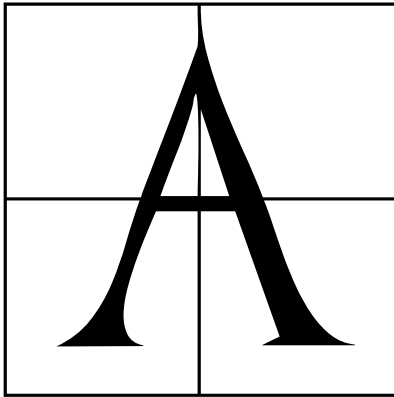

DICCIONARI FABRICANTS I INDUSTRIALS DE VILASSAR DE MAR

A

ABRIL i VALLS, Antoni (Vilassar de Mar, ? - Vilassar de Mar, 1850)

Neix a Vilassar de Mar. Mariner i fabricant de teixits. Fill d'Antoni Abril Pou, i de Maria Valls Ramon. Passa la infància a la vila i serà al llistat d'hàbils de la marina de la vila. Farà de mariner, i després de fabricant de teixits. És documentat¹ l'any 1842 amb una quadra de telers al c/ de Sant Josep núm. 2 que produïa teixits de cotó. El 1844 participa a l'"Exposició² de Productos de la Industria Española de Barcelona". No es disposa de més dades professionals d'aquest petit fabricant. Morirà a la vila l'any 1850 sense descendència.

ALMERA i MIR, Jeroni (Vilassar de Mar, 1800 - Vilassar de Mar 1885)

Neix a Vilassar de Mar el 25 de febrer de 1788. Mestre d'aixa i fabricant de

teixits. Fill de Josep Almera Roca, i d'Eulàlia Mir Carrau (1766-?). Aprendre l'ofici de mestre d'aixa a la mes-trança del seu pare. S'especialitzarà en la construcció de barques de pesca i tràfic, i col·laborà amb el seu germà Jaume, i amb els seus oncles i cosins. També figura documentat³ l'any 1850 com propietari d'una quadra de telers, amb vuit telers simples que donaven feina a 22 operaris. Contraurà matrimoni l'any 1820 amb Esperança Alsina Abril (1799-1875) amb la qual tindrà set fills. Morirà a la vila l'any 1885.

ALSINA i BADIA, Bonaventura (Vilassar de Mar, 1799 - Vilassar de Mar, 1867)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1799. Fabricant tèxtil. Fill de Josep Alsina i Gelpí (1763-?), i d'Eulàlia Badia i Roig (1767). Passarà la infància i la joventut. El 1833 conjuntament amb Genís Roldós i Sabater, Magí Julià i Carrau, i Josep Puig i Ballester constituirà la societat "Buenaventura Alsina y Compañía"⁴ amb la finalitat de fabricar filats i teixits de cotó. La fàbrica era al c/ Sant Andreu, que havia comprat l'any 1831. El 1833 disposava de 50 màquines de filar franceses i 400 telers de fusta. El capital de la societat era de 5.077 duros i 4 rals. El 1844 després de diversos canvis accionari-als es dissol la societat i se'n crea una de nova amb tres socis: Joan Mateu Alsina i Comas, i la important firma barcelonina "Nadal y Ribó", amb dues fàbriques una al C/ Sant Roc, la dirigida per Joan Mateu Alsina i Comas,

¹ Veure Oliva, B. *Els orígens de la primera industrialització del rerepaís. Un cas emblemàtic: Vilassar i el capital comercial barceloní (1828-1875)* Mataró 1999. Pàgina 61.

² *Ibidem* Oliva (1999), pàgina 62.

³ *Ibidem* Oliva (1999), pàgina 61.

⁴ *Ibidem* Oliva (1999), pàgines 433 a 438.

i la dirigida per Bonaventura Alsina i Badia que es complementen i envien part de la producció al soci barceloní. El 1850 compten amb 6CV, 21 màquines de preparació i 1.800 fusos "Mule-genny", més 30 telers senzills i dona feina a 43 operaris, i 15 operaris en tissatge. L'any 1859 vendrà les seves accions de l'empresa als socis barcelonins "Nadal y Ribó", que l'any següent traslladen la fàbrica a una altra població. Bonaventura Alsina s'havia casat a la vila l'any 1818 en primeres núpcies amb Engràcia Mateu Alsina i Roldós (1801-1865), i en segones núpcies amb Maria Àngels Mas i Gelpí (1842-?). Morirà a la vila l'any 1867.

ALSINA i BADIA, Jaume (Vilassar de Mar, 1793 - Vilassar de Mar, ?)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1799. Fabricant tèxtil. Fill de Josep Alsina i Gelpí (1763-?), i d'Eulàlia Badia i Roig (1767). Passarà la infància i la joventut al poble. Segons la documentació⁵ disponible era propietari l'any 1850 d'una petita fàbrica de teixits amb 15 telers simples que donaven feina a 22 operaris. No es disposa de més dades. Es casarà l'any 1820 a la vila amb Joaquina Tuxans i Ribas, amb qui va tenir deu fills. Morirà en data indeterminada a la vila.

ALSINA i CASTELLS, Jacint de "can Cinto Petit"⁶ (Vilassar de Mar, 1823 - Vilassar de Mar, 1895)

Neix a Vilassar de Mar, l'any 1823. Fabricant tèxtil. Fill de Jacint Alsina i Mir (1780-1853), i de Teresa Castells i Costa, (1794-?). Treballarà a la societat creada pel seu pare "Jaume Alsina y Cía"⁷ participada a terços amb els seus cosins Llorenç Mir i Borotau,

5 Veure: *Estadística de 1850 (Junta de Fábricas de Cataluña)* Biblioteca i arxiu del Foment Nacional del Treball..

6 Veure "Petit" a Bas, Damià, "Galeria de penja-ases". *Diccionari de motius* Vilassar de Mar, 2003. Pàgina 62.

7 *Ibidem* Oliva (1999) pàgines 401 a 402, i nota a peu de pàgina núm. 60.

i Nicolàs Mir i Català, que aixeca una fàbrica (del Petit") amb una màquina de vapor de 8CV al c/ del Roser, núm. 7. El 1844 participa a l'"Exposició⁸ de Productos de la Industria Española de Barcelona". El 1850 comptava amb 24 màquines de preparació, 2.880 fusos "Mule-genny" i 60 treballadors a més d'una secció de telers. A la mort del seu pare, l'any 1853 n'heretà la participació. L'any 1883 juntament amb els altres socis Llorenç Mir i Borotau, i Nicolau Mir i Julià, llogarà el vapor "can Petit" del c/ del Roser, a la societat "Murtra y Cía." d'Inocenci Murtra i Leopold Vilaregut. Es casarà a la vila l'any 1866 en primeres núpcies amb Rosa Serra i Lloveras amb la qual tindrà cinc fills, i en segones núpcies l'any 1877 amb Antònia Roig i Lloveras (1846-1910). Fou nomenat regidor de l'ajuntament l'any 1868 en el consistori constituït a la caiguda de la monarquia lliberal. Morirà l'any 1895 a la vila.

ALSINA i CODINA, Jaume (?-?)

No és nat a Vilassar de Mar, probablement natural de Canet de Mar. Fabricant de teixits. Està documentat l'any 1842 com propietari d'una quadra de telers al c/ Sant Roc, núm. 5. No es disposa de més dades. Tot sembla indicar que no arrelà a la vila.

ALSINA i DURAN, Alfred (Barcelona, 1910 - Barcelona, 1970)

Neix a Barcelona l'any 1910. Empresari i industrial del transport. Fill dels vilassarencs Francesc Alsina i Serra (1875-1926), i d'Eugènia Duran i Corominas (1878-1968). Passà la infància i la joventut a Barcelona on farà els estudis, amb estades a la casa pairal de Vilassar. Heretarà els negocis del seu pare, l'empresa de transports "La Hispano Igualadina" que tenia la concessió de diverses línies: Igualada-Montserrat (1927); Igualada -Martorell (1928); Barcelona -Igualada -Manresa (1930); Marto-

8

Ibidem Oliva (1999), pàgina 62

rell-Esparreguera-Montserrat (1940), etc.). El 1950 fundarà l'empresa filial "Autolíneas Alsina SL" i estableix el seu àmbit d'actuació a Cuenca, Albacete i València. Quan mor l'any 1970 era president i director gerent d'"Autolíneas SA", i d'"Hispano Igualadina SA" i d'"Autoflot SA". S'havia casat a Barcelona amb Carme Díaz Burcet, amb qui tindrà quatre fills. Morirà l'any 1970 al seu domicili de Barcelona, c/ Muntaner, 180.

ALSINA i MIR, Jaume (Vilassar de Mar, 1780 - Vilassar de Mar, 1853)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1780. Patró pescador i fabricant tèxtil. Fill de Jaume Mateu Alsina i Gelpí, i d'Eulàlia Mir i Vehil. Passà la infància i la joventut a la vila i s'iniciarà com a pescador i després patró pescador. Posteriorment serà fabricant tèxtil. Sobre els anys trenta crea la societat "Jaume Alsina y Cía"⁹ participada a terços amb els seus cosins Llorenç Mir i Borotau, i Nicolàs Mir i Català, que aixeca una fàbrica (del Petit) amb una màquina de vapor de 8CV al c/ del Roser, núm. 7. El 1850 comptava amb 24 màquines de preparació, 2.880 fusos "Mule-genny" i 60 treballadors a més d'una secció de telers. Es casarà l'any 1810 amb Teresa Castells i Costa, (1794-?), amb qui tindrà 10 fills. Morirà a la vila l'any 1853.

ALSINA i SERRA, Francesc de "Ca l'Arcalde"¹⁰ o de "can Cinto Petit" (Vilassar de Mar, 1875 - Barcelona, 1926)

Neix a Vilassar de Mar, l'any 1875. Empresari i industrial del transport. Fill de Jacint Alsina i Castells, (1823-1895), de "can Cinto Petit" i de Rosa Serra i Lloveras. Passa la infància i la joventut a la vila on farà els estudis. S'iniciarà en els negocis a la fàbrica del c/ Roser, 7 de la societat creada

del seu pare "Jaume Alsina y Cía". Es traslladarà Barcelona on es dedicarà al sector del transport de viatgers. El 1916 adquireix l'empresa "La Hispano Igualadina"¹¹ que operarà en diverses línies regulars. El 1920 amb un soci, Josep Graells i Pinós funden a la població de Ponts, (Solsonès) l'empresa "Sociedad Anónima Alsina Graells de Auto-Transportes"¹² amb l'objectiu d'expansió i abastar qualsevol modalitat d'activitat relacionada amb autocars i línies. Començaran a la zona entre Lleida i Barcelona (províncies). Però, la societat durà poc i els socis se separaren, Josep Graells es quedarà amb "Sociedad Anónima Alsina Graells de Auto-Transportes" i la zona de Lleida i Francesc Alsina la zona de Barcelona (i part de Tarragona) incorporant la seva part a la seva empresa "La Hispano Igualadina". El 1926, però morirà a Barcelona, la seva esposa i posteriorment el seu fill continuaran el negoci. S'havia casat¹³ a Vilassar de Mar amb la vilassarenca Eugènia Duran i Corominas (1878-1968), filla de l'acabat metge i alcalde Mateu Duran i Millet. Va tenir tres fills a Barcelona. Morí en aquesta ciutat el 1926.

AMAT i LLOVERAS, Jaume de "Ca l'Amat"¹⁴ (Vilassar de Mar, 1859 - Vilassar de Mar, 1929)

Fill de Jaume Amat i Roura (1812-1890), i d'Eulàlia Lloveras i Lloveras (1819-?). Fabricant i pilot. Neix a Vilassar de Mar on passa la infància i joventut. Farà estudis de nàutica i es graduarà com a 3er pilot. Arran del seu

11 Sobre l'empresa de transports "La Hispano Igualadina". Apartat: "Historial". Veure: http://www.xaviflorez.org/empresas/_F_HispanoIguadina.pdf

12 Sobre la fundació de la "Sociedad Anónima Alsina Graells de Auto-Transportes" veure "Historial": http://www.xaviflorez.org/empresas/_F_AlsinaGraells.pdf

13 Un casament considerat emblemàtic. Veure: <http://hemeroteca.lavanguardia.com/previ-ew/1968/03/09/pagina-3/33395453/pdf.html?search=francisco%20alsina%20serra>

14 Veure: "Amat, cal " a Bas, Damià, "Galeria de penja-ases". *Diccionari de motius Vilassar de Mar*, 2003. Pàgina 20.

9 *Ibidem* Oliva (1999) pàgines 401 a 402, i nota a peu de pàgina n° 60

10 Veure: "Arcalde" a Bas, Damià, "Galeria de penja-ases". *Diccionari de motius Vilassar de Mar*, 2003. Pàgina 20.

casament amb Dolors Murtra i Cuquet treballarà a la fàbrica de nova planta que el seu pare construeix a la zona de les Boades (can Civil). El 1901 a la mort del seu sogre esdevindrà soci i treballarà de directiu portant la direcció administrativa i comercial amb el seu cunyat Salvador Murtra i Cuquet i mentre la gerència i la direcció tècnica era a càrrec dels seus altres cunyats Alfons i Vicenç Martí i Oliver (a) "Vicentó" de "can Contramestre". Del 1904 al 1911 ampliaren la fàbrica amb la construcció de noves naus i una nova xemeneia, que doblen la superfície inicial que inclouen la màquina de vapor, una gran caldera, l'assegador, i els tallers i disposava de 420 telers. També per aquesta època la societat fa el canvi de nom a "A. Murtra y Cía". El 1921 la fàbrica ocupava una superfície d'uns 10.000 metres quadrats, i ocupava 300 treballadors i funcionava amb electricitat exceptuant la secció de vaporitzat. Tindrà despatx a Barcelona al c/ Ausiàs Marc, 24. Produïa teixits de lli i cotó i exportava a Amèrica, Turquia, i Japó. La fàbrica era part d'un complex de propietats de la família Murtra integrat per una sènia, la fàbrica i més tard un bloc de pisos per allotjar alguns dels treballadors. Com hem dit s'havia casat l'any 1886 amb Dolors Murtra i Cuquet (1867-?), amb la qual tindrà quatre fills, un dels quals l'Alfons serà un destacat fabricant tèxtil a l'Argentina. Morirà a la vila l'any 1929.

AMAT i MURTRA, Alfons de "Ca l'Amat" (Vilassar de Mar, 1893 - Buenos Aires, Argentina, 1959)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1893. Fabricant de teixits. Membre de la tercera generació de la família Murtra propietària de la fàbrica de "Can Civil". Fill de Jaume Amat i Lloveras (1859-1929), i de Dolors Murtra i

Cuquet (1867-?) de "can Civil"¹⁵. Neix a Vilassar de Mar on passa la infància i joventut. Es titularà com a enginyer tèxtil a Barcelona, ampliarà estudis a Bèlgica. Es graduarà, també, com a comptador mercantil (Escola Superior de Comerç). Dirigirà l'empresa tèxtil familiar a Vilassar: "Amat Murtra y Cía". Va tenir diversos càrrecs en organismes empresarials "Junta Directiva de l'Associació de Viatjants de Comerç i de la Indústria"; "Mancomunidad de Fabricantes de Tejidos", Federació Tèxtil de Catalunya, etc. Membre de la junta directiva del F.C Barcelona la dècada de 1920. Contraurà matrimoni el 1916 amb Joana Puig i Ferrés (1894-1999) a Vilassar de Mar. Es domiciliaran a Barcelona on tindran quatre fills: Jaume, Alfons, Dolors i Joaquim. El 1937 fugint de la Guerra Civil s'exiliarà a l'Argentina amb tota la família i la mare de la seva esposa Teresa Carrau i Ferrés (1870-1950). S'hi establiran definitivament. El mateix 1937 compra una antiga fàbrica, i munta una fàbrica tèxtil a Montegrande prop de Buenos Aires, la raó social "Textil Amat SA"¹⁶. La fàbrica es convertirà en la més gran de l'Argentina del seu temps amb més mil treballadors i amb gran prestigi en la qualitat dels seus productes, una part important dedicada a l'exportació. La indústria s'amplià amb diversos plans industrials i empreses filials. Muntà una cadena de venda de la seva producció tèxtil (marca "Fiesta" de llençols i estovalles). També inicia un altre negoci: la fàbrica de Motors Perkins que portarà el seu fill. Els descendents d'aquesta branca Amat Murtra s'estenen per l'Argentina. Alfons morirà a Buenos Aires l'any 1959. (JCB).

15 Veure: "Can Civil" a Bas, Damià, "Galeria de penja-ases". *Diccionari de motius* Vilassar de Mar, 2003. Pàgina 63..

16 Sobre l'empresa Textil Amat SA a la població argentina de Montegrande. Veure: <http://www.montegrandeayer.com.ar/amat.htm> També: <http://www.casalargentino.org/inicio.php?sec=30¬=409%20-%2035k>.

AMAT i PUIG, Alfons de “ca l’Amat” (Barcelona, 1922 - Buenos Aires, Argentina, 1998)

Neix a Barcelona l’any 1922. Membre de la quarta generació de la família Murtra propietària de la fàbrica de “can Civil”. Fill dels vilassarencs, Alfons Amat i Murtra (1893-1959) i de Joana Puig i Ferrés (1894-1999). Passa la infància i l’adolescència a Barcelona, mantenint el contacte amb Vilassar als estius. El 1937, amb 15 anys acompanya el seu pare a l’Argentina on s’establiran definitivament. Farà els estudis superiors a Buenos Aires. Col·laborarà amb el seu pare en les tasques de direcció de la “Fàbrica Textil Amat S.A.” de Montegrande, la més gran del país, de la qual serà president a la mort del seu pare fins a la liquidació de l’empresa els anys noranta. Contraurà matrimoni amb Carme Àngela Morral a Buenos Aires amb qui tindrà sis fills. Va morir a Buenos Aires l’any 1998, i enterrat allà. (JCB).

AMAT i PUIG, Jaume de “ca l’Amat” (Barcelona, 1917 - Argentina, 1997)

Neix a Barcelona l’any 1917. Membre de la quarta generació de la família Murtra propietària de la fàbrica de “can Civil”. Fill dels vilassarencs, Alfons Amat i Murtra (1893-1959) i de Joana Puig i Ferrés (1894-1999). Passa la infància i l’adolescència a Barcelona, mantenint el contacte amb Vilassar als estius. El 1937, acompanya el seu pare a l’Argentina on s’establiran definitivament. Farà els estudis superiors a Buenos Aires. Col·laborarà amb el seu pare en les tasques de direcció de la “Fàbrica

Textil Amat S.A.” de Montegrande. A la mort del pare iniciarà un altre projecte empresarial, la “Fàbrica de Motores Perkins” argentina que fabricava amb llicència de la Perkins britànica. Contraurà matrimoni amb Elena Bosch, i tindrà una filla, Avelina Amat Bosch. Jaume morirà a Buenos Aires, on és enterrat. (JCB).

ARGIMON i BARRAU, Pere de “can Pesseta”¹⁷ (Vilassar de Mar, 1869 - Barcelona, 1929)

Neix a Vilassar de Mar l’any 1869. Fabricant tèxtil. Fill del capità Pere Argimon i Simon (1851-1888), i Francisca Barrau i Parera (?-1888). Passa la infància i la joventut a la vila. Estudiarà nàutica al Col·legi Nàutic i Mercantil i es graduarà de 3er Pilot. Es convertirà en fabricant de teixits aixecant l’empresa “Pedro Argimon S.A.” (després Viuda Pedro Argimon, S.A.) amb fàbrica a la població d’Olost, comarca del Lluçanès. La primera fàbrica d’aquest segle fou instal·lada a “cal Corderes”, que després l’any 1924 traslladà a “cal Panès”. Produïa teixits de cotó, i funcionà fins a finals dels anys seixanta. Tenia les oficines al c/ de Trafalgar, 54 de Barcelona. El 1939 durant la Guerra Civil l’empresa (Viuda de Pedro Argimon SA) que portaven els seu fills fou col·lectivitzada i no serà fins al 1939 retornada a la família. El 1948 apareix a la relació d’empreses afectades per les restriccions d’energia elèctrica. Als voltants dels anys seixanta es tancarà la fàbrica d’Olost, tot i que l’empresa continua. L’any 1963 apareix al BOE¹⁸ en la relació d’empreses tèxtils catalanes acollides a les ajudes a l’exportació i importació. Molt integrat a Vilas-

¹⁷ Veure: “Can Pesseta” a Bas, Damià, “Galeria de penjades”. *Diccionari de motius* Vilassar de Mar, 2003. Pàgina 184.

¹⁸ *Boletín Oficial del Estado* n° 301, 17 de desembre 1963. Veure: <https://www.boe.es/boe/dias/1963/12/17/pdfs/A17659-17660.pdf>

sar Pere Argimon i Barrau va acollir a la seva empresa el seu antic professor Rafael Monjo i Segura quan va tancar el Col·legi Nàutic de Vilassar. El 1901 s'havia casat a Vilassar amb Maria Casanovas i Pou de "cal Tit" (1875-1955) amb la qual tindrà cinc fills. S'instal·laran a la ciutat de Barcelona al c/ Diputació, mantenint la vinculació amb la vila en què eren propietaris de diverses cases: c/ de l'Església, (ara Rector Bartrina), núm. 12, c/ Sant Ignasi núm. 12, i c/ Sant Jaume, núm. 6. Morirà a Barcelona l'any 1929, els seus fills Pere i Bartomeu continuaren el negoci. És enterrat al panteó familiar del cementiri municipal.

ARGIMON i CASANOVAS, Pere de "can Pesseta" (Vilassar de Mar, 1902 - Barcelona, 1981)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1902. Fabricant tèxtil. Fill de Pere Argimon i Barrau (1869-1929), i de Maria Casanovas i Pou de "cal Tit" (1875-1955). Passa la infància a la vila. La família es traslladarà a Barcelona al c/ Diputació. Farà estudis a Barcelona. I s'incorporarà a l'empresa del seu pare "Pedro Argimon S.A." amb fàbrica a la població d'Olost, al Lluçanès. La primera fàbrica d'aquest segle fou instal·lada a "cal Corderes", que després trasllada l'any 1924 a "cal Panes" que produïa teixits de cotó, i amb oficines al c/ de Trafalgar, 54. A la mort del seu pare l'any 1929 es farà càrrec de l'empresa amb el seu germà, Bartomeu. El 1936 durant la Guerra Civil l'empresa (ara "Viuda de Pedro Argimon SA") fou col·lectivitzada i no serà fins al 1939 retornada a la família. El 1948 apareix a la relació d'empreses afectades per les restriccions d'energia elèctrica. Als voltants dels anys seixanta es tancarà la fàbrica d'Olost, tot i que l'empresa continua. L'any 1963 apareix al BOE en la relació d'empreses tèxtils catalanes acollides a les ajudes a l'exporta-

ció i importació. En el context de la crisi del setanta es produirà el tancament definitiu de l'empresa. Es va casar amb Júlia Porté i Gaudencio, i no tingué descendència. Mantenir el contacte amb la vila on disposava d'un habitatge. Morí a Barcelona l'any 1981 al seu domicili del c/ Diputació.

ARGIMON i CASANOVAS, Bartomeu de "can Pesseta" (Vilassar de Mar, 1904 - 1929 Barcelona, 1978)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1904. Fabricant tèxtil. Passa la infància a la vila. La família es traslladarà a Barcelona al c/ Diputació. Farà estudis a Barcelona i s'incorporarà a l'empresa del seu pare "Pedro Argimon SA" amb fàbrica a la població d'Olost, al Lluçanès la primera fàbrica d'aquest segle fou instal·lada a "cal Corderes", que després es trasllada l'any 1924 a "cal Panes" produïa teixits de cotó, i amb oficines al c/ de Trafalgar, 54. A la mort del seu pare l'any 1929 es farà càrrec de l'empresa amb el seu germà, Bartomeu. El 1936 durant la Guerra Civil l'empresa (ara "Viuda de Pedro Argimon SA") fou col·lectivitzada i no serà fins al 1939 retornada a la família. El 1948 apareix a la relació d'empreses afectades per les restriccions d'energia elèctrica. Als voltants dels anys seixanta es tancarà la fàbrica d'Olost, tot i que l'empresa continua. L'any 1963 apareix al BOE en la relació d'empreses tèxtils catalanes acollides a les ajudes a l'exportació i importació. En el context de la crisi del setanta es produirà el tancament definitiu de l'empresa. Es va casar l'any amb Rosa Font Campa, amb la que tingué cinc fills. Mantenir el contacte amb la vila on disposava d'un habitatge. Van viure al c/ València de Barcelona. Morirà a la ciutat l'any 1978.

ció i importació. En el context de la crisi del setanta es produirà el tancament definitiu de l'empresa. Es va casar amb Júlia Porté i Gaudencio, i no tingué descendència. Mantenir el contacte amb la vila on disposava d'un habitatge. Morí a Barcelona l'any 1981 al seu domicili del c/ Diputació.

ARTIGAS i XIFRÉ, Inès (Vilassar de Mar, 1923 - Vilassar de Mar, 2012)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1923. Fabricant tèxtil de gènere de punt. Filla de Francesc Artigas Parera (1895-1970) de Vilassar de Dalt i director de la fàbrica tèxtil Jubany, i de Josepa Xifra Coira

(1903-?). Passa la infància i la joventut a Vilassar on hi farà també els estudis. A principi dels anys 50 crea, juntament amb el seu marit, una fàbrica de mitjons i mitges al C/ de la Duana. Ocupà un edifici de 80 m2 i serà coneguda com "Can Riera", amb el nom comercial de "Especialidades Riera", i amb la marca comercial "Mayvell's" com empresa successora de Juan Rosset Torrella de Mataró. Ella serà la titular de la fàbrica. Es dedicava a la fabricació de mitjons amb un número de treballadors reduït (3 o 4 persones). Compartien serveis administratius amb l'empresa del seu marit. L'empresa tancà a finals dels anys seixanta. Inès s'havia casat amb Josep Riera Rabassa (1910-1998), amb qui va tenir dos fills, Joan i Josep. Morirà a la vila l'any 2012.

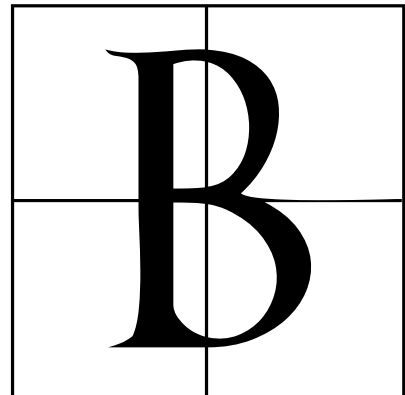
ARUMÍ i MOSCORDA, Francisco (Mataró ? - Vilassar de Mar, 1871)

Neix probablement a Mataró d'on prové la família. Fabricant tèxtil. Fill de Bernat Arumí, i de Francisca Mascorda. S'estableix a Vilassar de Mar on l'any 1850 és documentat¹⁹ amb una fàbrica de teixits amb dues quadres, la primera de 28 telers simples i que donava feina a 56 treballadors, i la segona de 36 telers que donava feina a 52 operaris. Es desconeix més dades professionals sobre aquest fabricant. Va contraure matrimoni amb Josepa Abril Colbet (1802-?) de Sant Martí de Provençals, amb la qual va tenir tres fills, dos d'ells a la vila. Morirà l'any 1871 a Vilassar de Mar.

19 *Ibidem Estadística de 1850 (Junta de Fábricas de Cataluña)*

ARUMÍ i GIRONÈS, Joaquim (?)

Es desconeix el lloc i les dades de naixement. Fabricant tèxtil. Tot fa pensar que s'estableix de forma temporal a Vilassar de Mar. L'any 1850 és documentat²⁰ amb una quadra de 11 telers simples que donaven feina a 24 treballadors. No es coneix la seva evolució. S'havia casat amb Manuela Gironès sobre 1830, amb qui va tenir un fill a la vila. Tot sembla indicar que abandonà la població.

BAIXERAS DOMEUS, Jaume (?- ?)

Es desconeix el lloc i les dades naixement. Fabricant tèxtil. Tot fa pensar que s'estableix de forma temporal a Vilassar de Mar provinent de Sant Martí de Provençals. L'any 1879 és documentat perquè aixeca una fàbrica Can Baixeras²¹ al costat de la fàbrica de Can Casòliba, a la carretera de Cabriels entre c/ Sant Roc i c/ Sant Pau, una nau d'entre 300 i 550 m2. que l'any 1894 segons al Registre Fiscal²² d'edificis ja és de 850 m2. El funcionament de la fàbrica s'allarga fins al

20 *Ibidem Estadística de 1850 (Junta de Fábricas de Cataluña)*

21 *Ibidem Lacol, Vilassar de Mar fabril... Pàgines 126 i 127*

22 "Registro Fiscal de edificios y solares Vilassar de Mar 1894". *Arxiu de la Corona d'Aragó*

B

1890 aproximadament quan es tanca i l'edifici es dedicà a d'altres usos. Jaume Baixeras Domeus figura l'any 1895 com a propietari de tres cases: c/ de l'Església, 23 (avui Rector Bartrina), c/ Sant Roc, i c/ Sant Pau. No hi ha constància que tingués descendència a la vila, així com la data del seu traspàs.

BALLESTER i GONZÁLEZ, Joan (Arenys de Mar, 1889 - Vilassar de Mar, 1977?)

Fill dels arenyencs Joan Ballester i Alsina (1860- ?), i d'Agustina González i Fàbrega (1868-?). Comerciant i fabricant. De família pagesa neix a Arenys

de Mar on passa la infància i la joventut i on farà els estudis. Emigrarà als Estats Units on serà propietari durant un temps d'un "General Store" en una població d'aquest país (font: Agustí Martín Mallofré). En retornar a la vila farà de comerciant i fabricant creant l'empresa "Comercial Ballester"²³ ("can Ballester" 1915-1953) domiciliada al c/ Sant Ramon dedicada, per una part a la importació de colonials, espècies i altres productes i al seu l'empaquetat i distribució (safrà, canyella, salsa espesol, etc.), segons l'estudiós Vicenç Casanovas, fou l'introduïdor d'aquest sistema de comercialització, i també es va dedicar a la fabricació de destil·lació d'essències, i fabricació de sabó amb fàbrica a la població de Vila-real (Castelló) i marques registrades pròpies ("Bogadera", "Duro", i "Netíssim"). El 1930 figura al llistat dels majors contribuents del poble. Es va casar amb Mercedes Rovira i Jané (1888-1977) amb la qual tingué una filla. Després de la Guerra Civil, el 1939 fou nomenat regidor en el primer ajuntament franquista de Vilassar de Mar, encarregant-se de "abastecimiento y culto", i després de la mort de

l'alcalde, nomenat alcalde accidental de la vila. Serà durant un temps president de l'Associació Amics de Vilassar. Morirà a la vila, probablement l'any 1977.

BARATAU i CABOT, Delmir (Vilassar de Mar, 1909 - Barcelona, 1952)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1909. Industrial farmacèutic i gerent. Fill del capità de navili Gaspar Baratau i Julià (1874-1934), i de Joaquina Cabot i Banús. Passarà la infància a Vilassar de Mar, i després es traslladarà a Barcelona amb els seus pares. Farà estudis universitaris a la ciutat. Als anys trenta fundarà amb altres socis les empreses del ram farmacèutic "Productos Frumtost, SA"²⁴, amb seu al c/ Suïssa, 9 i 11, i "Laboratorios Prem, S.A." amb seu primer al c/ Còrcega, 406, i després al c/ Bertran, 190-197. Empreses dedicades a l'elaboració de productes farmacèutics i a la investigació i patent de productes que és mantingueren fins als anys vuitanta que foren adquirides per la multinacional farmacèutica Cyba-Geigy. Delmir Baratau i Cabot era gerent de les dues empreses en el moment del seu traspàs l'any 1952. S'havia casat amb Àngels Boixader Prat, (?-1883), amb qui va tenir dos fills. Va viure al passeig de Sant Joan, 51. És enterrat a Barcelona al cementiri del sud-oest.

BARROS SAN MILLAN, Eloy (?-?)

Es desconeix lloc i data de naixement. Fabricant i comerciant. Propietari amb el seu soci vilassarenc Daniel Sánchez Simón d'una fàbrica de gèneres de punt. Operava sota la denominació de "Barrosan"²⁵ i es dedicava la confecció de mitjons, calçotets, calces i roba interior en general. Iniciada el 1953 era situada al c/ Sant Feliu, 16, i ocupava un edifici de 70 m² i donaven feina a uns 15/20 treballadors. La fàbrica

²⁴ "Productos Frumtost SA." Relació de patents. Veure :<https://patentados.com/empresa/productos-frumtost-s-a/>

²⁵ *Ibidem* Lacol, *Vilassar de Mar fabril*. Pàgines 228 i 229.

²³ *Ibidem* Lacol, *Vilassar de Mar fabril*.... Pàgina 249.

es tancà l'any 2003. Com empresari també es va dedicar a d'altres negocis (torrador de cafè i representat de la marca de te: "Ty.Phoo Tea". Va tenir diversos fracassos en els negocis i litigis judicials. No es disposa de més dades sobre aquest fabricant.

BAS i BAS, Agustí (Barcelona, 1867 - Barcelona, 1939)

Neix a Barcelona l'any 1867 al barri de la Barceloneta. Agent de duanes i empresari del sector del transport marítim i logística portuària (consignatari, duanes, etc.). Passarà la infància i la joventut a Barcelona on farà els estudis i obtindrà el títol oficial d'agent de duanes. L'any 1901 fundarà amb els capitans de navili vilassarencs Joan Roig i Puig i el seu germà Pau, l'empresa "Roig y Bas" (1904)²⁶ consignatària amb 2.000 ptes. de capital. El 1908 un cop retirats els germans Roig, s'associarà amb el també vilassarenc Jeroni Pujol i Ferrés constituint "Bas y Pujol" com agència de duanes i de trànsit internacional de mercaderies i que es desenvoluparà progressivament. Avui és una firma centenària amb seu a Barcelona, amb oficines a La Jonquera, Aeroport del Prat, Tarragona i Castelló que disposa de corresponalies a les principals capitals del món, i que fins fa molt poc, gestionaven de les dues famílies Bas Roldós, i els Pujol Borotau (des de l'any 2015 fusionada amb la firma "Josa SA" també transitaris i agència de duanes, pren la denominació "Bas & Josa"²⁷). S'havia casat a Barcelona amb la vilassarenca Mercè Roldós i Moragull (1870-1931) amb qui va tenir onze fills. Van anar a viure al c/ Aribau, 185. La família va continuar el contacte amb la vila on mantenia una casa i on es van casar alguns dels seus fills. Va morir l'any 1939 a Barcelona.

²⁶ Veure entrevista Agustí Bas: http://www.guiadepresa.com/empresas/bas_y_pujol (visitada el 29 de juny 2018).

²⁷ Veure web: "Bas y Josa": <http://www.bas-josa.com/ca/qui-som>

BAS i CAMPELLO, Agustí (Barcelona, - Barcelona 1999)

Neix a Barcelona. Industrial del ram del transport portuari i empresari. Fill del vilassarenc d'origen Joan Bas i Roldós (1867-1939), i de Mercè Campello Alario (?-1947). Passarà la infància i la joventut a Barcelona on cursarà els estudis. Es titularà com a professor mercantil a l'Escola de Comerç de Barcelona (avui Escola de Ciències Empresarials de la UB). Hereu de la família heretarà la participació accionarial de l'empresa "Bas y Pujol", que s'anirà desenvolupant i diversificant progressivament (agència de duanes, importació i transitaris, alimentació, comerç a tot el món, productes de cautxú a l'engròs, roba, productes de cuina, productes químics i altres tèxtils). Avui és una firma centenària amb seu a Barcelona amb oficines a La Jonquera, Aeroport del Prat, Tarragona i Castelló que disposa de corresponalies a les principals capitals del món, i que, fins fa poc gestionaven de les dues famílies Bas Roldós, i els Pujol Borotau (des de l'any 2015 fusionada amb la firma "Josa SA" també transitaris i agència de duanes, pren la denominació "Bas & Josa". Desenvoluparà altres negocis entre ells, "Afex Electrònics SA"²⁸ on serà president del consell d'administració, empresa dedicada a la importació, exportació, comercialització i venda d'articles electrònics, de so i imatge que crea el 1973 (distribuïdora de la marca japonesa "Aiwa"), i la seva filial "Sunstech" d'aparells tecnològics. També membre del consell d'administració de Bloedelquer SL i d'entre altres una empresa de floricultura 0a Vilassar de Mar, i la firma "Textiles y Bordados SA" especialitzada en brodat amb seu al c/ Indústria, 22-24, de La Roca del Vallès, fundada a principis dels anys

²⁸ Veure web actual "Afex Electronics": <https://guiaempresas.universia.es/AFEX-ELECTRONICS.html>

B

seixanta. Agustí Bas i Campello es casarà amb Carme Serra i Mas amb la qual tindrà set fills. Mantindrà el contacte amb la vila on passava sovint els estius a la casa del c/ Colom que havia heretat del seu pare. Morirà a Barcelona l'any 1999.

BAS i PORTELL, Joan (Igualada, ? - Vilassar de Mar, ?)

Fabricant de teixits. Hi ha poca informació sobre aquest petit fabricant. Probablement es tracta de Joan Bas i Portell, teixidor que s'estableix a Vilassar de Mar, ja casat i amb una filla. L'any 1850 és documentat²⁹ amb una quadra de 6 telers simples que donaven feina a 9 persones. La seva filla Rosa entroncarà amb els Guardiola. No disposem de més dades.

BAS i ROLDÓS, Ignasi (Barcelona, 1898 - Barcelona, 1980)

Neix a Barcelona l'any 1898. Capità de la marina mercant, i industrial del ram de l'alimentació. Fill del barceloní Agustí Bas i Bas (1867-1939), i de la vilassarenca Mercè Roldós i Moragull (1870-1931). Capità de navili. Estudiarà a l'Escola Nàutica Provincial de Barcelona. Sortirà amb el títol d'agregat i farà la carrera de marina amb nombrosos viatges a Amèrica i Europa, i esdevindrà capità. Poc després del seu matrimoni abandonarà la carrera de marina. Es dedicarà a l'activitat comercial. Als anys quaranta fundarà l'empresa "Productos Alimenticios Potax S.A".³⁰ amb altres socis vilassarencs (Pujol Borotau)³¹ amb fàbrica que elaborarà i

comercialitzarà productes alimentaris i extractes vegetals: "cubitos de caldo" Potax, Flam Potax, Maizpur, llevant, Novocao, extracte de cafè, ou dessecat, extracte de cafè, etc. L'empresa tenia la seu al c/ Cristina núm. 1, entresol de Barcelona. L'any 1943 elaborava més de 50 milions d'unitats de cúbits d'extracte vegetal, i el 1948 sol·licitava permís per obrir el departament d'extracte de cafè. Cap als anys seixanta desenvoluparà la marca EKO, a base de cereals presentat en pot de vidre producte succedani del cafè de l'empresa "SA de Industrias y Derivados Alimenticios", més tard comprada per la firma multinacional Nestlé. Es casarà amb Àngels Oriach i Serra (1897-1976) amb la qual va tenir una filla Maria. S'establiran a Barcelona. Morirà en aquesta ciutat, l'any 1980.

BAS i ROLDÓS, Joan (Barcelona, 1895 - Barcelona 1974)

Neix a Barcelona l'any 1895. Industrial del ram del transport portuari i de les arts gràfiques. Fill del barceloní Agustí Bas i Bas (1867-1939), i de la vilassarenca Mercè Roldós i Moragull (1870-1931). Passarà la infància i la joventut a Barcelona on farà els estudis. Hereu de la família heretarà la participació accionarial de l'empresa "Bas y Pujol", agència de duanes i de trànsit internacional de mercaderies i que es desenvoluparà progressivament. Avui és una firma centenària amb seu a Barcelona amb oficines a La Jonquera, Aeroport del Prat, Tarragona i Castelló que disposa de corresponsalies a les principals capitals del món, i que fins fa poc gestionaven les dues famílies Bas Roldós, i els Pujol Borotau (des de l'any 2015 fusionada amb la firma "Josa SA" també transitaris i agència de dua-

29 *Ibidem Estadística de 1850* (Junta de Fábricas de Cataluña).

30 Veure "Productos Alimenticios Potax SA" a Hemeroteca del diari ABC. Veure: <http://hemeroteca.abc.es/nav/Navigate.exe/hemeroteca/madrid/abc/1950/06/29/038.html>

31 Veure article "Estrategias de expansión de una empresa familiar catalana: Agrolimen, 1937-2007", pàgina 56. Web: <http://hemeroteca.abc.es/nav/Navigate.exe/hemeroteca/madrid/abc/1950/06/29/038.html>

nes, pren la denominació “Bas & Josa”). Va ser posteriorment soci i membre del consell d’administració de l’empresa d’arts gràfiques “Huecograbados Francino”³², pertanyent al grup d’empreses fundat l’any 1930 per la família terrassenca Francino Llobet amb tallers a la població de Rubí. Una empresa que funcionarà a ple rendiment fins l’any 1977, entrant en dificultats a partir d’aquell any i demanant suspensió de pagaments³³ l’any 1983. Es liquidà els anys següents. S’havia casat a Barcelona en primeres núpcies amb Mercè Campeño Alario (?-1947), amb la qual tingué dos fills, i en segones núpcies amb Francisca Álvarez de la Concha. Va mantenir el contacte amb Vilassar de Mar, on tenia una casa al c/ Colom que va cedir al seu fill Agustí. Morirà a Barcelona l’any 1974. Fou enterrat al cementiri de l’Est.

BAS i ROLDÓS, Antoni (Barcelona, 1907 - Barcelona, 1972)

Neix a Barcelona l’any 1907. Executiu d’empresa. Fill del barceloní Agustí Bas i Bas (1867-1939), i de la vilassarenca Mercè Roldós i Moragull (1870-1931). Passarà la infància i la joventut a Barcelona on cursarà estudis d’administració, comerç i comptabilitat. Treballarà a les empreses de la família, de la firma “Productos Alimenticios Potax SA” i més tard, com a cap de personal a l’empresa d’arts gràfiques “Huecograbados Francino”, pertanyent al grup d’empreses fundat l’any 1930 per la família terrassenca Francino Llobet amb tallers a la població de Rubí. Una empresa que

funcionarà a ple rendiment fins l’any 1977, i que va entrar en dificultats a partir d’aquell any tot fent suspensió de pagaments l’any 1983. Es liquidà els anys següents. S’havia casat a Barcelona l’any 1934 amb Rosa Carbonell i Massuet amb qui tindrà dos fills. Viuran a l’Avinguda República Argentina, 46. Morirà a Barcelona l’any 1972.

BAS i ROLDÓS, Roman (Barcelona, 1902 - Barcelona, 1974)

Neix a Barcelona l’any 1902 Executiu d’empresa. Fill del barceloní Agustí Bas i Bas (1867-1939), i de la vilassarenca Mercè Roldós i Moragull (1870-1931). Passarà la infància i la joventut a Barcelona on farà estudis de comerç i comptabilitat. Treballarà durant molts anys com a cap de comptabilitat a la delegació espanyola d’una important firma d’exhibició i distribució cinematogràfica “Universal Films” i posteriorment serà director financer a l’empresa de la família “Bas i Pujol SA”. Avui és una firma centenària amb seu a Barcelona amb oficines a La Jonquera, Aeroport del Prat, Tarragona i Castelló que disposa de corresponals a les principals capitals del món, i que fins fa molt poc gestionaven les dues famílies Bas Roldós, i els Pujol Borotau (des de l’any 2015 fusionada amb la firma “Josa SA” també transitaris i agència de duanes, pren la denominació “Bas & Josa”). Es casarà l’any 1940 amb Dolors Arís i Benaiges (1908-1979) nascuda a Malgrat, amb qui tindrà un fill. Viurà al c/ París. Morirà a Barcelona el 1974.

³² Veure article a *Boletín de la Cámara Oficial de Comercio e Industria de Tarrasa*. Tarrasa. Año XCI, nº 755 (septiembre 1977), p. 10-11 (Proyección Industrial de Tarrasa).

³³ Veure: Hemeroteca de “La Vanguardia” <http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1977/06/03/pagina-40/32982104/pdf.html?search=%20%22HUECOGRABADO%20FRANCINO%20S.A.%22>

BAS i ROLDÓS, Lluís (Barcelona, 1906 - Barcelona, 1965)

Neix a Barcelona l'any 1906. Empresari del transport. Fill del barceloní Agustí Bas i Bas (1867-1939), i de la vilassarenca Mercè Roldós i Moragull (1870-

1931). Passarà la infància i la joventut a Barcelona on farà estudis de comerç i comptabilitat. Fundarà una empresa de transport que va treballar amb les firmes de la família "Bas i Pujol", i "Productos Alimenticios Potax, SA". Es casarà l'any 1944 a Barcelona amb Isabel Grau i Marí amb qui tindrà dos fills. Viuran al c/ Roger de Llúria, 44. Morirà a Barcelona l'any 1965.

BATALLA i ALSINA, Antoni de "can Batalla"³⁴ (Barcelona, ? - Vilassar de Mar, 1922)

Neix a Barcelona en data indeterminada. Fabricant de tints. Era fill dels barcelonins Tomàs Batalla, i de Teresa Alsina. Passarà la infància i la joventut a Barcelona on aprendrà l'ofici. A l'últim terç del segle XIX s'estableix a Vilassar de Mar. L'any 1876 aixeca una fàbrica "Can Batalla"³⁵, a peu de la carretera d'Argentona. Fabricarà aprest, blanqueig i acabats. Tints per filats i teixits. Segons el Registre Fiscal³⁶ de 1894 ocupava una superfície de 600 metres quadrats. Antoni Batalla portarà la direcció de la fàbrica fins que el substituirà el seu fill, Joan. S'havia casat a la vila l'any 1871, amb Antònia Reig i Bové del poble de Constantí, (Tarragonès) amb qui va tenir tres fills. Morí a la vila l'any 1922.

34 Veure: "Can Batalla" a Bas, Damià, "Galeria de penja-ases"...Pàgina 29.

35 *Ibidem* Lacol, *Vilassar de Mar febril...* Pàgines 234 i 235.

36 "Registro Fiscal de edificios y solares Vilassar de Mar 1894". *Arxiu de la Corona d'Aragó*.

BATALLA i REIG, Joan, de "can Batalla" Vilassar de Mar, 1875 - Vilassar de Mar 1968)

Neix a Vilassar de Mar el 1875. Fabricant industrial tintorer. Fill d'Antoni Batalla Alsina (?-1922), barceloní, industrial tintorer establert a la vila, i d'Antònia Reig Bové de Constantí

(Tarragonès). Va passar la infància i la joventut a la vila on cursarà els estudis. Passarà a treballar a la fàbrica de tints i blanqueig de filats i teixit del seu pare, un establiment a peu de la carretera d'Argentona. Fabricarà aprest, blanqueig i acabats, tints per filats i teixits. Ocupava una superfície de 600 metres quadrats. Més tard va dirigir la fàbrica. Cap a l'any 1924 vendrà l'empresa a Josep A. Clavell. Joan Batalla s'havia casat l'any 1902 amb la seva cosina germana Maria Mercè Batalla i Sáez (1879-?) amb la qual no tindrà fills. Va viure al c/ Maria Vidal. Home de gran prestigi social a la vila va ser membre de la junta del Casal de Curació, Mútua de Vilassar de Mar de Cases Barates, caporal del Sometent Armat de Vilassar, Amics de Vilassar, etc. i també polític. Serà regidor el 1916 i tinent d'alcalde en diversos consistoris. Fou nomenat alcalde en dues etapes, la primera l'any 1918, i la segona de l'any 1921 al 1923. Monàrquic va rebre diverses condecoracions. Vidu morirà a la vila l'any 1968. L'any 1971 el Consistori de l'època va acordar donar el nom de "carrer de l'alcalde Joan Batalla"³⁷ a un carrer de la zona de Llevant (Torrent del Porxo).

BATLLORI, Roc "de can Roc"³⁸ (Barcelona, 1770 ? - Vilassar de Mar, 1840)

Neix a Barcelona al terme parroquial de Sant Just cap a l'any 1770, s'establí

37 Veure Bas, Damià *Carrers i gent de Vilassar de Mar* VM 1997, pàgina 34.

38 *Ibidem*: "Roc" a Bas, Damià, "Galeria de penja-ases"...Pàgines 207, i 208.

a Vilassar de Mar a principis del segle XIX. Xocolater, ric propietari i fabricant de teixits. Va donar lloc al c/ de Sant Roc, terreny on aixecà la seva residència. Se li estimava un patrimoni en la relació "Valor de tierras y casas" de 22.050 rals de bilió (tercera fortuna de la població) dels quals 9.400 corresponien a cases, 850 a terrenys, entre ells la masia i sènia de can Roc (avui Masia Cabot), 10.000 reals a efectiu, i 850 a una fàbrica³⁹ de teixits de cotó creada cap al 1828. Tot sembla apuntar que en algun moment indeterminat vendrà la fàbrica del c/ Sant Roc a Andreu Roig Carrau. Els descendents de la família Roig després d'un període com a fabricants de teixits la transformaran en farinera i forn de pa (can Feliu del Pa) que dona servei fins al 1950. Roc Batllori es casarà amb Maria Soler, amb la qual tindrà un fill. Morirà a Vilassar de Mar, l'any 1840.

BERENGUER i JANER, Ignasi (? - Barcelona.?)

Neix a Barcelona. Directiu i fabricant tèxtil. Fill de Joan Berenguer Sala i de Pilar Janer. Entrarà a treballar com a directiu i soci a l'empresa dels seus parents Sastre, i Bisa, "Hilaturas Labor SA"⁴⁰, a la fàbrica d'"Els Rodetets"⁴¹ on era en el moment de l'inici de la Guerra Civil. Participaven com a socis i directius Francesc Bisa Roig, Antoni i Francesc Sastre Aldrufeu, "Els Rodetets" s'especialitzarà en productes de rodets de fil per a merceries. El 1927 aixecaran una nova nau paral·lela a la inicial. Donava feina a uns 200 treballadors. Durant la Guerra Civil la fàbrica fou col·lectivitzada i els directius abandonaren la vila. En aquell moment hi treballaven 116 dones i 17 homes. El germans Sastre durant el conflic-

te passaren al bàndol dels revoltats. L'empresa no fou retornada als propietaris fins l'acabament de la Guerra Civil l'any 1939. A la postguerra l'empresa disposava de dues fàbriques, la de Vilassar (2.090 m²), i una altra a Súria (Bages), i despatx a Barcelona, primer al c/ Casp, 33, i després, al c/ Roger de Llúria, 44 on era el gerència i l'equip directiu que s'encarregaven de les tasques administratives, les vendes, la comercialització, etc. La fàbrica la dirigia un director. Quan tancà "Els Rodetets" la producció es derivà a la fàbrica de Súria. Ignasi Berenguer traslladarà el domicili a Barcelona es casarà amb Maria Bringas López, amb la qual tindrà sis fills. Morirà a Barcelona en data indeterminada.

BISA i ROIG, Francesc de "can Bisa"⁴² (Barcelona ? - Barcelona 1969)

Neix a Barcelona. Fabricant tèxtil. Fill de Francesc Xavier Bisa i Arnau (1858-1915), i de Josepa Roig i Valls (?-1942) família d'"americanos" que havien fet fortuna a Nova Orleans com a comerciants i naviliers. En retornar a Vilassar faran construir l'edifici de "Can Bisa. Hereu, invertirà entre d'altres en l'antic edifici de la fàbrica d'"Els Rodetets" amb la creació de la societat "Hilaturas Labor SA" cap al 1920, com a principal accionista. Participaven com a socis i directius els seus cunyats Antoni i Francesc Sastre i Aldrufeu, i també Ignasi Berenguer i Janer. S'especialitzarà en productes de rodets de fil per a merceries. El 1927 aixecaran una nova nau paral·lela a la inicial. Donava feina a uns 200 treballadors. Durant la Guerra Civil la fàbrica fou col·lectivitzada i els directius abandonaren la vila; en aquell moment hi treballaven 116 dones i 17 homes. L'empresa no fou retornada als propietaris fins a l'acabament de la Guerra Civil l'any 1939. Després de la guerra l'empresa disposava de dues fàbriques, la de Vilassar (2.090 m²),

39 Veure: Serrano, Alexis *Apunts per un estudi del Vilassar de Mar industrial. Història volguda-ment oblidada i patrimoni tristament destruït*. Vilassar de Dalt 2010.

40 *Ibidem* "Hilaturas Labor" a Lacol, *Vilassar de Mar fabril...* Pàgines 218-a 227.

41 *Ibidem* "Els Rodetets" a Lacol, *Vilassar de Mar fabril*. Pàgines 218-a 227.

42 *Ibidem* "Can Bisa" a Bas, Damià, *"Galeria de penja-ases"...* Pàgines 33 i 34...

i un altra a Súrria (Bages), i despatx a Barcelona primer al c/ Casp 33, i després al c/ Roger de Llúria, 44 on era el gerent i l'equip directiu que s'encarregaven de les tasques administratives, les vendes, comercialització, etc. La fàbrica la dirigia un director. Quan tanca "Els Rodetets" la producció es derivà a la fàbrica de Súrria. Francesc Bisa i Roig que traslladà el seu domicili a Barcelona, conservant can Bisa, s'havia casat amb Assumpció Fabregó Prats (?-1979), amb la qual va tenir tres filles. Morirà a Barcelona l'any 1979.

BOIX, Andreu

Es desconeix el lloc i les dades de naixement. Fabricant tèxtil. Tot fa pensar que s'estableix de forma temporal a Vilassar de Mar. L'any 1862 és documentat⁴³ amb una fàbrica de 2 pedres valorada amb 80.000 reals telers simples que donaven feina a 4 treballadors. No es coneix la seva evolució. Tot sembla indicar que abandonà la població.

BOIX i AGUER, Joan (? , 1899 - Vilassar de Mar, 1974)

Neix l'any 1899 en lloc indeterminat. Industrial tintorer. Fou propietari de la fàbrica de tints i blanqueig anomenada Can Boix⁴⁴, amb la denominació comercial "Blaqueos Juan Boix", situada a la carretera d'Argentona davant de la parcel·la actual de la piscina municipal. Inicia la seva activitat cap al 1940 i la continuarà com a mínim fins al 1974. Disposava de 900 m2 amb un conjunt d'edificis on destacava el de l'assegador. Es dedicava a la tintoreria i blanqueig, es a dir, es "merceritzava" el cotó amb negre òxid i colors sòlids. No es disposa de més dades. Joan Boix i Aguer s'havia casat amb Josepa Culler i López, amb qui va tenir dos

fills. Vivia en una torre a una urbanització de la vila, prop de la fàbrica. Va morir a Vilassar l'any 1974.

BOROTAU i GELPÍ, Família

Un dels fills de Feliu Borotau i Vehil (1757-1824), i Cecília Gelpí i Mir (1763-1848) s'associarà l'any 1819 amb Josep Casanovas i Feliu per crear una fàbrica de filats⁴⁵, en un local propietat de la família al c/ Sant Sebastià en confluència amb el c/ Peix (actual Miquel Borotau). La societat durà poc temps. El soci Jaume Casanovas i Feliu continuarà en solitari en un altre local.

BOROTAU i GELPÍ, Bartomeu de "ca la Cila"⁴⁶ (Vilassar de Mar, 1807 - Vilassar de Mar, 1884)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1807. Capità de navili i fabricant de teixits. Fill de Feliu Baratau i Vehil (1757-1824) (a "Cila", i de Cecília Gelpí i Mir (1763-1848). Passa la infància i la joventut a la vila. Estudiarà a l'Escola Nàutica de Mataró (1829) i obtindrà el títol de 3er Pilot (1831). Seguirà la carrera de marina amb nombrosos viatges a ports d'ultramar. (Buenos Aires, Montevideo, Valparaíso, etc.). Es graduarà com a 2on Pilot (1834) i esdevindrà capità. Comandarà entre altres, el místic "Virgen del Mar" (1836), la pollacra "Joven Emilia" de 60 tones construïda a Vilassar. Un cop retirat de la marina serà propietari (1842) d'una fàbrica⁴⁷ de filats de cotó al c/ del Rosari núm. 20. La quadra de telers se situava a l'interior de la casa de cos. Es filava i teixia de la manera tradicional i amb un producte final no acabat que s'havia de repassar i s'enviava als comerciants barcelonins que finalitzaven el procés i el comercialitzaven. S'havia casat amb Jacinta Casanovas i Bosch (1810-1885), amb la qual va tenir deu

43 Veure: Quadre estadístic a Giménez, F. 1862 *Guia fabril e Industrial de España*. Madrid. Libreria Española.

44 *Ibidem* "Can Boix" a Lacol, Vilassar de Mar *fabril*. Pàgines 236 i 237.

45 Informació extreta del "Mamotreto", llibre de memòries inèdit de Jaume Sust i Alsina (1843-1927).

46 *Ibidem* "Cila" a Bas, Damià, *Galeria de penja-ases...* Pàgines 59 i 60...

47 *Ibidem* Oliva (1999) pàgina 61.

fills. Viuran al c/ del Roser, 21 (avui c/ Rosari). Morirà a la vila l'any 1882. És enterrat al panteó familiar del cementiri municipal.

BOROTAU i REVERTER, Pau (Vilassar de Mar, 1885 - Barcelona, 1938)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1885. Industrial i fabricant metal·lúrgic. Fill del capità de navili Pau Borotau i Casanovas (1838-1892), de "ca la Cila", i de Gertrudis Reverter i Ambrós (?-1941), de Cardedeu. Passarà la infància i la joventut a Barcelona al passeig del Triomf, 25 del barri del Poble Nou, on s'havien traslladat els seus pares. Faran estades estiuenques a la vila. Fundarà en data indeterminada l'empresa metal·lúrgica "Pablo Borotau Sociedad en Comandita." que tenia la seu al c/ Amistat, núm. 25 del Poble Nou. L'empresa es dedicava a la fabricació de motors i aparells muntacàrregues, d'ascensors i projectes d'instal·lacions metal·lúrgiques. El 1918 surt referenciat a la Gasetta Municipal de Barcelona⁴⁸ com a concessionari guanyador del concurs de substitució de l'ascensor hidràulic del monument a Colom per un d'elèctric. Tindrà després altres negocis "Pablo Borotau" botiga⁴⁹ de Radio Telefonía al c/ R. de Llúria, 91 de Barcelona (1936). Es casarà l'any 1913 a Barcelona amb Ramona Roselló i Virgili (1893-1981) de Vila-rodonà amb la qual tingué dos fills. Morirà a Barcelona l'any 1938. És enterrat al cementiri de l'Est.

BOROTAU i ROSELLÓ, Pau (Barcelona, 1919 - Barcelona, 1993)

Neix a Barcelona al barri del Poble Nou l'any 1919. Empresari. Fill del vilassarenc Pau Borotau i Reverter (1885-1938), i de Ramona Roselló i Virgili (1893-1981). Passa-

rà la infància i la joventut a Barcelona al domicili familiar del Poble Nou, al passeig del Triomf, 25. Reclutat per l'exercit republicà a la lleva anterior a la del "biberó" i lluitarà a la "Batalla del Ebre" de la Guerra Civil. Estudiarà a l'Escola Industrial del carrer Urgell de Barcelona i s'especialitzarà en matriceria. Fundarà, junt amb un altre soci, l'empresa "Talleres Aurum", fabricant de peces i components de bolígrafs i estilogràfiques, de la qual serà el director tècnic. Venien els productes a altres fabricants que comercialitzaven el producte final, com "Softer Hispania"⁵⁰ i "Industrial Mava". L'any 1964 l'empresa s'integrarà a "Inoxcrom S.A.", de la qual serà soci minoritari, i hi continuarà com a director tècnic. L'any 1987 fundarà l'empresa "Pablo Borotau, scp", amb seu al c/ Camp, 39 de Barcelona, dedicada a la comercialització majorista de piles de rellotge, i inicialment també de rellotges digitals. S'havia casat a Barcelona l'any 1957 amb Maria Sanmiquel i Comas (1932-), amb qui tindrà quatre fills. Anirà a viure al barri de Sarrià. Fou també un destacat pilot d'aviació amateur. Havia obtingut el títol l'any 1952. -i com soci de l'Aeroclub de Sabadell participa amb èxit en moltes competicions esportives organitzades a l'Estat. Morirà a Barcelona d'accident l'any 1993. És enterrat al cementiri de l'Est.

48 Veure: *Gaceta Municipal de Barcelona* núm. 46 17 de novembre de 1921, pàgina 831 <https://docplayer.es/64462940-N-i-e-mb-aq-m-acc-ocx-oo-xx-xx-rryxycoooc-xoo-w-jc-j-o-li-i-iccl-m-j-im-cx-u-r-jqgo-ccocoo-cj-c-1-00qj-sesiones.html>

49 Veure *Guia Telefònica de Barcelona* 1936. Web: https://ddd.uab.cat/pub/guitelcat/guitelcat_a1936_abonadosBcnA.pdf

50 Veure: Museu del Disseny . article *Softer* 22: Web: <http://cataleg.museudeldisseny.cat/fitxa/madb/H298472/?lang=es&resultsetnav=5b2074ab-8fdc8>

BRASÓ i PASTOR, Onofre

Neix a Llavaneres, però s'estableix i es casa el 1827 a Vilassar de Dalt amb Josepa Moliner i Masuet. Fabricant tèxtil. Apareix documentat l'any 1862⁵¹ amb un fàbrica de vapor de 2 pedres i valorada amb 20.000 reals i que donava feina a 4 operaris. El seu fill arrelarà a Vilassar de Mar. No hi ha més informació sobre aquesta persona.

BRUGUERA i GELPÍ, Joan (Vilassar de Mar, 1818 - Vilassar de Mar, 1890)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1818. Propietari, navilier i fabricant tèxtil. Fill de Francisco Bruguera i Roldós (1787-1879, i de Francisca Gelpí i Giró. Passarà la infància i la joventut a la vila on farà els estudis. Fou propietari i navilier i en la seva faceta de fabricant tèxtil està documentada⁵² l'any 1850 la seva titularitat d'una quadra de telers amb 12 telers simples que donaven feina a 19 treballadors. S'havia casat l'any 1846 amb Rosa Villà Verdaguer (1822-1910), amb la qual tingué sis fills. L'any 1856 va ser nomenat pel governador civil regidor de l'ajuntament en el consistori presidit per Joan Casanovas Bosch amb altres propietaris i fabricants. Més tard, serà membre de la Junta Revolucionària que es feu càrrec de l'Ajuntament durant la Revolució del 1868. Va viure al c/ de la Concepció, núm. 6. Morí a Vilassar l'any 1890.

BRUGUERA, Francisco

Fabricant de teixits. Hi ha poca informació sobre aquest petit fabricant no nat a Vilassar de Mar. L'any 1850 és documentat⁵³ amb una quadra de 10 telers simples que donaven feina a 15 persones. El 1844 participa a l'"Exposició⁵⁴ de productos de la Industria Española de Barcelona". No es disposa de més dades als registres parroquials i civil de la vila.

51 *Ibidem* Giménez, F. 1862 *Guia fabril...*

52 *Ibidem* *Estadística de 1850 (Junta de Fábricas de Cataluña)*

53 *Ibidem* *Estadística de 1850 (Junta de Fábricas de Cataluña)*

54 *Ibidem* Oliva (1999), pàgina 62.

BUSCARONS i PUJADAS, Gaietà

(a) "Tano"⁵⁵ (Alella, 1802, Vilassar de Mar,?)

Neix a Alella, Maresme l'any 1802. Fabricant tèxtil. Fill de Salvador Buscarons, i de Caterina Pujades. S'estableix a Vilassar de Mar cap a l'any 1825. Aixecarà una fàbrica de filats de cotó al c/ de Sant Josep, 97 en una casa de cos (documentat l'any 1842)⁵⁶. No es coneix el nombre de telers de fusta de què disposava però no devien de ser molts atès que el seu patrimoni era de 2.000 rals corresponents a la casa, fàbrica i diners. Contraurà matrimoni amb la vilassarenca Maria Tuxans i Ribas (1901-?), amb qui tindrà onze fills. Morirà a la vila en data i lloc indeterminat.

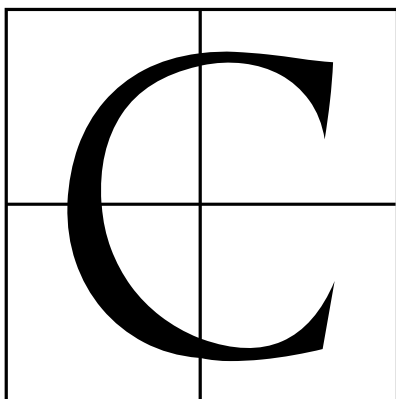
BUSCARONS, Llorenç

Fabricant de teixits. Hi ha poca informació sobre aquest petit fabricant no nat a Vilassar de Mar. Pel cognom possiblement es tracta d'un familiar del també fabricant Gaietà Buscarons Pujadas establert a Vilassar procedent d'Alella. L'any 1850⁵⁷ Llorenç Buscarons és documentat amb una quadra de 10 telers simples que donaven feina a 16 persones. No es disposa de més dades als registres parroquials i civil. Probablement abandonà la vila.

55 *Ibidem* "Tano" a Bas, Damià, "Galeria de penja-ases". Pàgines 232 i 233.

56 *Ibidem* Oliva (1999) pàgina 61.

57 *Ibidem* *Estadística de 1850 (Junta de Fábricas de Cataluña)*.

CAMPOS i CASTELL, Antoni (a)
"Campos" (Eivissa, 1803 - Vilassar de Mar, ?)

Neix a Eivissa (Illes .Balears) cap a l'any 1803. Fabricant de teixits. S'estableix⁵⁸ a Vilassar de Mar cap al 1835. Inicialment fabricarà randes en un obrador prop de la font de "can Murai". L'any 1850 és documentat com a fabricant de teixits amb 16 telers simples que donaven feina a 42 treballadors. S'havia casat amb la barcelonina Josepa Escandell i Mateu (1803-?), amb la qual tindrà sis fills. Un d'ells, Jaume continuarà el negoci. Morirà a la vila en data indeterminada.

CAMPOS i ESCANDELL, Jaume
(Barcelona, ? - Vilassar de Mar, 1872)

Neix circumstancialment a Barcelona. Fabricant de teixits. Fill d'Antoni Campos i Castell (1803-?) i de Josepa Escandell i Mateu (1803-?). S'iniciarà en l'ofici en la fàbrica del seu pare, una fàbrica que donava feina a 41 treballadors (3 homes, 34 dones, i 4 nens). El 1862 és documentat⁵⁹ com a propietari de la fàbrica que disposava de 15 telers comuns amb un capital de 4.800 reals i 18 operaris. Es casarà amb Teresa Ferrés i Ferrés (1830- 1919). Amb la qual tindrà sis fills. Un dels fills,

58 *Ibidem* "Campos" a Bas, Damià, "Galeria de penja-ases"...Pàgina 47.

59 *Ibidem*: Giménez, F.1862 *Guia fabril e Industrial...*

Felip, emigrarà a Puerto Rico i arrelarà allà. Va viure al c/ Sant Josep. Morirà l'any 1872 a la vila.

CAHUÉ i RIBAS, Enric (Vilassar de Mar, 1896 - Barcelona, ?)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1896. Fabricant de teixits. Fill de Joan Cahué i Roldós (1855-1921), i de Salvadora (Nativitat) Ribas i Verdaguer (1869-1954). Passarà la infància i la joventut a la vila on farà el estudis, vivint al domicili dels seus pares del c/ del Carme, núm. 3. Era membre d'una família d'emprenedors i exiliats (tinent d'alcalde Josep Cahué i Ribas durant la 2a República) amb branques arrelades a l'Argentina i a Cuba. Conjuntament amb el seu germà Salvador aixecaran una fàbrica de teixits al c/ Lutxana, (avui Roc Boronat), 47-53 del Poble Nou de Barcelona, un complex amb diverses naus amb 973 m2 de superfície construïda i 1.283 m2 de superfície de la parcel·la. S'especialitzaren en fabricació de teixits de seda i raió, especialment de vels i mantells i articles per ordres religioses. Operaran amb la denominació "La Favorita S.A." i serà gerent de la companyia. És documentada⁶⁰ una ampliació de la fàbrica de dos nous cossos que donen al c/ Llull l'any 1945. L'any 1954 tornaran a fer una altra ampliació a les naus del c/ Llull. No es disposen de més dades de l'evolució del negoci. Enric Cahué Ribas havia contret matrimoni amb la barcelonina Montserrat Bassols Oliva (1898-1967). Van anar a viure al c/ València, 229. Va morir a Barcelona en data indeterminada.

CAHUÉ i RIBAS, Salvador (Vilassar de Mar, 1902 - Vilassar de Mar, 1971)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1896. Fabricant de teixits. Fill de Joan

60 Veure Web: 22 Barcelona. *Districte de la innovació Patrimoni Industrial del Poble Nou*. <http://www.22barcelona.com/documentacio/5-Fitxes%20IV%20Edificis%20industrials%20inclosos%20en%20la%20modificaci%20del%20PE%20de%20Patrimoni%20Fitxes%20de%20129%20a%20145.pdf>

C Cahué i Roldós (1855-1921), i de Salvadora (Nativitat) Ribas i Verdaguier (1869-1954). Passarà la infància i la joventut i farà el estudi a la vila al domicili dels seu pares del c/ del Carme, núm. 3. Era membre d'una família d'emprenedors i exiliats (tinent d'alcalde Josep Cahué i Ribas durant la 2a República) amb branques arrelades a l'Argentina i a Cuba. Conjuntament amb el seu germà Enric aixecaran una fàbrica de teixits al c/ Lutzana, (avui Roc Boronat), 47-53 del Poble Nou de Barcelona, un complex amb diverses naus amb 973 m2 de superfície construïda i 1.283 m2 de superfície de la parcel·la. S'especialitzaren en fabricació de teixits de seda i raió, especialment de vels i mantells i articles per ordres religioses. Operaran amb la denominació "La Favorita SA" i serà gerent de la companyia. És documentada una ampliació de la fàbrica de dos nous cossos que donen al c/ Llull l'any 1945. L'any 1954 tornaran a fer una altra ampliació a les naus del c/ Llull. No es disposen de més dades de l'evolució del negoci. Salvador Cahué va ser nomenat regidor de l'ajuntament durant el franquisme sent destituït l'any 1947-48. S'havia casat amb Josefina Lizano Bosch, amb qui va tenir un fill. Va viure i morir al c/ Sant Pau, núm. 23. Enterrat al panteó familiar del cementiri municipal.

CARRAU i FERRÉS,⁶¹ Joan de "can Franciscó" (Vilassar de Mar, 1822 - Vilassar de Mar, 1897)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1822. Empresari, comerciant i industrial vinater. Fill de Francisco Carrau Amat (1790-1860) de

"can Franciscó", i de Caterina Ferrés Casanovas (1796-1882) de "can Bu-rell". Passarà la infància i farà les primeres lletres a la vila. Als tretze anys treballarà d'aprenent en un taller tèxtil, de mariner amb el seu oncle, i amb el seu pare a navegació de cabotatge. Als setze anys es trasllada a Mataró a estudiar de pilot a l'Escola Nàutica de Mataró. Farà pràctiques, dos viatges transatlàntics amb el vaixell l'"Orestes" del capità Josep Casanovas i Carrau, i es graduarà de 3er Pilot amb divuit anys. S'embarcarà al místic "Mercurio" d'El Masnou on navegarà a Vigo i a La Corunya. Després navegarà a l'Illa de Trinidad, Puerto Rico. S'enrolarà com a segon pilot en el místic "Emilio" a Santander en una singladura a l'Havana i retorn. Després s'enrola al quetx d'El Masnou, "Marcial" com segon pilot en un viatge a Montevideo, amb escales prèvies a Roses i Cadaquès. A Montevideo tindrà una forta baralla amb el contramestre i atès que el capità no intervingué, deixà el vaixell i es quedà a Montevideo a principis de 1842. Aquí s'acaba la seva carrera de marina i comença la de comerciant. Comença de forma precària amb un soci Jaume Tremoleras. Obriren una "Pulperia El Navío" sent socis durant dos anys. El 1844 se'n separen i Joan continuarà en solitari. Anirà desenvolupant el negoci aprofitant les oportunitats (compra de sabó, tabac, sucre, etc.) el 1846 reclama la vinguda del seu germà petit Josep (1827-1875) de disset anys i que restarà amb ell catorze anys. Josep serà el que obrirà nou mercats a l'interior del país i la compra de productes. El 1847 es mudarà a un nou establiment la pulperia "Almacén As de Espada". El 1850 s'incorpora l'altre germà Pau (1833-1881) de divuit anys. Els tres germans, Joan⁶², Josep i Pau donaran un impuls al negoci que es beneficiarà del coneixement i l'amistat dels capitans i pilots dels vaixells catalans que

61 Sobre la trajectòria de la família Carrau Ferrés veure el llibre de Ferrés Pacheco, Gustavo *De Vilassar de Mar al Río de la Plata. Historia de la emigración de Catalunya al Uruguay en el siglo XIX. Trayectoria de la familia Ferrés i Carrau*. Editorial Linnardi y Risso. Montevideo 2014.

62 Veure apunts autobiogràfics a l'Uruguai a *Diario de Vida* (1851), i *Artículo de Fondo* dipositats al Museo de Carrau & Cia de Montevideo.

feien la “Ruta del Tasajo” que atracaven al port de Montevideo de pas cap a l’Havana i Nova Orleans. El 1855 arriba el seu cosí germà Pere Carrau i Ferrés (1838-1828) que amb el temps serà un altra persona clau com a soci en el desenvolupament de la futura “Carrau y Cía”. Aquest mateix any Joan, per la malaltia del seu pare i per la seva condició d’hereu, es veurà obligat a deixar Montevideo i retornar a Vilassar, també ho farà el seu germà Josep. Deixarà a càrrec del negoci com a soci majoritari Pau (48%), i soci minoritari el seu cosí Pere (12%), conservant ell el 40% de les accions i canviant la denominació de l’empresa per “Carrau y Hermanos”. A Vilassar de Mar contraurà matrimoni l’any 1860 amb Àngela Mir i Amat (1836-1874), amb la qual tindrà set fills: Seguint la tradició familiar vinatera, es convertirà en industrial i comerciant vinater fundant l’empresa “Vinos Finos Juan Carrau” amb dos magatzems del c/ del Roser i del c/ Sant Francesc, i obrirà paral·lelament un magatzem de vins a l’Aragó, a Calatayud, i despatx a Barcelona. Comercialitzarà i exportarà vins de marques registrades pròpies (“San Javier”, “Espada”, “Bandera Española” i “Calatayud”) a la Península i als països americans: l’Argentina i l’Uruguai (amb els cosins de Carrau & Cía), Brasil, Equador, Veneçuela, les Antilles i Centre-Amèrica. Les marques rebran diversos guardons internacionals (medalla d’or de La Vanguardia, medalla de les exposicions de Barcelona 1888, i de Chicago 1893, entre d’altres). Es convertirà en un home respectable (alcalde de Vilassar, 1861-1862) amb una gran fortuna econòmica i immobiliària a Vilassar. L’any 1894 figura com a propietari de les cases: c/ Sant Francisco núm. 6 (de 85 m²), del núm. 7 (85 m²), del núm. 9 (85 m²), núm. 13 casa bodega (125 m²), d’una casa magatzem amb baixos i pis al mateix carrer sense número (405 m²). A més de la seva on viu, del c/ del Rosari, 4 (300 m²) i d’altres al mateix carrer: núm. 5, (300 m²,

casa sense número casa magatzem (270 m²). Morirà a la vila l’any 1897. El seu enterrament fou una manifestació de dol popular com es féu ressò el diari “La Costa del Llevant”. Causà igualment un gran impacte a Montevideo on el diari “El Telégrafo Marítimo” en féu gran ressò, i entre la família uruguaiana i la colònia vilassarenca que celebrà funerals a la parròquia de “San Francisco” molt concorreguts. És enterrat al panteó familiar del cementiri municipal.

CARRAU i GELPÍ, Josep-Llorenç de “cal Pilot”⁶³ (Vilassar de Mar, 1808 - Capolet (Berga) 1849)

Neix a Vilassar de Mar, l’any 1808. Pilot, i fabricant de filats i teixits. Fill de Josep Francisco Carrau Girbau (1763-1843), que també havia estat alcalde, i de Marianna Gelpí i Carrau (1789-1861). Era pilot de formació graduat a l’Escola Nàutica de Mataró (1831), però es dedicà a la indústria tèxtil com a propietari de la seva fàbrica. Fundarà un fàbrica⁶⁴ de filats i teixits al c/ del Rosari n° 8. L’any 1850 poc després de la seva mort funcionava per vapor, amb 12 màquines de preparació, 1200 fusos Mall-Cegny, i 1200 fusos de torçat i en la qual treballaven 36 operaris i disposava d’establiment a Barcelona, a la riera de Sant Joan, 16⁶⁵. S’havia casat l’any 1833 amb Teresa Casanovas i Bosch (1807-1875), filla de l’acabat primer contribuent de la vila Jacint Casanovas i Alsina, amb qui va tenir dos fills. Serà nomenat alcalde per al bienni 1848-1849 en plena monarquia liberal d’Isabel II i durant la primera Guerra Carlina (1846-1849) que l’afectarà personalment, atès que el març de 1849 una partida de carlins arribaren a la vila i exigiren una contribució monetària i el prengueren en

63 *Ibidem* “Tano” a Bas, Damià, “Galeria de penja-ases”...Pàgines 188 i 189.

64 *Ibidem* Estadística de 1850 (Junta de Fàbricas de Cataluña).

65 Veure: Saurí, M.; Matas, J. *Guia General de Barcelona dedicada a la Junta de Fàbricas 1849*. Pàgina 390.

qualitat d'alcalde com a penyora. En el seu camí cap a Berga els carlins tingueren un enfrontament amb tropes liberals en què l'alcalde va resultar mort⁶⁶. Morirà i fou enterrat a Capolet (Berga), posteriorment les seves despulles foren traslladades al cementiri de la vila.

CARRAU i MIR⁶⁷, Francisco de "can Franciscó" (Vilassar de Mar, 1860 - Vilassar de Mar, 1902)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1860. Empresari, comerciant i industrial vinater. Fill de Joan Carrau i Ferrés (1822-1897) de "Can Franciscó" i Àngela

Mir i Amat (1836-1874). Passarà la infància i l'adolescència a la vila on farà els estudis. El 1876 amb quinze anys viatja a Montevideo per treballar d'aprenent a Carrau & Cia, on s'hi estarà vuit anys treballant en diverses sucursals⁶⁸ i sortirà com a soci minoritari de l'empresa (8%). Tornarà a Vilassar el 1884 per problemes familiars. De tornada a Vilassar de Mar, s'integrarà a l'empresa del seu pare "Vinos Finos Juan Carrau", i participarà en l'expansió de l'empresa en els dos magatzems del c/ del Roser i del c/ Sant Francesc, i a l'Aragó, a Calatayud. Comercialitzarà i exportarà vins de marques registrades pròpies ("San Javier", "Espada", "Bandera Española" i "Calatayud") a la península i als països americans: l'Argentina i l'Uruguai (amb els cosins de Carrau & Cía), Brasil, Equador, Veneçuela, les Antilles i Centre-Amèrica. Les marques rebran diversos guardons internacionals (medalla d'or de La Vanguardia, medalla de les Exposicions de Barcelona

⁶⁶ Veure article de Pere Julià Sust "La tràgica fi de l'alcalde de Vilassar de mar Llorenç Carrau Gelpí" a la *Revista Singladures* núm. 8.

⁶⁷ Veure, llibre: Ferrés Pacheco, Gustavo *De Vilassar de Mar al Río de la Plata...* (2014).

⁶⁸ Ajudarà a fundar la població uruguaiana de "Nico Pérez (avui Nico Battle)" amb el seu soci Pere Alsina. Veure: <https://nicobattle.wordpress.com/personajes/francisco-carrau/>

1888, i de Chicago 1893, entre d'altres). L'any 1888 contraurà matrimoni a la vila amb Rosa Sust i Gelpí de "can Calafat" (1867-1938) amb qui tindrà vuit fills, dels quals sobreviuran dos nois i tres noies. A la mort del seu pare canviarà la denominació de l'empresa per "Hijos de Juan Carrau" i continuarà el negoci amb els seus germans fins al 1899 en què la firma es dissol. El seus germans Llorenç i Àngel prendran altres camins, i Francisco amb la seva mare continuaran l'empresa. Perfeccionarà la tècnica (eliminació de sulfits previs a la destil·lació, etc.) i continuarà obrint mercats viatjant en dues ocasions més al Río de La Plata, i d'allà a Brasil i l'Equador el 1894 i el 1902. Era un home ric amb propietats immobiliàries a Vilassar i Barcelona, terrenys rurals de vinya, la maquinària, els equipaments, el vi emmagatzemat, els intangibles de les marques, interessos naviliers en diversos vaixells mercants, etc. Home respectat a Vilassar i d'idees catalanistes participà a l'Agrupació Catalanista, i es presenta a les eleccions locals en la llista de Jaume Sust i Alsina (que fou elegit Alcalde) i que figuraven a més, Felip Mir i Carrau, Miquel Pou i Amat, i Alfons Murtra i Cuquet. Va morir prematurament a Vilassar de Mar l'any 1902. És enterrat al panteó familiar del cementiri municipal. La seva vídua el sobrevisqué trenta-sis anys i portà l'empresa amb el seus fills.

CARRAU i MIR⁶⁹, Llorenç de "can Franciscó" (Vilassar de Mar, 1868 - Barcelona,?)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1868. Empresari, comerciant i industrial vinater. Fill de Joan Carrau i Ferrés (1822-1897) de "Can Franciscó" i Àngela Mir i Amat (1836-1874). Passarà la infància i l'adolescència a la vila on farà els estudis. Col·laborarà a l'empresa del seu pare "Vinos Finos Juan Carrau" de Vilassar. El 1893 contrau-

⁶⁹ Veure, llibre: Ferrés Pacheco, Gustavo *De Vilassar de Mar al Río de la Plata...* (2014).

rà matrimoni amb Engràcia Paltre i Cadena nascuda a Port de la Selva amb la qual tindrà una primera filla, Maria Àngels (1894). Aquest mateix any embarca cap a Montevideo per encàrrec del seu pare per revisar unes partides de vi en mal estat, i per aconseguir nous negocis. S'estarà a Montevideo treballant en el cas i mantenint entrevistes amb firmes importadores de vins. Visitarà altres empreses d'altres ciutats com Buenos Aires en recerca de mercats. Deixarà lligats diversos negocis de vins de les marques pròpies ("San Francisco" per "Carrau y Cía", "Espada" per a Pedro Ferrés y Cía", i "Cisne" per l'empresa "Comas y Brunet". El 1896 retorna a Vilassar on establert definitivament, tindrà quatre fills més. A la mort del seu pare l'any 1897 continuarà a la firma amb la denominació "Hijos de Juan Ferrés" amb els seus germans Francisco, i Àngel. L'any 1899 es dissol l'empresa, ell i el seu germà Àngel decideixen continuar per un altre camí i el seu germà Francisco continuarà amb l'empresa a Vilassar. La família Carrau-Paltre passarà a Barcelona on es dedicaran a altres negocis. Va morir previsiblement a Barcelona en data indeterminada.

CARRAU i MIR, Àngel de "can Franciscó" (Vilassar de Mar, 1874 - Calatayud (Aragó), ?)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1874. Empresari, comerciant i industrial vinater, i fariner. Fill de Joan Carrau i Ferrés (1822-1897) de "can Franciscó" i Àngela Mir i Amat (1836-

1874). Passarà la infància i l'adolescència a la vila on farà els estudis. Col·laborarà a l'empresa del seu pare "Vinos Finos Juan Carrau" de Vilassar. En plena joventut serà enviat pel seu pare a la població de Calatayud a fer-se càrrec del magatzem de vins que l'empresa havia adquirit. A la mort del seu pare

l'any 1897 continuarà a la firma amb la denominació "Hijos de Juan Ferrés" amb els seus germans Francisco i Llorenç. L'any 1899 es dissol l'empresa, ell i el seu germà Llorenç decideixen continuar per un altre camí i el seu germà Francisco continuarà amb l'empresa a Vilassar. Establert a Calatayud (Aragó), es casarà amb Pilar Sancho Micheto amb qui tindrà set fills. Un cop liquidat el magatzem de vins es farà càrrec de l'empresa de la família de la seva dona (Harinera "Viuda de Prudencio Sancho"⁷⁰, després "Las Fuentes SA, sucadora de Angel Carrau Mir, fábrica de harina") que renovarà el 1907 amb una maquinària anglesa capaç de tractar 20.000 kg de blat en 24 hores i amb un dipòsit de 240.000 kgs. que es convertirà en la segona més gran d'Europa⁷¹. L'any 1918 fou elegit primer regidor i després alcalde de l'ajuntament de Calatayud. El 1926 serà president del consell d'administració de la societat "Nacional Harinera de Seguros" amb seu a Madrid (Bop Madrid N°177. 27-7-1926). Els seus descendents diversificaran els negocis amb estancs de tabac, establiment de confiteria, despatx de loteria, etc. Àngel morirà a Calatayud en data indeterminada i és enterrat en aquesta ciutat.

CARRAU i SUST,⁷² Joan Pau (a) "Joanet de can Franciscó" (Vilassar de Mar, 1889 - Montevideo, 1959)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1889. Enòleg, i industrial vinater. Fill de Francesc Carrau i Mir (1860-1902), de "can Franciscó", i de Rosa Sust i Gelpí (1867-1938)

70 Veure: *El Regional, defensor de los intereses locales 1904-1933*. Pàg 169. Web: <http://www.aparagon.org/wp-content/uploads/2011/06/EL-REGIONAL.pdf>

71 Veure: *Hemeroteca Biblioteca Nacional "La Acción" diario de la noche* Madrid 1916. Web: [file:///C:/Users/JORDI/AppData/Local/Temp/La%20Acción%20\(Madrid.%201916\).%208-10-1916-2.pdf](file:///C:/Users/JORDI/AppData/Local/Temp/La%20Acción%20(Madrid.%201916).%208-10-1916-2.pdf)

72 Veure Faldin Christopher, "In Vino Veritas. La familia Carrau i el vino, Montevideo 2014.

de “can Calafat”. Passarà la infància i la joventut a la vila on farà els estudis. Estarà sempre en contacte amb la cultura del vi de l’empresa del seu pare “Hijos de Juan Ferrés i que després gestionarà la seva mare i els seus oncles. Estudiarà i és graduarà posteriorment en Enologia a la prestigiosa Escola Vinícola de Vilafranca del Penedès. S’integrarà a la gestió de la empresa familiar ara denominada. “Viuda de Francisco Carrau”. S’implicarà a la vida social de la vila participant entre altres afers, en l’expansió de la societat d’aigües “Mina Vella” serà “macip” a la festa de l’Enramada de 1909... A finals dels anys deu coneixerà una uruguaiana d’origen vilassarenc Catalina Pujol Volonté que havia viatjat a Catalunya a visitar els seus parents vilassarencs, els Pujol Ferrés L’any 1921 contraurà matrimoni a Montevideo i retornaran a Catalunya instal·lant-se a Barcelona, al c/ Aragó i mantenint la residència vilassarenca del c/ Sant Sebastià. Tindran cinc fills. Atent a la vida cultural i científica l’any 1921 publicarà un article al diari “La Veu de Catalunya” titulat “L’Ictineu i en Monjo”. Mentre, en els seu viatges a Montevideo mantindrà contactes amb els seu sogre el vilassarenc, Joan Pujol i Ferrés establert a l’Uruguai l’introdueix en el món vitivinícola que a l’Uruguai es trobava en fase embrionària. Atès la situació política, social i econòmica de la península (vagues i males-tar social i obrer, Dictadura Primo de Rivera, Gran Depressió 1929, etc.), la crisi financera, i la fil·loxera que afectà el negoci dels Carrau, decidí emigrar a l’Uruguai. L’any 1930 tota la família es trasllada a Montevideo on s’establiran definitivament. Aprofitant els contactes dels parents uruguaians entra a formar part de l’empresa “Las Bodegas Hispano-Uruguayas” que llancen la marca “Santa Rosa” de “Passadore, Carrau y Mutio” en la qual tindrà un terç del capital. Aconseguirà que els seus cosins de Carrau & Cía s’encarreguin de la distribució dels vins a tot el país i a l’exportació. Entre 1930

i 1940 continuà col·laborant des de la seva condició d’únic enòleg format a Europa en la millora de la qualitat del vins uruguaians, introduint el “mètode champenoise” i altres vins especials, així com la tecnologia i la formació. Serà director de la “Revista de la Unión de Viticultores y Bodegueros del Uruguay” on publicarà nombrosos articles de la seva especialitat. L’any 1939 va tenir un atac i va quedar paralitzat, fins al seu traspàs l’any 1959. És enterrat a Montevideo.

CASANOVAS i FELIU, Jaume de “can Cargol” (Vilassar de Mar 1787 - Vilassar de Mar, 1841)

Neix a Vilassar de Mar l’any 1787. Negociant i fabricant tèxtil. Fill de Salvi Casanovas i Casals “de can Veribol” de Cabriels (1735-1820), i d’Eulàlia Feliu i Barrau (1749-1796). Passa la infància i la joventut a la vila al domicili familiar de c/ d’en Roig, 9 (avui 15). Inicialment mariner que feia navegació de cabotatge pels ports de la Mediterrània, serà l’hereu de la família i es convertirà en negociant, propietari d’una botiga valorada en 2.000 rals, i fabricant de teixits. Serà la primera generació de fabricants anomenada “Nyol”. El 1810 pagarà a la Reial Hisenda 460 duros de plata per lliurar-se del servei a l’exèrcit. L’any 1811 es casarà amb Maria Ribas i Suari (1786-1853) néta del notari de Cardedeu, amb qui tindrà un fill i set filles. L’any 1819 s’associarà amb la família Borotau Gelpí per crear una fàbrica⁷³ de filats, al c/ Sant Sebastià en confluència amb el c/ Peix (actual Miquel Borotau). Fabricaven entre d’altres coses el ni-nyol (origen pel que sembla de motiu “nyol”). La societat durà poc i en Jaume Casanovas i Feliu⁷⁴ continuarà en solitari. Posteriorment amb la seva

⁷³ *Ibidem* Oliva (1999) pàgina núm. 61.

⁷⁴ Veure: article Casanovas Berdaguer, Jordi *Notes sobre les fàbriques can Nyol Gran (1875-1970?) i can Nyol Petit (1897-1965) de Vilassar de Mar*. Centre d’Estudis Vilassarencs.

dona Maria Ribas i Suari continuarà el projecte construint una segona fàbrica molt a prop de la primera al c/ del Peix (actual Miquel Borotau) amb la plaça Vella, (ara de l'Era), números 1 al 9 que amb l'eixida arribava al c/ Sant Sebastià Petit (on era abans l'estable de "can Pàtria")⁷⁵. Fabricava teixits de pisenà, i mocadors de butxaca, i també roba de matalàs. El 1822, la fàbrica es valorava en 400 reals i pagava una contribució de 3 lliures i 10 sous. A més tenia la concessió municipal de la Gavella, la Taverna i l'Hostal (1827). Era propietari de l'edifici de la fàbrica, i dues cases (c/ de l'Era i Camí Ral). El seu hereu Josep Casanovas i Ribas continuarà l'activitat fabril. En Jaume va morir a la vila l'any 1841.

CASANOVAS i GONZÁLEZ, Josep Maria (a) "Pepe de Can Nyol"⁷⁶ gran" (Vilassar de Mar, 1895 - Barcelona, 1979)

Neix a Barcelona l'any 1895. Fabricant tèxtil. Membre de la quarta generació de fabricants de la família Casanovas⁷⁷ propietària de la fàbrica de "can Nyol". Fill de Jacint Casanovas Villà (1862-1914), i de Trinitat González Alsina (1872-1956). Passarà la infància i la joventut a la vila al domicili familiar de c/ Montserrat, núm. 4, i estudiarà a Barcelona. S'integrarà a la fàbrica fundada pel seu avi Josep Casanovas i Ribas al c/ Sant Ramon, Sant Josep, i c/ del Roser anomenada "can Nyol Gran"⁷⁸. De la qual el seu pare era soci amb el seu oncle Miquel Jaume, i dirigien l'empresa "Casanovas Hermanos" on també eren els seus cosins, Josep i Jaume Casanovas Guardiola. Al Registre Fiscal⁷⁹ del 1894 la fàbrica

ocupava una superfície de 4.402 m² el 1902 era de 4.800 m² i constava de cinc naus, un assecador i una xemeneia. Tenia despatx a Barcelona al c/ Fontanella, 20 i posteriorment a la Rambla de Catalunya, 19-21. Produïa teixits tipus: popelín, "zephir", sedes, batistes, crepès, "chesters", gavardina, "cutis", feltre, folre i teixits tipus trinxera. Després de la mort prematura del seu pare, Jacint el 1914 entren en un procés perllongat de desavinences dels seus hereus fins que decideixen separar-se. L'any 1920 la seva mare Trinitat González i Alsina (vídua de Jacint) i ell compren les accions del seu oncle Miquel Jaume i del seu cosí Josep Casanovas i Guardiola que es desvincularan de l'empresa. La propietat passarà així als Casanovas González. Josep M. en serà el gerent i més tard s'integrarà a la firma el seu germà Jacint. La fàbrica funcionarà a ple rendiment durant els anys trenta en què arribarà a tenir més de 200 treballadors, també disposarà d'una altra fàbrica a Badalona. El 1936 durant la Guerra Civil l'empresa fou col·lectivitzada i l'equip directiu destituït. Josep Maria i el seu germà s'exiliaran a Itàlia. No serà fins l'any 1939, acabada la guerra que la fàbrica, serà retornada a la família. La mort prematura del seu germà Jacint l'any 1940 el deixarà com a únic gerent. Durant la postguerra passarà per les dificultats de les restriccions elèctriques i d'importació del cotó però es beneficiarà d'un mercat autàrquic. Els anys cinquanta la firma canvia de denominació i passa a anomenar-se "Comercial Fabril Algodonera, S.A. Fabricantes de Tejidos" amb despatx al c/ Girona, 64. Als anys seixanta en un context de crisi general del tèxtil l'empresa traslladarà la fàbrica (telers, màquines de tòrçer, i orridors, etc. a la població de Caldes de Montbui, i tancarà la fàbrica de la vila. Les seves instal·lacions es dedicaran a altres usos industrials fins a la venda dels terrenys. Josep Maria Casanovas González s'havia casat a sar de Mar 1894. *Arxiu de la Corona d'Aragó.*

75 Informació extreta del "Mamotreto", llibre de memòries inèdit de Jaume Sust i Alsina (1843-1927).

76 *Ibidem* "Nyol" a Bas, Damià, "Galeria de penja-ases"...Pàgina 160.

77 *Ibidem* "Família Casanovas" *Vilassar de Mar fabril...* Pàgines 142 i 143.

78 *Ibidem* "Fàbrica Can Nyol Gran" *Lacol, Vilassar de Mar fabril...* Pàgines 144 a 158.

79 Registro Fiscal de edificios y solares Vila-

C Barcelona amb Maria Neus Boniquet, amb la qual tindrà cinc fills. Traslladarà el seu domicili a Barcelona. De perfil conservador i monàrquic fou membre de la "Unión Patriótica" local i regidor de l'ajuntament durant la dictadura de Primo de Rivera i després al primer consistori de la 2a República. El 1930 era un dels majors contribuents de la vila. Durant l'etapa franquista serà membre directiu als organismes creats pel règim de gestió y regulació de la indústria tèxtil⁸⁰, el CITA (Consortio de Industriales Textiles Algodoneros) creat el 1944, i després del SECEA⁸¹ (Servicio Comercial de la Industria Textil Algodonera) creat el 1954. Surt referenciat, també com a directiu de l'organisme del Bisbat de Barcelona, "Obra Caritativa de Asistencia a los Refugiados" (1949), "Asociación de los Caballeros Voluntarios" (1961), i serà també president dels consells d'administració de "Mutua Nacional del Automóvil" (1965), i de "General Europea SA, compañía anónima de seguros" (1977). Morirà a Barcelona l'any 1979. Enterrat al panteó familiar de Vilassar de Mar.

CASANOVAS i GONZÁLEZ, Jacint de "can Nyol Gran" (Vilassar de Mar, 1903 - Sanatori del Montseny, 1940)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1903. Fabricant tèxtil. Membre de la quarta generació de la família Casanovas propietària de la fàbrica de "can Nyol". Fill de Jacint Casanovas Villà (1862-1914), i de Trinitat González Alsina (1872-1956). Passarà la infància i la joventut a la vila al domicili familiar de c/ Montserrat, núm. 4, i farà els estudis a Barcelona. S'integrarà a la fàbrica creada pel seu avi Josep Casanovas Ribas al c/ Sant Ramon, Sant Josep,

i c/ del Roser (anomenada "can Nyol Gran"). De la qual el seu pare era soci amb el seu oncle Miquel Jaume, i dirigien l'empresa "Casanovas Hermanos" on treballaven també els seus cosins germans, Josep i Jaume Casanovas Guardiola. La fàbrica que el 1902 ocupava una superfície de 4.800 m² i constava de cinc naus, i un assecador i una xemeneia tenia despatx a Barcelona al c/ Fontanella, 20 i posteriorment a la Rambla de Catalunya, 19-21. Produïa teixits tipus: popelín, "zephir", sedes, batistes, crepès, "chesters", gavardina, "cutis", feltre, folre i teixits tipus trinxera. Després de la mort prematura del seu pare Jacint el 1914, els seus hereus entraran en un procés perllongat de desavinences fins que decideixen separar-se. L'any 1920 la seva mare Trinitat González Alsina (vídua de Jacint) i el seu germà Josep Maria compren les accions del seu oncle Miquel Jaume i del seu cosí Josep Casanovas i Guardiola que es desvincularan de l'empresa. La propietat passarà així als Casanovas González. Josep M. en serà el gerent i més tard ell s'integrarà a la firma. La fàbrica funcionarà a ple rendiment durant els anys trenta en què arribarà a tenir més de 200 treballadors, també disposarà d'una altra fàbrica a Badalona. El 1936 durant la Guerra Civil l'empresa fou col·lectivitzada i l'equip directiu destituït. Jacint i el seu germà s'exiliaran a Itàlia. No serà fins l'any 1939, acabada la guerra que la fàbrica, serà retornada a la família. Delicat de salut (tuberculosi) passarà estades al sanatori del Montseny, on morirà l'any 1940. S'havia casat a Barcelona amb Antònia Julià López de Tort (1904-1987), amb qui va tenir cinc fills. De perfil conservador i monàrquic fou membre de la "Unión Patriótica" local i regidor de l'ajuntament durant la dictadura de Primo de Rivera i després al primer consistori de la 2a República. El 1926 és documentat com a president 2on. de la prestigiosa Reial Societat Sportiva Pompeia a Barcelona (amb camps de joc a Travessera de Gràcia-Santaló), després Tennis Pompeia.

80 Veure: Molinero, Carme, i Isàs. Pere "Els industrials catalans durant el franquisme". Eumo Editorial. Barcelona 1991.

81 Veure "Servicio Comercial de la Industria Algodonera" a l'Enciclopèdia Viquipèdia. Veure: https://ca.wikipedia.org/wiki/Servicio_Comercial_de_la_Industria_Textil_Algodonera

El 1930 era un dels majors contribuents de la vila. Va ser enterrat el 1940 al panteó familiar de Vilassar de Mar.

CASANOVAS i GUARDIOLA, Josep
(a) "Pepito de can Nyol" (Vilassar de Mar, 1866 - Barcelona, 1939)

Neix a Vilassar de Mar, l'any 1866. Fabricant tèxtil. Membre de la quarta generació de la família Casanovas propietària de la fàbrica de "can Nyol".

Fill de Miquel Jaume Casanovas Villà (1839-1928), i de Josepa Guardiola Roldós de "can Birro" (1845-1918). Passarà la infància i la joventut a la vila, farà els estudis de comerç al Col·legi Nàutic i Mercantil del què és alumne l'any 1877. S'integrarà a la fàbrica del seu avi Josep Casanovas i Ribas al c/ Sant Ramon, Sant Josep, i c/ del Roser (anomenada "can Nyol Gran") de la qual el seu pare era soci amb el seu oncle Jacint, i el seu avi (societat "Casanovas i Fills"). El 1885 s'acollirà a la RO de 1885 per no fer el servei militar. Un cop mort el seu avi es faran càrrec de l'empresa el seu pare Miquel Jaume, i el seu oncle Jacint constituint la firma "Casanovas Hermanos" que el 1902 ocupava una superfície de 4.800 m² i constava de cinc naus, un assecador i una xemeneia. La fàbrica tenia despatx a Barcelona l'any 1887 al c/ Fontanella, 20 i posteriorment a la Rambla de Catalunya, 19-21. Produïa teixits tipus: popelín, "zephir", sedes, batistes, crepès, "chesters", gavardina, "cutis", feltre, folre i teixits tipus trinxera. S'integraran a l'empresa més tard els fills dels dos socis, Josep i Jaume Casanovas Guardiola, i Jacint i Josep M. Casanovas González. Després de la mort prematura del seu oncle Jacint el 1914, entraran en un procés perllongat de desavinences amb els seus hereus fins que decideixen separar-se. L'any 1920 el seu pare Miquel Jaume i ell, vendran les seves accions als hereus del seu germà Jacint, desvinculant-se de l'empresa. Amb el capital rebut ell amb el seu pare Miquel Jaume crearan el 1921 una fàbrica "can Nyol pe-

tit"⁸², molt a prop de la primera, al c/ del Monte a l'edifici de l'antiga fàbrica construïda per "Jaime Alsina y Cía" l'any 1830. Produïa teixits tipus: popelins, "zephir", piqués, i s'especialitza en teixits de camiseria fina i roba de sarja. Constituiran una nova societat, "Manufacturas Textiles Casanovas" amb despatx al c/ Bruc, 77. Dirigirà l'empresa des principis dels anys vint juntament amb el seus fills Jaume, i la mort d'aquest, Josep i Jacint Casanovas Nadal. El 1936 durant la Guerra Civil l'empresa fou col·lectivitzada i l'equip directiu destituït. Josep romandrà al seu domicili de Barcelona, però el seu fills s'exiliaran a França, i després retornaran a la zona revoltada fins al final del conflicte. No serà fins l'any 1939, acabada la guerra que la fàbrica, serà retornada a la família. Josep Casanovas i Guardiola s'havia casat a la vila l'any 1896 amb Maria Nadal Bosch (1872-1956) de Vilassar de Dalt, amb la qual tindrà set fills, entre ells els citats Jaume; Josep i Jacint. Viurà al c/ Sant Magí, 14 i després al c/ del Rosari, 26. Cap principis de la dècada dels anys vint, traslladarà la seva residència a Barcelona, primer al c/ Ample, després al c/ Girona, 53, 1er i finalment a la Rambla de Catalunya, 135, 5è. L'any 1929 vendrà la casa familiar del c/ Montserrat, 9 (ara 15) mantindrà, però la vinculació amb la vila. Dirigia el negoci amb els seus fills al despatx del c/ Bruc, 77, on a més de l'administració s'hi gestionaven les vendes i s'hi trobava el magatzem. Era propietari a més de la fàbrica i la casa del c/ del Rosari, 26, també d'una torre al municipi de Viladrau (Montseny). El 1906 havia estat nomenat regidor de l'ajuntament de la vila, i ho va tornar a ser fins a l'any 1910. Amant de la caça a les muntanyes del Maresme, fou també com el seu pare, caporal del Sometent Armat de Vilassar de Mar. Malalt morirà poc després de finalitzar la Guerra Civil, el març de 1939 al seu domicili de Barcelona. Va ser enterrat al panteó familiar del cementiri municipal de la vila.

82 *Ibidem* "Fàbrica Can Nyol Xic" a Lacol, Vilassar de Mar fabril. Pàgines 158 a 167.

CASANOVAS i GUARDIOLA, Jaume de "can Nyol" (Vilassar de Mar, 1879 - Cabriels, 1919)

Neix a Vilassar de Mar, l'any 1876. Fabricant tèxtil. Membre de la quarta generació de la família Casanovas propietària de la fàbrica de "can Nyol". Fill de Miquel

Jaume Casanovas i Villà (1839-1928), i de Josepa Guardiola i Roldós de "can Birro" (1845-1918). Passarà la infància i la joventut a la vila, farà els estudis de comerç al Col·legi Nàutic i Mercantil del que es alumne l'any 1892 i 93. S'integrarà a la fàbrica del seu avi Josep Casanovas i Ribas al c/ Sant Ramon, Sant Josep, i c/ del Roser (anomenada "can Nyol Gran"). De la qual el seu pare era soci amb el seu oncle Jacint, i el seu avi (societat "Casanovas i Fills"). Un cop mort el seu avi es faran càrrec de l'empresa el seu pare Miquel Jaume, i el seu oncle Jacint constituint la firma "Casanovas Hermanos" que el 1902 ocupava una superfície de 4.800 m2 i constava de cinc naus, un assecador i una xemeneia. La fàbrica tenia despatx a Barcelona l'any 1887 al c/ Fontanella, 20 i posteriorment a la Rambla de Catalunya, 19-21. Produïa teixits tipus: popelín, "zephir", sedes, batistes, crepès, "chesters", gavardina, "cutis", feltre, folre i teixits tipus trinxera. S'integrarà a l'empresa i més tard ho faran els dos cosins germans Jacint i Josep M. Casanovas i González. Jaume morirà prematurament a Cabriels. S'havia casat l'any 1901 a la vila en primeres núpcies amb Maria Gelpí i Xancó, amb qui tindrà dues filles, i en segones núpcies amb Josepa Lloveras i Gelpí (1888- 1983), amb la qual tingué quatre fills més. Vivia al c/ de Sant Ramon, 9. Havia estat nomenat regidor de l'ajuntament de la vila, l'any 1910. Morirà de forma sobtada com hem dit durant una estada estiuenca a Cabriels l'any 1919. Fou enterrat al panteó familiar del cementiri municipal.

CASANOVAS i NADAL, Jaume de "can Nyol" (Vilassar de Mar, 1894 - Barcelona, 1933)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1894. Fabricant tèxtil. Membre de la cinquena generació de la família Casanovas propietària de la fàbrica de "Can Nyol. Fill de Josep

Casanovas i Guardiola (1866-1939), i de Maria Nadal i Bosch (1872-1956) de Vilassar de Dalt. Passarà part de la infància a Vilassar de Mar al domicili familiar del c/ del Rosari, 26, fins que tota la família es trasllada a Barcelona, primer al c/ Ample, després al c/ Girona, 53, 1er i finalment l'any 1928, a la Rambla de Catalunya, 135, 5è. Estudiarà al col·legi "L'Emmaculée Conception" dels germans maristes del c/ Girona, 38-40 els estudis bàsics i comerç. Després farà estudis de teòric i direcció tèxtil. S'integrarà a l'empresa "Manufacturas Textiles Casanovas", que tenia com a principal actiu la fàbrica, anomenada de "can Nyol Petit" que el seu avi Miquel Jaume i el seu pare havien constituït l'any 1921 amb el capital rebut de la venda de les accions de Casanovas Hermanos (Can Nyol gran"). La fàbrica era situada al c/ del Monte a l'edifici de l'antiga fàbrica construïda per "Jaime Alsina y Cía l'any 1830. Produïa teixits tipus: popelins, "zephir", piqués, i s'especialitza en teixits de camiseria fina i roba de sarja. L'empresa tenia amb despatx al c/ Bruc, 77 on es portava l'administració, les vendes i funcionava com a magatzem. Jaume, home brillant i amb coneixements tècnics i comercials exercirà amb el seu pare la direcció de l'empresa amb èxit fins al 1933 que delicat de salut (tuberculosi) morirà a Barcelona al c/ Rambla de Catalunya, 135. S'havia casat a Barcelona l'any 1923 amb Maria Socorro Martínez-Marina Gimeno (1901-1992), amb qui va tenir dues filles. Fou enterrat al panteó familiar del cementiri de Vilassar de Mar.

CASANOVAS i NADAL, Josep de “can Nyol” (Vilassar de Mar, 1904 - Barcelona, 1996)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1904. Fabricant tèxtil. Membre de la cinquena generació de la família Casanovas propietària de la fàbrica de “can Nyol”.

Fill de Josep Casanovas i Guardiola (1866-1939), i de Maria Nadal i Bosch (1872-1956) de Vilassar de Dalt. Passarà part de la infància a Vilassar de Mar, primer al c/ Sant Magí, 14 i després al domicili familiar del c/ del Rosari, 26 fins que tota la família es trasllada a Barcelona, primer al c/ Ample, després al c/ Girona, 53, 1er i finalment l'any 1928, a la Rambla de Catalunya, 135, 5è. Estudiarà al col·legi “L'Emmaculée Conception” dels germans maristes del c/ Girona, 38-40 els estudis bàsics i comerç. A la mort del seu germà Jaume s'integrarà juntament amb el seu altre germà, Jacint a l'empresa “Manufacturas Textiles Casanovas”, que tenia com a principal actiu la fàbrica, anomenada de “can Nyol Petit” que el seu avi Miquel Jaume i el seu pare havien constituït l'any 1921 amb el capital rebut de la venda de les accions de Casanovas Hermanos (can Nyol Gran). Era situada al c/ del Monte a l'edifici de l'antiga fàbrica construïda per “Jaime Alsina y Cía l'any 1830. Produïa teixits tipus: popelins, “zephir”, piqués, i s'especialitza en teixits de camiseria fina i roba de sarja. Tenia el despatx al c/ Bruc, 77 on era l'administració, les vendes i el magatzem. Portarà la gerència amb el seu germà Jacint, i el seu pare. El 1936 durant la Guerra Civil l'empresa fou col·lectivitzada i l'equip directiu destituït. El seu pare romandrà al seu domicili de Barcelona, però ell i el seu germà s'exiliaran a França, i després retornaran a la zona revoltada on s'allistarà als serveis auxiliars d'un Terç de Requetès a Burgos i Sevilla fins al final del conflicte. No serà fins a l'any 1939, acabada la guerra que l'empresa i la fàbrica seran retornades a la família. Durant la postguerra passarà per les dificultats de les restriccions elèctri-

ques i de les dificultats d'importació del cotó però es beneficiarà d'un mercat autàrquic. A principis dels anys cinquanta l'empresa havia ampliat l'accionariat amb un soci, Francesc Duran Just⁸³, que hi aporta capital. Als anys seixanta, en un context de crisi general del tèxtil anirà malament i finalment es liquidarà, fent front als deutes i indemnitzant els treballadors. Després es dedicarà al camp de la confecció i la indústria turística a petita escala. Josep Casanovas i Nadal s'havia casat l'any 1943 amb la vilassarenca, Sara Berdaguer i Casanovas (1918) amb la qual tindrà sis fills. Aniran a viure a la Rambla de Catalunya, 135. Profundament catòlic va ser membre i dirigent de nombroses associacions apostòliques com Acció Catòlica, Adoració Nocturna, Associació Catòlica de Pares d'Alumnes, Congregacions Marianes, etc. Restarà arrelat a Vilassar on passava els estius a la casa pairal de la seva dona, del c/ de Sant Llorenç. Morí a Barcelona l'any 1996. És enterrat al panteó familiar del cementiri municipal.

CASANOVAS i NADAL, Jacint “Cintet de can Nyol Petit” (Vilassar de Mar, 1906 - Barcelona, 1977)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1906. Fabricant tèxtil. Membre de la cinquena generació de la família Casanovas propietària de la fàbrica de “Can Nyol”. Fill de Josep Casanovas Guardiola (1866-1939), i de Maria Nadal Bosch (1872-1956) de Vilassar de Dalt. Passarà part de la infància a Vilassar de Mar al domicili familiar del c/ del Rosari, 26, fins que tota la família es trasllada a Barcelona, primer al c/ Ample, després al c/ Girona, 53, 1er i finalment l'any 1928, a la Rambla de Catalunya, 135, 5è. Estudiarà al col·legi “L'Emmaculée Conception” dels germans maristes del c/ Girona, 38-40. A la mort del seu germà Jaume s'integrarà juntament amb el seu altre ger-

83 Arxiu de la família Casanovas Nadal (depositar Jordi Casanovas Berdaguer).

C mà Josep a l'empresa "Manufacturas Textiles Casanovas", que tenia com a principal actiu la fàbrica, anomenada de "can Nyol Petit" que el seu avi Miquel Jaume i el seu pare havien constituït l'any 1921 amb el capital rebut de la venda de les accions de Casanovas Hermanos (Can Nyol gran). Era situada al c/ del Monte a l'edifici de l'antiga fàbrica construïda per "Jaime Alsina y Cía l'any 1830. Produïa teixits tipus: popelins, "zephir", piqués, i s'especialitza en teixits de camiseria fina i roba de sarja. Tenia el despatx al c/ Bruc, 77 on era l'administració, les vendes i el magatzem. Portarà la gerència amb el seu germà Jacint i el seu pare. El 1936 durant la Guerra Civil l'empresa fou collectivitzada i l'equip directiu destituït. El seu pare romandrà al seu domicili de Barcelona, però ell i el seu germà s'exiliaran a França, i després retornaran a la zona revoltada on s'allistarà a un Terç de Requetès a Burgos i Sevilla fins al final del conflicte. No serà fins l'any 1939, acabada la guerra, que l'empresa i la fàbrica seran retornades a la família. Durant la postguerra passarà per les dificultats de les restriccions elèctriques i les dificultats d'importació del cotó però es beneficiarà d'un mercat autàrquic. A principis dels anys cinquanta l'empresa havia ampliat l'accionariat amb un soci, Francesc Duran Just, que hi aporta capital. Als anys seixanta en un context de crisi general del tèxtil l'empresa anirà malament i finalment es liquidarà, fent front als deutes i indemnitzant els treballadors. S'havia casat l'any 1938 a Sevilla amb la barcelonina Maria Elena Morera Vilaseca, amb qui tindran tres fills. Anirà a viure al c/ Balmes. Morirà a Barcelona l'any 1977.

CASANOVAS i RIBAS, Josep (a) "El Noi de can Nyol" (Cardedeu, 1811 - Vilassar de Mar, 1889)

Neix circumstancialment a Cardedeu, de família vilassarenca l'any 1818. Fabricant tèxtil i comerciant. Membre de la segona generació de la família Casanovas propietària de la fàbrica de "can Nyol". Fill de Jaume Casanovas i Feliu de "can Cargol" (1787-1841), i de Maria Ribas i Suari (1786-1853) de Cardedeu. Passa la infància i la joventut a la vila, on farà els estudis. Serà l'hereu dels negocis i les propietats del seu pare, entre ells la fàbrica de teixits del c/ del Peix (actual c/ Miquel Borotau) amb la plaça Vella, (ara de l'Era), on fabricava teixits de pisena, i mocadors de butxaca, i també roba de matalàs. El 1850 compta amb 45 operaris i 29 telers i el 1857 té 14 treballadors i 12 telers; el 1862 amb 14 treballadors i 12 telers. Estan documentats episodis de conflictivitat amb els seus treballadors l'any 1868. Progressivament s'integraran a l'empresa els seus fills Miquel Jaume, i Jacint. El 1876 traslladarà la fàbrica a una nau de nova planta en un terreny situat entre c/ Sant Ramon, Sant Josep, i c/ del Roser (anomenada "can Nyol Gran"). Constituirà la societat "Casanovas i Fills". El 1879 ampliarà la fàbrica amb la construcció d'una segona nau. El seus fills Miquel Jaume, i Jacint continuaran l'activitat fabril ampliant l'empresa amb la firma "Casanovas Hermanos". S'havia casat l'any 1836 amb Maria Àngels Villà i Ponsiarenas (1818) de "can Jaumetó" de Vilassar de Dalt, amb la qual tindrà set fills, entre ells els citats Miquel Jaume, i Jacint. Era propietari de diverses cases a la vila (c/ Montserrat, 9, que feu edificar l'any 1853, c/ de l'Era, 18 i c/ Camí Ral, i cinc més que feu construir l'any 1853 per als seus treballadors al c/ de la Pau). Viu al c/ Montserrat, 9, fins l'any 1871

que la hagué de vendre. L'any 1849 havia estat nomenat regidor de l'ajuntament, i serà nomenat alcalde per al bienni 1852-1853. Va morir l'any 1889 a la vila. És enterrat al panteó familiar del cementiri municipal.

CASANOVAS i VILLA, Joaquim de "Can Nyol" (Vilassar de Mar, 1856 - Vilassar de Mar, 1901)

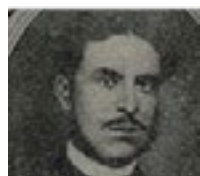
Neix a Vilassar de Mar, l'any 1856. Fabricant tèxtil. Membre de la tercera generació de la família Casanovas propietària de la fàbrica de "Can Nyol". Fill de Josep Casanovas Ribas (1811-1889) i de Maria Àngels Villà i Ponsiarenas (1818-?) de "can Jaumetó" de Vilassar de Dalt. Passarà la infància i la joventut al domicili familiar de la vila i farà els estudis a la vila. S'integrarà a l'empresa fabril del seu pare la fàbrica de teixits del c/ del Peix (actual Miquel Borotau amb la plaça Vella, ara de l'Era), on fabricava teixits de pisenà, i mocadors de butxaca, i també roba de matalàs. Fàbrica, que el 1876 es trasllada a una nau de nova planta en un terreny situat entre c/ Sant Ramon, Sant Josep, i c/ del Roser (anomenada "can Nyol Gran"). Es casarà a la vila l'any 1877 amb Maria Alsina Carrau (1857-1928), amb qui tindrà sis fills. Viuran al c/ Sant Ramon, 17. Morirà prematurament als 45 anys.

CASANOVAS i VILLÀ, Joan de "can Nyol" (Vilassar de Mar, 1851 - Barcelona, ?)

Neix a Vilassar de Mar, l'any 1851. Fabricant tèxtil. Membre de la tercera generació de la família Casanovas propietària de la fàbrica de "can Nyol". Fill de Josep Casanovas i Ribas (1811-1889) i de Maria Àngels Villà i Ponsiarenas (1818-?) de "can Jaumetó" de Vilassar de Dalt. Passarà la infància i la joventut al domicili familiar de la vila on farà els estudis. S'integrarà a l'empresa fabril del seu pare la fàbrica de teixits del c/ del Peix (actual Miquel Borotau amb

la plaça Vella, ara de l'Era), on fabricava teixits de pisenà, i mocadors de butxaca, i també roba de matalàs. Fàbrica, que el 1876 es trasllada a una nau de nova planta en un terreny situat entre c/ Sant Ramon, Sant Josep, i c/ del Roser (anomenada "can Nyol Gran"). Es casarà a la vila l'any 1873 amb Teresa Alsina Carrau (1855-1882), amb la qual tindrà sis fills. Viuran al c/ Sant Ramon, 17. Restarà vidu als trenta anys, i es traslladarà a Barcelona, on treballarà com a fabricant. Es desconeix la data de decés.

CASANOVAS i VILLÀ, Miquel Jaume de "can Nyol" (Vilassar de Mar, 1839 - Barcelona, 1928)

Neix a Vilassar de Mar, l'any 1839. Fabricant tèxtil. Membre de la tercera generació de la família Casanovas propietària de la fàbrica de "can Nyol". Fill de Josep Casanovas i Ribas (1811-1889) i de Maria Àngels Villà i Ponsiarenas (1818-?) de "can Jaumetó" de Vilassar de Dalt. Passarà la infància i la joventut al domicili familiar de la vila on cursarà els estudis. S'integrarà a l'empresa fabril del seu pare la fàbrica de teixits del c/ del Peix (actual Miquel Borotau amb la plaça Vella, ara de l'Era), on fabricava teixits de pisenà, i mocadors de butxaca, i també roba de matalàs. Fàbrica, que el 1876 es trasllada a una nau de nova planta en un terreny situat entre c/ Sant Ramon, Sant Josep, i c/ del Roser (anomenada "can Nyol Gran"). Passarà a ser soci amb el seu germà Jacint, i el seu pare en constituir-se la societat "Casanovas i Fills". El 1879 ampliaran la fàbrica amb la construcció d'una segona nau. Un cop mort el seu pare es faran càrrec de l'empresa el dos germans Miquel Jaume, i Jacint constituint la firma "Casanovas Hermanos" que el 1890 ocupava

una superfície de 4.419 m2 i constava de cinc naus, un assecador i una xemeneia. La fàbrica tenia despatx a Barcelona l'any 1887 al c/ Fontanella, 20 i posteriorment a la Rambla de Catalunya, 19-21. Produïa teixits tipus: popelín, "zephir", sedes, batisques, crepès, "chesters", gavardina, "cutis", feltre, folre i teixits tipus trinxera. S'integraran a l'empresa els fills dels dos socis, Josep i Jaume Casanovas Guardiola, i Josep M. i Jacint Casanovas González. Després de la mort prematura del seu germà Jacint el 1914 els seus hereus entraran en un procés perllongat de desavinences fins que decideixen separar-se. L'any 1920 Miquel Jaume i el seu fill Josep Casanovas i Guardiola vendran les seves accions als hereus del seu germà Jacint, desvinculant-se de l'empresa. Amb el capital rebut Miquel Jaume i els seus fills Josep i Jaume crearan el 1921 una fàbrica ("can Nyol Petit"), molt a prop de la primera, al c/ del Monte a l'edifici de l'antiga fàbrica construïda per "Jaime Alsina y Cía" l'any 1830. Produïa teixits tipus: popelins, "zephir", piqués, i s'especialitzà en teixits de camiseria fina i roba de sarja. Constituiran una nova societat, "Manufacturas Textiles Casanovas" amb despatx al c/ Bruc, 77. Miquel Jaume farà hereu el seu primogènit Josep. Miquel Jaume s'havia casat a la vila l'any 1865 amb Josepa Guardiola i Roldós de "can Birro" (1845-1918) amb qui va tenir els dos fills ja citats. L'any 1895 era propietari de diverses cases: al c/ Sant Ramon, 9, al c/ de l'Era, 18, c/ del Rosari, 26, c/ del Pau, 1,2,3,4, i 5. El 1907 recomprarà a Pere Sitjes Bassa la casa del C/ Montserrat, 9, que havia construït l'any 1853 el seu pare i que s'havia hagut de vendre l'any 1871. Integrat a la vila era assidu de les representacions i del grup d'aficionats a les sarsueles, del Teatre Círcol i de l'Ateneu, així com amant de l'esport de la caça a les muntanyes del Maresme. Fou, tam-

bé, caporal del Sometent Armat de Vilassar de Mar. Restarà vidu el 1918, i delicat de salut es traslladà a Barcelona a casa del seu fill Josep, c/ Girona, 53, 1er, on morirà el 1828. Les exèquies es feren a la parròquia de Sant Pere de les Puelles i l'enterrament al panteó familiar que va fer construir al cementiri de la vila amb el fèretre cobert amb la bandera del Sometent.

CASANOVAS i VILLÀ, Jacint "Cintet de can Nyol Gran" (Vilassar de Mar 1862 - Vilassar de Mar, 1914)

Neix a Vilassar de Mar, l'any 1862. Fabricant tèxtil. Membre de la tercera generació de la família Casanovas propietària de la fàbrica de "can Anyol". Fill de Josep Casanovas Ribas

(1811-1889) i de Maria Àngels Vilà i Ponsiarenas (1818-?) de "can Jaumetó" de Vilassar de Dalt. Passarà la infància i la joventut al domicili familiar de la vila i farà els estudis al Col·legi Nàutic i Comercial (can Monjo). S'integrarà a l'empresa fàbrica del seu pare la qual el seu pare havia traslladat l'any 1876 a una nau de nova planta en un terreny situat entre c/ Sant Ramon, Sant Josep, i c/ del Roser (anomenada "can Nyol Gran"). Passarà a ser soci amb els seus germans, i el seu pare en constituir-se la societat "Casanovas i Fills". El 1879 ampliaran la fàbrica amb la construcció d'una segona nau. Un cop mort el seu pare es faran càrrec de l'empresa el dos germans Miquel Jaume, i ell, Jacint constituint la firma "Casanovas Hermanos" que el 1890 ocupava una superfície de 4.419 m2. I constava de cinc naus, un assecador i una xemeneia. La fàbrica tenia despatx a Barcelona l'any 1887 al c/ Fontanella, 20 i posteriorment a la Rambla de Catalunya, 19-21. S'integraran a l'empresa els fills dels dos socis, els del seu germà Josep i Jaume Casanovas Guardiola, i els seus fills Jacint i Josep M. Casanovas González. Després de la seva mort l'any 1914 s'entrarà en

un procés perllongat de desavinences entre els seus hereus i el seu germà Miquel Jaume fins que les dues parts decideixen separar-se. L'any 1920 la seva vídua Trinitat González Alsina i el seu fill Josep Maria Casanovas González compraran les accions del seu germà Miquel Jaume i del seu fill els quals es desvincularan de l'empresa. La fàbrica de "can Nyol gran" passarà a ser gestionada pels seus fills Josep M. i Jacint Casanovas González. Produirà teixits tipus: popelín, "zephir", sedes, batistes, crepès, "chesters", gavardina, "cutis", feltre, folre i teixits tipus trinxera. Jacint s'havia casat l'any 1890 a la vila amb Trinitat González Alsina (1872-1956), amb qui tindrà tres fills, entre ells els citats Josep Maria, i Jacint. Vivien al c/ de Montserrat, 7 i 9 en una casa de tres cossos (disseny arquitecte vilassarenc Eduard Ferrés i Puig). Més tard va traslladar el seu domicili a Barcelona on morirà prematurament l'any 1914. Les exèquies es feren a l'església de Pompeia, i enterrades a Barcelona, posteriorment el 1920 traslladades al magnífic panteó construït i dissenyat, també, per l'arquitecte Eduard Ferrés al cementiri de Vilassar

CASÒLIBA⁸⁴, Pere (Llovera, (Solsonès), ? - Sant Andreu de Palomar, ?)

Nascut a la localitat de Llovera (Solsonès). Fabricant tèxtil. S'establirà a Sant Andreu del Palomar on es casarà amb Rosa Milà amb qui tindrà tres fills. Posteriorment cap als anys seixanta tota la família s'establirà a Vilassar de Mar i obrirà una fàbrica de filats de cotó, can Casòliba⁸⁵ als locals de l'antiga fàbrica Safont, al c/ de Sant Roc. L'any 1875 l'ampliarà amb la construcció d'una nau de 560 metres quadrats que donava a la Riera de Corders (carretera de Cabriels) entre el c/ Sant Roc i c/ Sant Pau. Els seus fills casats a la vila continuaran el negoci fins l'any 1920. Morirà en lloc i data indeterminats.

84 *Ibidem* "Casòliba" a Bas, Damià, "Galeria de penja-ases"...Pàgina 56.

85 *Ibidem* "Fàbrica Can Gasòliba". Lacol, Vilassar de Mar *fabril*... Pàgines 120 a 127.

CASÒLIBA i MILA, Pere de "can Casòliba" (Sant Andreu de Palomar, - Vilassar de Mar, 1914)

Neix a Sant Andreu de Palomar on els seus pares Pere Casòiba, i Rosa Milà residien. Cap als anys seixanta tota la família s'establirà a Vilassar de Mar i obrirà una fàbrica de filats de cotó (can Casòliba) als locals de l'antiga fàbrica Safont, al c/ de Sant Roc. L'any 1875 l'ampliarà amb la construcció d'una nau de 560 metres quadrats que donava a la Riera de Corders (carretera de Cabriels) entre el c/ Sant Roc i c/ Sant Pau. Entrarà a treballar a la fàbrica del seu pare i més tard passarà a dirigir-la conjuntament amb el seu germà Esteve. Al Registre Fiscal⁸⁶ de 1894 la societat es denominava "Hijos de Pedro Casòliba". L'any 1920 tancarà portes. S'havia casat l'any 1873 amb la vilassarenca Rosa Francisca Roig Bruguera (1853-?), amb qui va tenir cinc fills. Un dels fills emigrarà a l'Argentina (Tucumán). Morirà a la vila l'any 1914.

CASÒLIBA i MILA, Esteve de "can Casòliba" (Sant Andreu de Palomar, 1858 - Vilassar de Mar, ?)

Neix a Sant Andreu de Palomar on els seus pares Pere Casòiba, i Rosa Milà residien. Cap als anys seixanta tota la família s'establirà a Vilassar de Mar i obrirà una fàbrica de filats de cotó (can Casòliba) als locals de l'antiga fàbrica Safont, al c/ de Sant Roc. L'any 1875 l'ampliarà amb la construcció d'una nau de 560 metres quadrats que donava a la Riera de Corders (carretera de Cabriels) entre el c/ Sant Roc i c/ Sant Pau. Entrarà a treballar a la fàbrica del seu pare i més tard passarà a dirigir-la conjuntament amb el seu germà Pere. L'any 1920 tancarà portes. S'havia casat l'any amb Josepa Matamala Puig (1866-1946), amb qui va tenir tres fills. Morirà en lloc i data indeterminats.

86 Registro Fiscal de edificios y solares Vilassar de Mar 1894". *Arxiu de la Corona d'Aragó*.

CASTELLS i COSTA, Joan (Vilassar de Mar, 1784 -?)

Neix a Vilassar de Mar, l'any 1784. Fabricant tèxtil. Fill de Jacint Castells Gelpí (1752-?) i de Caterina Costa Banús. Passa la infància i la joventut a la vila on farà els estudis. El 1827 aixeca una fàbrica⁸⁷ de teixits de cotó al c/ Sant Roc que el mateix any ven a Jaume Safont. Més tard hi ha evidència documental⁸⁸ que l'any 1835 compra la part d'accions del fabricant Genís Roldós i Sabater de la fàbrica del C/ de Sant Andreu de la societat "Bonaventura Alsina y Cía". L'any 1839 les traspasarà al soci principal Bonaventura Alsina Badia. S'havia casat l'any 1810 a Argentona amb Francisca Fraginals i Verneda. No es disposa de més dades. Tampoc no es disposa de la data i lloc del seu traspàs.

CASTELLTORT i GUARRO, Joan

Neix a Igualada (Anoia) en data indeterminada Teixidor de professió i fabricant de teixits. Fill de Joan Castelltort, i de Rosa Guarro. Establert a la vila és documentat⁸⁹ l'any 1850 com a propietari d'una quadra de telers de fabricació de teixit amb 9 telers simples que donaven feina a 12 treballadors. Casat el 1845 amb la vilassarenca Francisca Guardiola Castells, amb la qual tindrà cinc fills. No es disposa de més dades.

CLAVELL i DURAN, Josep A.

Fabricant i industrial tintorer. El 1921 figura com a propietari de l'establiment a peu de la carretera d'Argentona que havia estat propietat dels Batalla (pare i fill) anomenat "Tints Batalla". Fabricarà aprest, blanqueig i acabats, tints per filats i teixits amb la denominació comercial de "Tints Clavell"⁹⁰. Ocupava una superfície de 600 metres quadrats

87 *Ibidem* "Jaume Safont- Can Gasòliba". Lacol, *Vilassar de Mar fabril...* Pàgines 120 a 127.

88 *Ibidem* Oliva (1999) pàgines 433 i 434.

89 *Ibidem* *Estadística de 1850 (Junta de Fábricas de Cataluña)*.

90 *Ibidem* "Tints Clavell". Lacol, *Vilassar de Mar fabril...* Pàgines 234 i 235.

El 1936 donava feina a 18 treballadors i havia adoptat la denominació de "Tintoreria Industrial S.A." (TISA) Més tard fabricarà gel artificial. Continuarà la seva activitat fins als anys seixanta. No es disposa de les dades personals de J. A. Clavell.

COLOM, JOSEP

Fabricant de teixits de cotó que segons la documentació⁹¹ conservada de l'any 1850 era propietari d'una quadra de 6 telers que donaven feina a 9 treballadors. No es disposa de més dades sobre l'establiment ni la seva duració en el temps del seu funcionament. Tampoc sobre l'individu que no era nat a Vilassar de Mar i no va arrelar a la vila.

COMAS i FERRÉS, Gracià de "can Saura" (Vilassar de Mar, 1789 - Vilassar de Mar, 1851)

Neix a Vilassar de Mar, l'any 1802. Propietari pagès i fabricant tèxtil. Fill de Pere Comas Guardiola (1761 de "can Saura", i Magdalena Ferrés i Roldós, (1762-1849) de "can Burell". Passa la infància i la joventut a la vila. Hereu, heretà les terres i negocis del seu pare. Figurava com un dels majors contribuents de la vila. L'any 1850 és documentat com a propietari d'una fàbrica de teixits. Es casarà amb Anna Sust i Cisa (1799-1868), amb la qual tindrà sis fills. Morirà a la vila l'any 1851.

COMAS i FERRÉS, Pere Màrtir de "can Saura" (Vilassar de Mar, 1802- Vilassar de Mar, 1885)

Neix a Vilassar de Mar, l'any 1802. Fabricant tèxtil. Fill de Pere Comas Guardiola (1761 de "can Saura", i Magdalena Ferrés Roldós, (1762-1849) de "can Burell". Passa la infància i la joventut a la vila. L'any 1850 és documentat⁹² com a propietari d'una fàbrica de teixits amb 20 telers simples que donava feina a 27 treballadors. No disposem

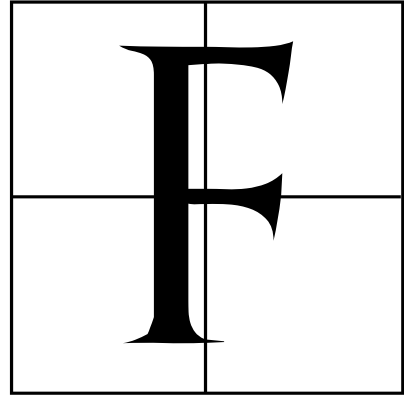
91 *Ibidem* *Estadística de 1850 (Junta de Fábricas de Cataluña)*.

92 *Ibidem* *Estadística de 1850 (Junta de Fábricas de Cataluña)*.

de més dades. Es casarà amb Antònia Borotau i Roig (18131-?). Morirà a la vila l'any 1885.

COMPTE i FÀBREGAS, Ramon
(Vilassar de Dalt, 1809 - Vilassar de Dalt, ?)

Neix a Vilassar de Dalt. Fabricant de filats de cotó. Fill de Ramon Compte i d'Eulàlia Fàbregas. Segons la documentació⁹³ conservada de l'any 1857 era propietari d'una quadra de telers de teixits a la vila on treballaven, tres persones. Va casar-se amb Teresa Llobet, i en segones núpcies l'any 1848 amb Teresa Ros i Artigas de Vilassar de Dalt. No es disposa de més dades sobre l'establiment, el seu funcionament i durada. Tampoc sobre l'individu que no era nat a Vilassar de Mar i no va arrelar a la vila.

F

FEBRES, Manuel

Fabricant de filats de cotó que segons la documentació⁹⁴ conservada de l'any 1842 era propietari d'una fàbrica de teixits situada c/ de Sant Pere, núm.1 de la vila. No es disposa de més dades sobre l'establiment ni la seva duració en el temps del seu funcionament. Tampoc sobre l'individu que no era nat a Vilassar de Mar i no arrelarà a la vila.

FELIU i CARRAU, Miquel (Vilassar de Mar, 1812 - Vilassar de Mar, ?)

Neix a Vilassar de Mar. Teixidor i fabricant de tèxtil. Fill de Jaume FelIU i Alsina (1781- ?), i de Magdalena Teresa Carrau i Mir. És documentat⁹⁵ l'any 1850 com a titular d'un quadra de 6 telers simples que donaven feina a 9 treballadors. Es casarà amb la mataronina Carme Llobet i Casalins (1818-1872), amb qui tindrà quatre fills al poble. Enviudarà el 1872. No hi ha constància del seu traspàs a la vila.

93 *Ibidem*: F Giménez, F.1862 *Guia fabril e Industrial...*

94 *Ibidem* Oliva (1999) pàgina 61..

95 *Ibidem* *Estadística de 1850 (Junta de Fábricas de Cataluña)*.

FERRER CALZADA, Miguel⁹⁶ (Soria, 1933 - Vilassar de Mar, 2012)

Neix a Sòria l'any 1933. Empresari del ram de l'hosteleria. Fill de pare català i mare castellana, al si d'una família d'idees republicanes, represaliada pel franquisme (afusellament del pare el 1936, exili de l'oncle, etc.). Passarà la guerra i la postguerra a Burgos. La mort de la mare el deixa a ell i el seu germà orfes. Seran internats en hospicis (Burgos i Valladolid) on passarà una dura infància. Als 12 anys entrarà a treballar d'aprenent a una fàbrica de pelleteria i després a establiments de restauració a Palència, València i Madrid viatjant en trens de mercaderies. Connectarà de forma fortuïta amb el seu oncle que treballava a Barcelona a l'hosteleria i l'ajudarà a entrar d'aprenent a la important firma "Establiments Sala SA" propietària del Baviera, la Granja Royal, el Canaletas, el Navarra, el Milán, el Oriente, el Baviera a Madrid, etc. Passarà per tots els seus establiments i per tots els càrrecs: rentaplats, ajudant de cuiner, cambrer, maître, cap de sala, cap de compres, i finalment director. Amb ganes de portar el seu propi negoci, inicia la seva etapa d'empresari inaugurant l'Atlàntida 1 l'any 1967 a Vilassar de Mar. Seguidament segueix amb el lloguer del Restaurant Doyen, també a Vilassar de Mar. S'havia casat uns anys abans amb Ascensión López, amb qui va tenir dos fills. L'any 1975 inaugurarà el seu segon restaurant, l'Atlàntida 2 amb la pizza com a plat estrella, únic al Maresme. Més tard l'any 1990 obrirà La Botiga de l'Atlàntida, un establiment de plats cuinats per emportar a casa, amb xarcuteria i bodega de vins. El

⁹⁶ Informació extreta de l'article d'Agustí Martín Mallofré "L'esperit emprenedor de Miguel Ferrer Calzada" pàgines 25 a 33 de la revista *La Sènia del Rellotge* revista de cultura de Vilassar de Mar. N° 2 any 2013.

2006 obrirà un nou establiment de cuina de mercat innovadora amb terrassa i menús per a celebracions especials, també a Vilassar de Mar. El 2017 els seus fills obren un nou local d'èxit al centre comercial Mataró Parc. Durant tots aquests anys el grup Atlàntida de la família Ferrer ha rebut diversos premis i reconeixements per la seva qualitat gastronòmica i es converteix en un restaurant de referència a la comarca del Maresme. Miquel Ferrer Calzada va morir l'any 2011. Els seus fills continuen el seu projecte.

FLOREJACS, Climent

Fabricant de teixits de cotó que segons la documentació⁹⁷ conservada de l'any 1842 era propietari d'una fàbrica de teixits situada al c/ de Sant Josep núm. 10 de la vila. No es disposa de més dades sobre l'establiment, el seu funcionament i durada. Tampoc sobre l'individu que no era nat a Vilassar de Mar i no arrelarà a la vila.

FONT i PLANAS, Sebastià (Vilassar de Dalt, 1809 - Mataró, ?)

Neix a Vilassar de Dalt l'any 1809. Manyà i industrial fonedor. Passa la infància a Vilassar de Dalt. Aprenderà l'ofici de manyà amb el seu pare. El 1826 fundarà a Mataró la Foneria Font que més tard desenvoluparà el seu fill Miquel i el seu nét Salvador. Es casarà a la vila l'any 1826 amb la vilassarenca de mar Esperança Feliu i Bassa (1809-?) amb qui tindrà cinc fills a la vila. Morirà en data indeterminada.

FONT i FELIU, Miquel (Vilassar de Mar, 1833 - Vilassar de Mar, 1875)

Neix a Vilassar de Mar, l'any 1833. Industrial fonedor. Fill de Sebastià Font i Planas (1809-?) i d'Esperança Feliu i Bassa (1809-?). Passa la infància i la joventut a la vila. S'iniciarà en el nego-

⁹⁷ *Ibidem* Oliva (1999) pàgina 61.

ci i l'ofici a la Foneria Font del seu pare a Mataró que després dirigirà. L'establiment ocupava les cases del 15 al 27 del carrer dit de Tras Santa Anna, el Camí Ral, i, a partir de 1851, al mateix Camí Ral entre els carrers de les Rates i Jordi Joan. El seu fill Salvador continuarà i desenvoluparà el negoci. S'havia casat l'any 1859 a Vilassar de Mar amb Cristina Verdaguer i Mir (1833-1877), amb la qual va tenir sis fills a la vila.

FONT i VERDAGUER, Salvador (Vilassar de Mar, 1863 - Mataró, 1939)

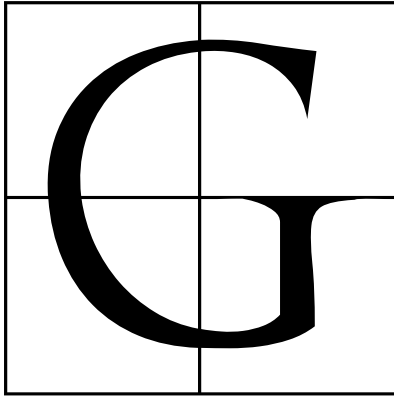
Neix a Vilassar de Mar, l'any 1863. Industrial fonedor. Fill de Miquel Font Feliu (1833-1875), i de Cristina Verdaguer i Mir (1833-1877). Passarà la infància i la joventut a la vila. S'iniciarà en el negoci i l'ofici amb la foneria del seu pare a Mataró que després dirigirà. L'establiment ocupava les cases del 15 al 27 del carrer dit de Tras Santa Anna, el Camí Ral, i, a partir de 1851, al mateix Camí Ral entre els carrers de les Rates i Jordi Joan. Finalment, ja al segle XX, l'empresa se situà entre la Ronda Barceló i el carrer de la Cooperativa. Operà amb la denominació "Font y Cía" i després un cop passà als fills com "Font y Cía, Sucesores de Salvador Font Verdaguer" dedicada a foneria i fumisteria⁹⁸. La seva especialitat era la fabricació de cuines però també màquines diverses, com calderes de vapor, motors hidràulics, bombes i sània per a l'elevació d'aigua, forns petits per a gas, radiadors... essent molt coneguda la marca "Maxbel", que l'empresa comercialitzava. Es casarà en primeres núpcies amb Teresa Font i Lloveras (1869-1903), amb qui tindrà vuit fills, i en segones núpcies amb la vilassarenca Eulàlia Gelpí Verdaguer (1872-1926), l'any 1906, amb la qual tingué un altre fill. S'implicà en la vida social, econòmica i política de

Mataró. L'any 1914 era membre de la Junta de la Cámara de Producció de Mataró i Comarca, amb el càrrec de comptador, el 1928 director de la Caixa d'Estalvis i Mont de Pietat, i el 1930 tinent d'alcalde de l'ajuntament de Mataró amb l'alcalde Joan Clavell i Planas. Morí a Mataró el mes de novembre de l'any 1939. És enterrat en aquesta ciutat.

FONT I FONT, Salvador (Mataró, 1898 - Mataró, 1973)

Neix a Mataró l'any 1898. Industrial fonedor. Fill del vilassarenc Salvador Font i Verdaguer (1863-1939), i de Teresa Font i Lloveras (1869-1903). Passarà la infància i la joventut a Mataró on farà els estudis. S'iniciarà en el negoci a l'empresa del seu pare i que a la seva mort l'any 1939 dirigirà i heretarà amb la denominació "Font y Cía, Sucesores de Salvador Font Verdaguer" La seva especialitat era la fabricació de cuines però també màquines diverses, com calderes de vapor, motors hidràulics, bombes i sànies per a l'elevació d'aigua, forns petits per a gas, radiadors... essent molt coneguda la marca "Maxbel", que l'empresa comercialitzava. Es casarà l'any 1926 a Mataró amb Ana Maldonado Anchorena (1905-1996), amb qui va tenir tres fills. Vivien al Camí Ral, 357 de Mataró. Morirà en aquesta ciutat l'any 1973.

⁹⁸ Veure *Catàleg de l'Exposició d'Indústries Locals de Mataró. Juliol de 1911* <https://www.raco.cat/index.php/FullsMASMM/article/viewFile/116264/147128>

G

GARCIA i BOSCH, Jordi (Vilassar de Mar, 1928 - Badalona, 2010)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1928. Impressor, industrial d'arts gràfiques, i editor. Fill de Josep Garcia i Vives, i de Teresa Bosch i Gelpí. Passa la infància i

la joventut a la vila. S'iniciarà professionalment a la impremta del seu pare "Industrias Gráficas García"⁹⁹ fundada pel seu pel Josep Garcia i Vives l'any 1939 primer situada al C/ Sant Roc, núm. 2 i després l'any 1945 al c/ de l'Església (avui Rector Bartrina) a la nau de can Sacs o de can Marsal. L'empresa més tard serà dirigida per ell i el seu germà Climent (Arts Gràfiques Garcia¹⁰⁰). La van anar desenvolupant i adaptant als canvis d'aquesta indústria. Cap mitjan de segle es van especialitzar a fer caixes de cartró plegables sobretot de medicaments i de productes químics, i els habituals treballs d'impressió per empreses i particulars com targetes, bossetes, cartes, estampes, etc. i clar, llibres i revistes. Paral·lelament, als anys 60, fundaran l'editorial Oikos-Tau¹⁰⁰, de llarga trajectòria

99 *Ibidem* "Can Sacs. Industrias Gráficas García". Lacol, *Vilassar de Mar fabril...* Pàgines 128 a 135.

100 L'editorial Oikos Tau arribarà a editar 780 títols i encara l'any 2012, tretze anys després del seu tancament era al núm. 72 del ranking SPI d'editorials

acadèmica, amb els germans Lluch Martín, l'Enric (geògraf), i l'Ernest (economista i ex ministre socialista). L'editorial es tancarà l'any 2000. De profundes conviccions democràtiques serà elegit alcalde de la vila l'any 1981 després de la recuperació democràtica restà al càrrec dos mandats (1981-1983, i 1983-1987). S'havia casat amb Maria Dolors Jacas i Reig (1930-2008), amb qui va tenir dos fills. Morirà l'any 2010 a Badalona. Enterrat al panteó familiar del cementiri municipal.

GARCIA i BOSCH, Climent (Vilassar de Mar, 1931)

Neix a Vilassar de mar l'any 1931. Impressor, industrial d'arts gràfiques, i editor. Fill de Josep Garcia i Vives, i de Teresa Bosch i Gelpí. Neix a la vila on passa la infància i la joventut. S'iniciarà professionalment a l'impremta del seu pare "Industrias Gráficas García" fundada pel seu pel Josep Garcia i Vives l'any 1939 primer al C/ Sant Roc, nº 2. i després l'any 1945 al c/ de l'Església, (avui Rector Bartrina) a la nau de Can Sacs o de Can Marsal. L'empresa més tard serà dirigida per ell i el seu germà Climent (Arts Gràfiques Garcia¹⁰⁰). La van anar desenvolupant i adaptant als canvis d'aquesta indústria. Cap a mitjan de segle es van especialitzar a fer caixes de cartró plegables sobretot de medicaments i de productes químics, i els habituals treballs d'impressió per empreses i particulars com targetes, bossetes, cartes, estampes, etc. i clar, llibres i revistes. Paral·lelament, als anys 60, fundaran l'editorial Oikos-Tau, de llarga trajectòria acadèmica, amb els germans Lluch Martín, l'Enric (geògraf), i l'Ernest (economista i ex ministre socialista). L'empresa (editorial i impremta) tancarà l'any 1999. Casarà amb Matilde Ribas i

millors valorades del Estat espanyol. Veure: http://ilia.cchs.csic.es/SPI/prestigio_expertos_2012.php

Planellas (1933-2012) de “can Planteraire”. Actualment viu al c/santa Isabel de la vila.

GARCIA i VIVES, Josep de “ca l’Aguilla” (Vilassar de Mar, 1900 - Vilassar de Mar, 1997)

Neix a Vilassar de Mar, l’any 1900. Impressor i industrial d’arts gràfiques. Fill de Pasqual Garcia Gómez, i de Rosa Vives March, passarà la infància i la joventut a la vila. S’iniciarà en l’ofici com aprenent a la impremta de J. Fors, però l’any 1939 instal·larà la seva pròpia impremta al c/ de Sant Roc, per passar després l’any 1945 al c/ de l’Església, (avui Rector Bartrina) a la nau de Can Sacs o de Can Marsal. L’empresa va anar desenvolupant i adaptant als canvis d’aquesta indústria amb l’ajuda del seu dos fills, Jordi i Climent. Cap a mitjan de segle es van especialitzar en fer caixes de cartró plegables, sobretot de medicaments i de productes químics, i els habituals treballs d’impressió per empreses i particulars com targetes, sobres, bossetes, cartes, estampes, etc., i clar, llibres i revistes. Paral·lelament, als anys 60, fundaran l’editorial Oikos-Tau, de llarga trajectòria acadèmica, amb els germans Lluch Martín, l’Enric (geògraf), i L’Ernest (economista i ex ministre socialista). L’empresa (editorial i l’impremta) tancaran l’any 1999. S’havia casat amb Teresa Bosch i Gelpí (1900- 1982), amb la qual tindrà dos fills. Havia estat soci de l’entitat Joventut Esportiva, de la què fou vicepresident l’any 1934, i president l’any 1935. També membre actiu del Teatre Círcol Vilassanès l’any 1937, i component del consell de redacció del butlletí de l’Ateneu Vilassanès, el 1934. A les acaballes de la guerra civil havia estat mobilitzat per l’exercit republicà, i el 1939 va ser a un temps camp de concentració de presoners de guerra. Va morir a la vila l’any 1997.

GUARDIOLA i ROIG, Jaume de “cal Negre” (Vilassar de Mar, 1860- Barcelona, 1922)

Neix a Vilassar de Mar l’any 1860. Comerciant, industrial i fabricant. Fill de Jaume Guardiola Gelpí, i de Teresa Roig i Llenas (1810-?). Passarà la infància i la joventut

a la vila on farà els estudis, al domicili familiar del c/ Nou de Sant Francisco, (actual c/ Doctor Masriera), amb el camí de ca la Duana. Es dedicarà al comerç i la indústria. Sobre el 1920 fundarà l’empresa “Industrial Mercantil Guardiola SA”¹⁰¹ amb despatx a Barcelona plaça Palau núm. 8 que agrupa les línies de negoci que havia anat creant: a/ agència de duanes amb oficines a Barcelona, Port Bou i Cervera, b/ consignatària, transports de domicili a domicili, nòlits, trànsits internacionals. c/ fàbrica de pintures (pintures, colors, patents per a colors, vernissos, esmalts i fons de bucs), d/ operacions de canvi, banca i borsa, e/ representant de la “Sociedad Azucarera de España”¹⁰² empresa que agrupà diverses sucres d’entre elles “Sociedad Azucarera del Segre” en què havia treballat. Era propietari de diverses cases a la vila que heretaran els seus fills. El 1917 havia estat nomenat alcalde de la vila pel governador civil en un context general caracteritzat per la crisi de la reforma del sistema polític de la Restauració. Fou també caporal del Sometent Armat de Vi-

101 Dades de l’empresa facilitades pels descendents, Jaume Guardiola Zanon i Jaume Guardiola Romojaro (juny 2018).

102 Sobre la “Sociedad Azucarera de España”. Veure: el fracaso del cartel la Sociedad General Azucarera de España: un análisis desde la legislación sobre este sector industrial (1899-1931)” de Angel Pascual Martínez Soto (U. de Murcia) i Ana Rosado Cubero (U. Complutense de Madrid). Veure: <https://www.aehe.es/wp-content/uploads/2016/01/Ana-Pascual-Mart%C3%B0nez-Soto-y-Ana-Rosado-Cubero.pdf>

lassar de Mar. S'havia casat a Barcelona amb Rita Ventura i Badia (1867-1938), amb qui tindrà quatre fills. Van viure a Barcelona inicialment a la plaça de Medinaceli, després a la plaça de Palau, i finalment al c/ Girona, núm. 2. Llegarà les seves empreses als quatre fills. Morirà a Barcelona l'any 1922. És enterrat al panteó familiar de la vila.

GUARDIOLA i VENTURA, Jaume de "cal Negre" (Barcelona, 1892 - Barcelona, 1958)

Neix a Barcelona l'any 1892. Industrial i fabricant. Fill del vilassarenc Jaume Guardiola i Roig (1860-1922), i de Rita Ventura i Badia (1867-1938). S'inicia-

rà en els negocis a l'empresa del seu pare "Industrial Mercantil Guardiola SA" que agrupa les línies de negoci: a/ agència de duanes amb oficines a Barcelona, Port Bou i Cervera, b/ consignatària, transports de domicili a domicili, nòlits, trànsits internacionals. c/ fàbrica de pintures (pintures, colors, patents per a colors, vernissos, esmalts i fons de bucs), d/ operacions de canvi, banca i borsa, e/ representant de "Sociedad Azucarera de España" empresa que agrupà diverses sucres d'entre d'elles "Sociedad Azucarera del Segre". L'any 1922 a la mort del seu progenitor passarà a ser accionista (25%) amb el seus germans i germana. Gestionarà especialment la línia de negoci de la representació de la "Societat Azucarera del Segre" que més tard s'integrà amb altres sucres en la "Sociedad Azucarera de España". Es casarà amb Xaviera Bisa i Roig (?-1983?) germana del fabricant vilassarenc Francesc Bisa Roig accionista i gerent de la fàbrica "Hilaturas Labor SA" amb la qual no va tenir fills. Simpatitzant de la Lliga Regionalista de Cambó s'exiliarà durant la guerra Civil a Gènova. Retornarà per Gibralt-

ar a la zona sot llevada recalarà a Sevilla on fundarà una fàbrica de filatura i on s'afiliarà a la "FET y JONS". Tindrà també una destacada actuació en el camp esportiu, així el 1936 formarà part de la Junta Directiva del FC Barcelona¹⁰³ sota la presidència de Josep Suñol (afusellat a la serra de Guadarama, Madrid) i en retornar el 1939 serà membre de la primera Junta del FC Barcelona després de la Guerra Civil i de la qual ocuparà el càrrec de responsable esportiu. L'any 1955 era president de la Gran Penya Barcelonista (Pça. Catalunya, núm. 9). Morirà l'any 1958 a Barcelona.

GUARDIOLA i VENTURA, Josep de "cal Negre" (Barcelona, 1896 - Barcelona, 1958)

Neix a Barcelona l'any 1896. Industrial i fabricant. Fill del vilassarenc Jaume Guardiola i Roig (1860-1922), i de Rita Ventura i Badia (1867-1938). S'iniciarà en els negocis a l'em-

presa del seu pare "Industrial Mercantil Guardiola SA" que agrupa les línies de negoci: a/ agència de duanes amb oficines a Barcelona, Port Bou i Cervera, b/ consignatària, transports de domicili a domicili, nòlits, trànsits internacionals. c/ fàbrica de pintures (pintures, colors, patents per a colors, vernissos, esmalts i fons de bucs), d/ operacions de canvi, banca i borsa, e/ representant de la "Sociedad Azucarera de España" empresa que agrupà diverses sucres d'entre elles "Sociedad Azucarera del Segre". L'any 1922 a la mort del seu progenitor passarà a ser accionista (25%) amb el seus germans i germana. S'encarregarà especialment de les qüestions financeres i comptables de l'empresa. Mantindrà el contacte amb

103 Veure: Finestres Martínez, J., i Garcia Luque, X. *Barça segrestat* Barcelona 2014: https://books.google.es/books?id=HN2fDQAAQBAJ&pg=PT40&lpg=PT40&dq=jaume++guardiola+ventura&source=bl&ots=7_tyGKj9II&sig=TFIzC1OlfHU-hRrTU7pD4y5EfBUY&hl=ca&sa=X&ved=0ahU

la vila on passà els tres anys de Guerra Civil amb l'esposa, els fills i la mare al c/ dels Jardins (Sant Magí). Després amb l'estada els estius al poble on era propietari de dues cases al c/ Santa Coloma i un altre al c/ Santa Rosa. S'havia casat a Barcelona amb Montserrat Zanón i Jover (1903-1984) amb la qual tindrà dos fills. Inicialment viuran al c/ Casp, 88 on la família disposava de tres pisos, fins a la Guerra Civil. De retorn a Barcelona viuran amb la família al c/ Còrcega, núm. 372. Morirà a Barcelona l'any 1958. És enterrat al panteó familiar de la vila.

GUARDIOLA i VENTURA, Pere de "cal Negre" (Barcelona,? - Barcelona,?)

Neix a Barcelona. Industrial. Fill del vilassarenc Jaume Guardiola Roig (1860-1922), i de Rita Ventura Badia (1867-1938). S'iniciarà en els negocis a l'empresa del seu pare "Industrial Mercantil Guardiola S.A." que agrupa les línies de negoci: a/ agència de duanes amb oficines a Barcelona, Port Bou i Cervera, b/ consignatària, transports de domicili a domicili, nòlits, trànsits internacionals. c/ fàbrica de pintures (pintures, colors, patents per a colors, vernissos, esmalts i fons de bucs), d/ operacions de canvi, banca i borsa, e/ representant de la "Sociedad Azucarera de España" empresa que agrupà diverses sucres d'entre elles "Sociedad Azucarera del Segre". L'any 1922 a la mort del seu progenitor passarà a ser accionista (25%) amb el seus germans i germana. S'encarregarà de l'Agència de Duanes Industrial Mercantil Guardiola, S.A. de Barcelona, constituïda l'any 1921 amb sucursal a Barcelona, Portbou, i Cervera, amb una plantilla de trenta persones. L'empresa ja sota el comanament del seu fill Jaume Guardiola i Aldrufeu tingué dificultats de tresoreria durant els anys vuitanta, i s'acollirà a la suspensió de

pagaments l'any 1989¹⁰⁴, pocs anys després es liquidarà. Pere Guardiola s'havia casat amb Antònia Aldrufeu i Ventura, amb la qual tindrà tres fills. Morirà en data indeterminada a Barcelona. És enterrat al cementiri de Sant Gervasi de Barcelona.

GUARDIOLA i ZANÓN, Jaume de "cal Negre" (Barcelona, 1929)

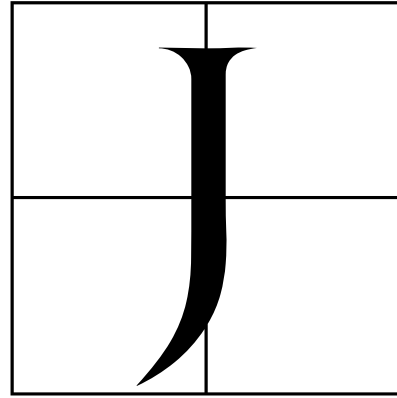
Neix a Barcelona, any 1929. Enginyer químic i industrial. Fill de Josep Guardiola i Ventura (1892-1958) d'origen vilassarenc, i de Montserrat Zanón Jover (1903-1984). Passarà part de la infància a Barcelona al c/ Casp, 88 on la família disposava de tres pisos fins a la Guerra Civil. Passarà els tres anys de guerra amb els pares germana i l'àvia a la vila al c/ dels Jardins (Sant Magí). De retorn a Barcelona viuran amb la família al c/ Còrcega, núm. 372 farà estudis universitaris i serà titulat d'enginyer químic a l'Institut Químic de Sarrià (avui la Universitat Ramon Llull). Entrarà a treballar a l'empresa fundada pel seu avi la "Industrial Mercantil Guardiola, S.A." que agrupava les línies de negoci: a/ agència de duanes amb oficines a Barcelona, Port Bou i Cervera, b/ consignatària, transports de domicili a domicili, nòlits, trànsits internacionals. c/ fàbrica de pintures (pintures, colors, patents per a colors, vernissos, esmalts i fons de bucs), d/ operacions de canvi, banca i borsa, e/ representant de la "Sociedad Azucarera de España" empresa que agrupà diverses sucres d'entre elles la "Sociedad Azucarera del Segre". S'encarregarà de la línia de la fàbrica de pintures fins a la seva liquidació els anys seixanta i després amb la representació de la "Azucarera Española" fins al 1981. Passarà després a treballar amb l'empresa tèxtil "Sedarodon, S.A." fins al seu tanca-

104 Nota Secció economia del diari "La Vanguardia" Veure: <http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1989/10/09/pagina-52/33076984/pdf.html>

ment. Mantindrà el contacte amb la vila on passava els estius i durant la postguerra serà membre del grup de vilassarencs (Vicenç Casanovas, Josep Espinàs i Xivillé, Artur I Mas Barret, Alfons Sagalés, etc.) que animarà els estius la vida cultural de la vila amb representacions teatrals de la "Revista Fantasia"¹⁰⁵ (1949-1953) a l'Ateneu Vilassanès. Es casarà amb Maria Josefa Romojaro Montero (1832-1912), amb qui tindrà cinc fills: Josepa (1955), Jaume (1950), Ignacio (1964), Berta (1967), i Maria (1970). El seu fill Ignacio serà empresari a Barcelona, i l'altre fill, Jaume, llicenciat en Dret, Ciències Empresarials i MBA-Esade, ha desenvolupat carrera a la banca (Banco Bilbao, BBVA), i des de l'any 2007 és conseller delegat del Banc de Sabadell. Actualment Jaume Guardiola i Zanón viu a Barcelona i manté la seva vinculació amb la vila.

GUELTÍ, Agustí

Fabricant de filats de cotó que segons la documentació conservada de l'any 1850 era propietari d'una quadra de 3 telers que donava feina a 5 treballadors. No es disposa de més dades sobre l'establiment ni la seva duració en el temps del seu funcionament. Tampoc sobre l'individu que no era nat a Vilassar de Mar i no va arrelar mai a la vila.

JOVER i BAÑERAS, Joaquim (Barcelona 1845 - Barcelona, 1912)

Neix a Barcelona cap a l'any 1845. Mestre d'aixa, fuster, i industrial del ram de la fusta. Fill de Joaquim Jover i Caterina Bañeras. Passa la infància i la joventut a Barcelona. Aprendre l'ofici de mestre d'aixa i de fuster. Es traslladarà a Vilassar de Mar a treballar en les mestrances de la platja de la vila. Serà després empresari del ram de la fusta a Barcelona. S'associarà amb el també empresari Josep Prades i Pratgibert per constituir la firma "Prades y Jover" del ram de la fusta, especialitzada en la importació de fustes del nord d'Europa (Suècia, Finlàndia, etc.), per la qual cosa noliejaven vaixells que sortien dels ports suecs. L'any 1898 dissolen¹⁰⁶ la societat de comú acord i Joaquim Jover compra la part del seu soci i continuarà el negoci amb els seus dos fills barons. Joaquim i Pau continuaran l'empresa. L'any 1868 s'havia casat amb la vilassarenca Dolors Ferrés i Mir (1850-1916), amb la qual va tenir tres fills. Van anar a viure a Barcelona a la Gran Via de les Corts Catalanes núm. 696. Mantindrà la vinculació amb Vilassar de Mar on passava els estius a la casa de del c/ Sant Magí. Morirà a Barcelona l'any 1912. És enterrat al cementiri del sud-oest.

¹⁰⁵ Veure llibre de Serrano Méndez, Alexis *L'Abans, Vilassar de Mar, Recull Gràfic 1852-1965* Efadós, editorial. Pàg. 619...

¹⁰⁶ Veure *Hemeroteca de la Vanguardia* de 17 de maig 1998. Web: <http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1881/05/20/pagina-4/33407724/pdf.html?search=prades%20y%20jover>

JOVER i CASTELLS¹⁰⁷, **Lluís** (Barcelona, 31 de juliol de 1869 - Ginebra, Suïssa, 1937)

Neix l'any 1869. Industrial i comerciant cotoner. D'origen humil va treballar de meritori fins que s'establí pel seu compte en el comerç cotoner. Crearà l'empresa "Luís Jover SA"¹⁰⁸, amb seu al c/ Bruc, 36 especialitzada en comercialització de cotó en floca, una activitat en què excel·lí i obtingué una gran fortuna. Personalitat reconeguda en el camp professional i social, fou fundador, amb 38 agents i comerciants l'any 1903 del "Centro Algodonero Nacional"¹⁰⁹, on desenvolupà diversos càrrecs a la junta directiva durant els anys vint, també a la junta directiva de la Mútua del Comerç i la Indústria, i al "Comité de la Indústria Tèxtil" creat pel Ministeri de Foment, etc. En el camp social membre fundador de la Federació de Cooperatives de Cases Barates de Catalunya i Balears (vicepresident, vocal etc.). Enllaçà matrimonialment l'any 1901 amb Maria Vidal i Casacuberta¹¹⁰ (?-1926) manresana filla dels industrials del tèxtil propietaris de la important colònia "Can Vidal" ("Germans Vidal, Hillanderos") de Puig-reig. Tindran dos fills: Lluís (1902), i Francesc (1906). A partir de 1910 el matrimoni alternarà l'estiueig a Vilassar de Mar i Camprodon. A la vila edificaran una confortable casa, can Jover, al c/ Sant Pau, 12 i 13. El matrimoni Jover-Vidal, enamorat de la vila, es preocuparen pels pro-

blemes socials dels treballadors i la salut de la població. En aquest sentit l'any 1918 donaran suport, arran de la virulenta epidèmia de grip de 1917, a la creació d'un centre de salut a la vila. Adquiriren, l'any 1918 uns terrenys a la prolongació encara no urbanitzada del c/ Sant Genís, des de la fàbrica de can Xauxa a la de can Carbassa que cediren al poble per a la construcció de l'avui hospital "Casal de Curació". Per l'altra donaran suport a la creació de la Mútua de Vilassar per a la Construcció de Cases Barates per resoldre el problema de l'habitatge obrer i en serà president l'any 1922. L'any 1923 es posarà la primera pedra. Molt ben relacionada la Junta aconseguirà permisos, finançament i ajuts i finalitzarà la construcció de 45 habitatges del projecte en tres anys. El 1926¹¹¹ es farà la inauguració amb presència de totes les autoritats civils, militars i religioses de l'època, a l'avui barri del Barato. A Barcelona fou també tresorer i soci protector de la Cooperativa de Cases Barates dels obrers carregadors i descarregadors de cotó del port de la ciutat (passatge de l'Esperança, Nou Barris). Aficionat al rem i al futbol fou tresorer del F.C. Barcelona l'any 1922, la junta del president Joan Gamper, i fou promotor de la construcció del camp de les Corts. Ajudà també a la Unió Esportiva Vilassar. Va rebre diversos guardons, medalla del Mèrit Militar per ajudar els batallons catalans a la guerra del Marroc, etc. Rebutjarà, però, l'ofertament reial de la concessió de Marquès de Vilassar. El 1926 durant l'acte d'inauguració de les cases del Barato es donà el nom de Lluís Jover a un dels carrers. Anys abans, el 1920 el ple de l'Ajuntament havia acordat "donar el nom de l'altruista dama Maria Vidal i Casacuberta de Jover a la secció del c/ de Sant Genís a ponent del de Buenos Aires i fins al torrent d'en Pinyàs". Maria Vidal

107 Dades extretes de Bas, Damià *Carrers i gent de Vilassar de Mar* VM 1997, Entrada: "Carrer de Lluís Jover" pàgina 93 i següents.

108 .Empresa que segueixen els seus descendents. Veure notícia: "la tèxtil Luís Jover gana 900.000 euros" al web: https://idees.economiadigital.es/ideas/la-textil-luis-jover-gana-900-000-euros_142435_102.html

109 Veure *Centro Algodonero Nacional* apartat: Qui Som?. Web: <http://centroalgodonero.com/ca/can/qui-som/>

110 Dades extretes de Bas, Damià *Carrers i gent de Vilassar de Mar* VM 1997, Entrada: "Carrer de Maria Vidal" pàg. 171 i següents.

111 Veure diari ABC , de Madrid edició 26-7-1926. I diari "La Vanguardia" pàg. 6 de l'edició del 26-7-1926. Web: <http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1926/06/26/pagina-6/33254419/pdf.html>

i Casacuberta (medalla de l'Orde de Beneficència) morirà a Barcelona al domicili familiar de la Via Laietana, 60. Arran dels esdeveniments de l'intent de cop d'estat i l'inici de la Guerra Civil, Lluís Jover s'exiliarà a França i després fixarà el domicili a la ciutat suïssa de Ginebra on morirà l'any 1937.

JOVER i FERRÉS, Joaquim (Barcelona, 1876 - Barcelona, 1951)

Neix a Barcelona cap a l'any 1876. Industrial del ram de la fusta. Fill de Joaquim Jover i Bañeras (1845- 1912), i de Dolors Ferrés i Mir (1850-1916). Passa la infància i la joventut a Barcelona al domicili familiar de la Gran Via de les Corts Catalanes 696, amb estades estiuenques a Vilassar de Mar. S'iniciarà al negoci de fustes del seu pare i a la mort d'aquest, amb el seu germà Pau continuaran l'empresa amb la firma de comercialització i importació de fustes de països del mar Bàltic (Suècia i Finlàndia), Adriàtic i nord-americà, "Maderas Hijos de Joaquín Jover"¹¹² amb oficines inicialment a Ausiàs Marc, 97 i després al passeig de Sant Joan, núm. 3, i amb els anys al passeig de Sant Joan 50, pral. amb dipòsits al c/ Ausiàs March, 121, (entre c/ Casp, i c/ Sicília), i al c/ Ribes. Els tipus de fusta que comercialitzaven eren: pi negre de Galícia, avet, flandes, pi-ten, faig natural vaporitzat, castanyer, roure, pollancre, bedoll, cirerer, embero, bolondo, samaquillo, i altres productes com: taulers contraxapats, "tablex", maxiembrats. L'any 1905 s'havia casat a la vila amb la seva cosina germana nascuda a Montevideo Ester Àurea Ferrés i Sala, amb la qual tingué dos fills. Col·laborarà econòmicament amb la "Asociación de Padres y Amigos de los Sordomudos", atès que un dels seus fill ho era. Morirà a Barcelona l'any 1951.

¹¹² Veure anunci publicitari a l'"Hemeroteca de La Vanguardia". Web : <http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1956/02/17/pagina-2/33279463/pdf.html?search=HIJOS%20DE%20JOAQUIN%20JOVER>

JOVER i FERRÉS, Pau (Barcelona, 1882 - Barcelona, 1955)

Neix a Barcelona cap a l'any 1882. Industrial del ram de la fusta. Fill de Joaquim Jover i Bañeras (1845- 1912), i de Dolors Ferrés i Mir (1850-1916). Passa la infància i la joventut a Barcelona al domicili familiar de la Gran Via de les Corts Catalanes 696, amb estades estiuenques a Vilassar de Mar. S'iniciarà al negoci de fustes del seu pare i a la mort d'aquest, amb el seu germà Joaquim, continuaran l'empresa amb la firma de comercialització i importació de fustes de països del mar Bàltic (Suècia i Finlàndia), Adriàtic i nord-americà, "Maderas Hijos de Joaquín Jover" amb oficines inicialment a Ausiàs Marc, 97 i després al passeig de Sant Joan, núm. 3, i amb els anys passeig de Sant Joan 50, pral. amb dipòsits al c/ Ausiàs March, 121, (entre c/ Casp, i c/ Sicília), i al c/ Ribes. Els tipus de fusta que comercialitzaven eren: pi negre de Galícia, avet, flandes, pi-ten, faig natural vaporitzat, castanyer, roure, pollancre, bedoll, cirerer, embero, bolondo, samaquillo, i altres productes com: taulers contraxapats, "tablex", maxiembrats. L'any 1915 s'havia casat a la vila amb la vilassarenca Juanita Vives i Riera (1888-1977), amb la qual va tenir dos fills. Va morir i va ser enterrat a Barcelona l'any 1955.

JOVER i VIVES, Pau (Barcelona, 1920 - Barcelona, 2012)

Neix a Barcelona cap a l'any 1920. Industrial del ram de la fusta. Fill de Pau Jover i Ferrés (1845-1955), i de Juanita Vives i Riera (1888-1977). Passa la infància i part de la joventut a Barcelona. La Guerra Civil la passarà a la casa de la família a Vilas-

sar de Mar. El 1938 és mobilitzat amb la "Ileva del Biberó"¹¹³ per l'exèrcit republicà. Participarà a la batalla de l'Ebre i serà empresonat. Haurà de tornar a fer el servei militar a la marina en acabar el conflicte. A la postguerra s'incorporarà al negoci del seu pare i el seu oncle, Joaquim, "Maderas Hijos de Joaquín Jover", que després amb el seu cosí germà Fernando dirigirà. Continuaran l'empresa de comercialització i importació de fustes de països del mar Bàltic (Suècia i Finlàndia), i Adriàtic i nord-americà, "Maderas Hijos de Joaquín Jover" amb oficines inicialment a Ausiàs Marc, 97 i després al passeig de Sant Joan, núm. 3, i amb els anys passeig de Sant Joan 50, pral. amb dipòsits al c/ Ausiàs March, 121, (entre c/ Casp, i c/ Sicília), i al c/ Ribes. Els tipus de fusta que comercialitzaven eren: pi negre de Galícia, avet, flandes, pi-ten, faig natural vaporitzat, castanyer, roure, pollancre, bedoll, cirerer, embero, bolondo, samaquillo, i altres productes com: taulers contraxapats, "tablex", maxiembrats. S'aniran adaptant a altres necessitats del mercat: portes i finestres prefabricades, etc. L'any 1942 s'havia casat a Barcelona amb Pilar Santiañà i Busquets (1920-2005), amb qui tingué tres fills. Va morir a Barcelona l'any 2012.

JUBANY i BOSCH, Josep ¹¹⁴(?-1859 - Vilassar de Mar, 1933)

Neix l'any 1859. Maquinista naval i fabricant tèxtil. Farà estudis de nàutica a l'Escola Nàutica Provincial de Barcelona, on es graduarà d'oficial maquinista naval. La seva

professió preferent serà la de fabricant de teixits. Establert a Vilassar de Mar, vivia al c/ de Sant Joan, 16. Serà el fundador de la fàbrica de can Jubany.

¹¹³ Veure: Ramon Pera, Francesc X. *Vilassar de Mar 1936-1939* Editorial Oikos-Tau Vilassar de Mar 1998 pàgines 301, 303,309,376, i 427.

¹¹⁴ Informacions i fotografies facilitades pel descendent Jordi Jubany Casanovas.

Comença a finals del segle XIX a Vilassar de Dalt en una petita nau que li deixarà la família de la seva dona a la fàbrica de can Mañé. L'any 1912 es trasllada la fàbrica a Vilassar de Mar en llogar un edifici al c/ de l'Església (avui Rector Bartrina). Produïa teixits de roba de casa, i donava feina a uns 60 treballadors. S'incorporaran a l'empresa el seus dos fills Josep i Salvador, que continuaran el projecte després de la seva mort. S'havia casat amb Dorotea Mañé i Sans (1911) filla d'una família de fabricants de teixits de Vilassar de Mar ("can Manyer"), amb qui va tenir tres fills. Va morir a la vila l'any 1933.

JUBANY i MAÑÉ, Josep (Barcelona, ? - Barcelona, 1939)

Neix a Barcelona. Fabricant tèxtil. Fill de Josep Jubany i Bosch (1859-1933), i de Dorotea Mañé i Sans (?-1911). Passa a la vila la infància i la joventut, i farà els estudis, al domicili familiar del c/ de Sant Joan, 16.

S'incorporà amb el seu germà Salvador a la fàbrica amb seu a l'edifici que havia llogat el seu pare al c/ de l'Església (can Jubany) l'any 1912. Produïa teixits de roba de casa. Amb el seu germà es farà càrrec de l'empresa el 1933 a la mort del seu pare. Operarà amb la denominació "Jubany Hermanos" amb despatx al c/ Consell de Cent, 213. El 1936 la fàbrica donava feina a 61 treballadors (22 homes i 39 dones). Durant la Guerra Civil l'empresa no fou col·lectivitzada i per això hi anaven cada dia des de Barcelona, a fi i efecte de no perdre'n la propietat i direcció. La fàbrica, a principis dels anys quaranta, es traslladà a un edifici de nova planta a la zona c/ Montevideo - ctra. de Cabriels. Josep Jubany s'havia casat amb Anna Socas i Gual (1889-1982), amb la qual va tenir un fill. Tenia domicili a Barcelona i una casa a la vila. Va morir l'any 1939 a Barcelona.

JUBANY i MAÑÉ, Salvador (Barcelona, ? - Barcelona, 1942)

Neix a Barcelona. Fabricant tèxtil. Fill de Josep Jubany i Bosch (1859-1933), i de Dorotea Mañé i Sans (?-1911). Passa a Vilassar la infància i la joventut, i farà els estudis,

al domicili familiar del c/ de Sant Joan, 16. S'incorpora amb el seu germà Josep a la fàbrica amb seu a l'edifici que havia llogat el seu pare al c/ de l'Església (Can Jubany) l'any 1912. Produïa teixits de roba de casa. Amb el seu germà es farà càrrec de l'empresa el 1933 després de la mort del seu pare. Operarà amb la denominació "Jubany Hermanos" amb despatx al c/ Consell de Cent, 213. El 1936 la fàbrica donava feina a 61 treballadors (22 homes i 39 dones). Durant la Guerra Civil l'empresa no fou col·lectivitzada i per això anaven cada dia a la fàbrica des de Barcelona, a fi i efecte de no perdre'n la propietat i la direcció. A principis dels anys quaranta es traslladà a un edifici de nova planta a la zona c/ Montevideo – ctra. de Cabriels. En aquell moment, després de la mort dels seu germà Josep operava sota la denominació "Jubany y Cía, sucesores de Jubany Hnos.". Salvador s'havia casat l'any 1912 a Vilassar amb Dolors Arumí i Trabal. S'havia traslladat a Barcelona al c/ Còrcega, 271, on va morir l'any 1942.

JUBANY i SOCAS, Josep Maria (Barcelona, 1916 - Barcelona, 2004)

Neix a Barcelona, l'any 1916. Enginyer industrial, professor d'universitat i fabricant tèxtil. Fill de Josep Jubany i Mañé (?-1939), i d'Anna Socas i Gual (1899-1982). Passa la infància i la joventut a Barcelona, amb estades freqüents a Vilassar. Farà els estudis primaris i secundaris i es titularà en enginyeria en l'Escola Super-

rior d'Enginyeria de la Universitat de Barcelona (avui la UPC). S'integrarà a la fàbrica de teixits del seu pare, primer a la del c/ de l'Església fundada el 1912 amb la denominació de "Jubany Hermanos", i després a l'edifici construït a l'efecte a l'espai c/ Montevideo – Ctra. de Cabriels (antics terrenys de la UE Vilassar) cap al 1940, amb la denominació. "Jubany y Cía, sucesores de Jubany Hnos." (can Jubany)¹¹⁵. Una fàbrica de teixits que produïa tints blau marí, estampats de quadres i peces de llana. Era situada en un terreny d'uns 10.000 m2 en què es construïren tres naus i un edifici assecador (2.500 m2) i tenia despatx a Barcelona al c/ Consell de Cent, 213. Donava feina a uns 60 treballadors. A la mort del seu pare i oncles passarà a ser el gerent. Més tard la firma s'anomenarà "Textil Industrial Premar SA". A partir dels anys seixanta patirà la crisi general de la indústria tèxtil catalana i malgrat els esforços es veurà obligada a tancar cap a finals de la dècada. Els terrenys es varen vendre amb la "Inmobiliària Premar", empresa familiar creada a l'efecte. Paral·lelament a la seva tasca de fabricant desenvoluparà una carrera acadèmica i professional com a catedràtic de Mecànica (1944-1971) l'Escola Tècnica Superior d'Enginyers Industrials de Barcelona (ara la UPC), i elaborant diverses publicacions acadèmiques "Cálculo de fabricación de tejidos" (1966), "Termotecnia, primera parte" (1968). Va treballar també a "Matesa teler IWER". Josep Maria Jubany s'havia casat l'any 1945 amb la vilassarenca Maria Rosa Casanovas Almera, púbbilla de "cal Tit" (1917-2015), amb la qual va tenir vuit fills. Tenia casa a Barcelona, i a la vila al c/ Santa Rosa de Lima, 4. Morí a Barcelona l'any 2004, i va ser enterrat al panteó familiar del cementiri de la vila.

115 *Ibidem* "Can Jubany" a Lacol, Vilassar de Mar *fabril...* Pàgines 196 a 203.

JULIÀ i BATLLORI, Enric (Vilassar de Mar, 1878 - Rosario, Argentina, 1919)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1878. Fabricant de teixits. Fill de Jaume Julià i Ferrés (1840-1896), i d'Encarnació Batllori i Perpunter (1851-1878) de "can Xocolater". Passarà la infància i la joventut a la vila. Els anys 1892 i següents farà estudis de pilot al Col·legi Nàutic i Mercantil. Hereu amb els seu germà Ernest dels negocis tèxtils familiars, construïran l'any 1903 la fàbrica de filats i teixits anomenada "Els Rodetets" o "can Carbassa"¹¹⁶. Una nau al c/ Maria Vidal cantonada Via Octaviana. Operaren amb la denominació "Hijos de Jaime Julià"¹¹⁷. L'any 1909, per problemes econòmics, hauran de tancar la fàbrica¹¹⁸. L'any 1902 contraurà matrimoni a Vilassar de Mar amb Marina Mas i Campins (1879-1963) amb el qual tindrà dos fills, Jaume i Antoni Julià i Mas. Igual que el seu germà emigrarà a l'Argentina, primer a Buenos Aires i després a la ciutat de Rosario, província de Santa Fe. En aquesta ciutat, juntament amb el seu germà Enric tindran negocis relacionats amb la indústria tèxtil. Morirà a Rosario l'any 1919. La seva vídua i els fills van retornar a Catalunya i es radicaran a Barcelona.

JULIÀ i BATLLORI, Ernest (Vilassar de Mar, 1874 - Buenos Aires, Argentina, 1945)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1874. Fabricant de teixits. Fill de Jaume Julià i Ferrés (1840-1896), i d'Encarnació Batllori i Perpunter (1851-1878) de "can Xocolater". Passarà la infància i la joventut a la vila. Els anys 1892 i següents farà estudis de pilot al Col·legi Nàutic i Mercantil. Hereu amb els seu

116 *Ibidem* "Can Carbassa-Els Rodetets" Lacol, *Vilassar de Mar febril...* Pàgines 218 a 227.

117 Registro Fiscal de edificios y solares Vilassar de Mar 1902". *Arxiu de la Corona d'Aragó*.

118 Veure "Hemeroteca Biblioteca Nacional de España": http://hemerotecadigital.bne.es/issue_vn?id=0001306685&page=16&search=%22Juli%C3%A1+Batllori%22&lang=ca

germà Enric dels negocis tèxtils familiars, construïran l'any 1903 la fàbrica de filats i teixits anomenada "Els Rodetets" o "can Carbassa". Una nau al c/ Maria Vidal cantonada Via Octaviana. Operaren amb la denominació "Hijos de Jaime Julià". L'any 1909 per problemes econòmics hauran de tancar la fàbrica. L'any 1908 contraurà matrimoni a Vilassar de Mar amb Joana Font i Sust, (1885-1955). Igual que el seu germà emigrarà a l'Argentina, primer a Buenos Aires i després a la ciutat de Rosario, prov. de Santa Fe, on tindran la seva única filla Encarnació, l'any 1916. En aquesta ciutat, juntament amb el seu germà Enric tindran negocis relacionats amb la indústria tèxtil. La dona Joana i la seva filla Maria Encarnació Julià i Font retornaran a Catalunya. La filla es casarà amb l'important fabricant tèxtil català Pau Riera Sala (Tecla Sala). Ernest Julià morirà a Buenos Aires l'any 1945.

JULIÀ i CARRAU, Magí (a) "Magí de can Carbassa"¹¹⁹ (Vilassar de Mar, 1789 - Vilassar de Mar, 1862)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1789. Comerciant, i fabricant de teixits. Fill de Pau Julià i Mayolas, i d'Esperança Carrau i Mir (1760-1825). Passa

la infància i la joventut a la vila. Matriculat de la marina serà després comerciant i fabricant de teixits. Era propietari de quatre cases (al carrer darrere del c/ Sant Andreu, al c/ Sant Magí) de diversos terrenys, de parts de velers, i de part de la fàbrica familiar. Fou igualment copropietari¹²⁰ juntament amb Jaume Alsina i Mir, Llorenç Mir i Borotau, i Nicolau Mir i Català de la fàbrica de "cal Civil". "Societat Jaume Alsina i Mir". Ilogada després per "Vilaregut y Hermanos" i posteriorment per Inocenci Murtra. Home important social i políticament

119 *Ibidem* "Carbassa" a Bas, Damià, "Galeria de penja-ases"...Pàgines 50 i 51..

120 *Ibidem* Oliva (1999) pàgines 401 a 402, i nota a peu de pàgina n° 60.

serà nomenat alcalde-batlle per a un primer mandat l'any 1831 a les acaballes del règim absolutista, i per un segon mandat l'any 1836 l'inici de la monarquia de la reina Isabel II (regència de Maria Cristina). Viurà la primera Guerra Carlina (1833-1840). Va casar-se l'any 1810 amb Teresa Serra i Tauran (1797-1865), filla d'una família de fabricants de Vilassar de Dalt, amb la qual tindrà tretze fills. Morirà a la vila l'any 1862.

JULIÀ CARRAU, Pere (a) "Pere Carbassa" (Vilassar de Mar, 1798 - València, 1836)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1798. Patró pescador, negociant, i fabricant de teixits de cotó. Fill de Pau Julià i Mayolas, i d'Esperança Carrau i Mir (1760-1825). Passa la infància i la joventut a la vila. Matriculat, serà pescador i més tard patró dedicat a la navegació de cabotatge amb el seus germans (mercaderies entre Barcelona i València i d'altres ports). El benefici els dedicaren a conservar els vaixells, compres de terrenys, invertir en indústria tèxtil i altres inversions en educació d'altres pilots, i en contraban. En la seva faceta de fabricant de teixits tenia la participació d'una fàbrica¹²¹ de teixits i filats de cotó que donava feina a una quarantena de treballadors. Serà també recaptador del Gremi d'habilitats de la marina de la vila. A principis dels anys trenta fou sancionat econòmicament per contraban i confinat a la ciutat de Múrcia. Va haver de fer un viatge l'any 1936 a Madrid per recuperar la patent de navegació. En tornar morí de febres al port de València poc abans d'embarcar¹²². És enterrat en aquesta ciutat. S'havia casat a la vila el 1823 en primeres núpcies amb Teresa Borotau i Roig (1808-1828), amb la qual

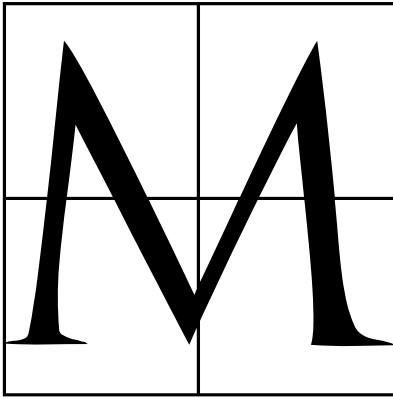
no tingué fills. En segones núpcies l'any 1829 amb Antònia Borotau i Pou (1810-1830) amb qui tingué un fill, i l'any 1831 en terceres núpcies amb Teresa Alsina i Domènech (1798-?) de "ca la Magina" amb qui tingué un altre fill.

JULIÀ i FERRÉS, Jaume (Vilassar de Mar, 1840 - Vilassar de Mar, 1896)

Neix a Vilassar de mar l'any 1840. Fabricant tèxtil. Fill del capità Pau Julià i Alsina, i d'Eulàlia Ferrés i Campins (1815-1909). Passarà la infància i la joventut a la vila on farà també els estudis. La mort del seu germà Pau el convertirà en hereu. Iniciarà negocis tèxtils a la vila, que després seran continuats pels seus fills Enric i Ernest que més tard, el 1903 construiran la fàbrica de can Carbassa. Era propietari de tres cases a la vila: al c/ Sant Jaume, 15 ; al c/ d'Església, 7 (avui Rector Bartrina), i al c/ Sant Roc, 9. S'havia casat l'any 1868 a la vila amb Encarnació Batllori i Perpunter (1851-1878) de "can Xocolater" amb qui va tenir quatre fills. Jaume Julià i Ferrés s'implicà social i culturalment a la vila, els anys 1895 i 1896 fou president de la societat d'aigües de la Mina Vella. Morirà al poble l'any 1896. És enterrat al panteó familiar del cementiri municipal.

121 Informació extreta del Certificat de l'Alcaldia de Vilassar de Mar de l'11 de maig de 1836 (dipositat a l'Arxiu Municipal de Vilassar de Mar) document facilitat pel seu descendent E. Ortoll Martín.

122 Informació familiar facilitada pel descendent Ernest Ortoll Martín.

MANTÉ, Pere

Fabricant de teixits que segons la documentació conservada de l'any 1850 era propietari d'una quadra de telers de teixits, can Sacs situada al c/ de l'Església de la vila (avui Rector Bartrina). És documentat¹²³ amb una nau de 35 metres de llargària, i 12 metres d'amplada i altres construccions. Disposava de 25 telers compostos i 25 telers Jacquard i donava feina a 70 treballadors. El 1864 ven la fàbrica als fabricants de Barcelona, Bartomeu i Ramon Sendra i Castells. No es disposa de més dades sobre l'establiment, i del seu funcionament. Tampoc sobre l'individu que no era nat a Vilassar de Mar i no arrelarà a la vila. Amb tot, podria tractar-se de Pere Manté i Güell¹²⁴, industrial cotoner barceloní que el 1860 era soci de la firma "Manté i Nogués", i membre de la Comissió de Fàbriques. També fou membre de "Caixa Mútua Castellà, Manté, Monner i companyia, societat en comandita" creada a Barcelona el 1863. Va morir l'any 1888.

123 *Ibidem* *Estadística de 1850 (Junta de Fábricas de Cataluña)*.

124 Veure "Caixa Mútua Castellà, Manté, Monner i companyia, societat en comandita" a l'Enciclopèdia Catalana: <https://www.enciclopedia.cat/EC-CB-0314301.xml>

MARSAL i GELPÍ, Pau (Vilassar de Mar, 1851- Vilassar de Mar?)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1851. Pilot i fabricant tèxtil. Fill de Jacint Marsal i Galtés (1810-?), i de Caterina / Carne Gelpí i Filbà (1825-?).

Passarà la infància al domicili familiar. Estudiarà nàutica i és graduarà de 3r. Pilot. Farà els corresponents viatges a ports d'ultramar. Obtindrà el títol de 2n. Pilot. Navegarà entre d'altres en el bergantí el "Pilar" de 190 tones, comandat pel capità Joan Gelpí i Mir. És documentada la seva estada a Montevideo pel cronista vilassarenc de Montevideo Joan Pujol i Ferrés a les seves "Cartas (1881-1904)" i al llibre de Gustavo Ferrés "De Vilassar de Mar al Río de la Plata". Més tard serà també fabricant tot instal·lant l'any 1890 una fàbrica a les antigues quadres de "Can Xauxa"¹²⁵ (c/ Sant Genís, antic Patronat Parroquial). Fabricarà xarpellera per a la confecció de sacs. Després traslladarà els locals a les naus¹²⁶ (741 m2) de "can Sacs"¹²⁷ o de "can Marsal" (c/ Montserrat, c/ de l'Església, avui Rector Bartrina, i c/ de la Pau). Els seus fills continuaran l'empresa amb la firma "Hermanos Marsal y Cía". Es casarà l'any 1876 amb Maria Mir i Julià (1851-?) amb qui tindrà tres fills: Jeroni (1878), Pau (1881), i Joan, (1889). No consta data de traspass a la vila.

MARSAL i MIR, Jacint (Vilassar de Mar, 1887 - Barcelona, 1920)

Neix a Vilassar de Mar el 1887. Fabricant tèxtil. Fill del pilot Pau Marsal i Gelpí (1851-?) i de Maria Mir i Julià (1855-1923), passarà la infància i la joventut a la vila. S'integrarà amb els seus germans (firma, "Hermanos Mar-

125 *Ibidem* "Can Xauxa" Lacol, *Vilassar de Mar fabril...* Pàgines 212 a 217.

126 "Registro Fiscal de edificios y solares Vilassar de Mar 1894". *Arxiu de la Corona d'Aragó*.

127 *Ibidem* "Can Sacs o Can Marsal" Lacol, *Vilassar de Mar fabril...* Pàgines 128 a 135.

sal y Cía”), a la fàbrica del seu pare a les antigues quadres de “can Xauxa” (c/ Sant Genís, antic Patronat Municipal). Fabricarà xarpellera per a la confecció de sacs. Després traslladarà els locals a les naus (741 m²) de “can Sacs” o de “can Marsal” (c/ Montserrat, c/ de l'Església, avui Rector Bartrina, i c/ de la Pau) on eren el 1894, i més tard l'any 1909 al barri de Poble Nou de Barcelona. Més tard la firma es denominarà “Hijos de Pablo Marsal y Cía”. Es casarà amb Maria Còdol Vilà (1988-1962), amb la qual tindrà dos fills. Es traslladarà a Barcelona al barri del Poble Nou. Morirà a Barcelona, l'any 1920. Enterrat a Barcelona

MARSAL i MIR¹²⁸, **Jeroni** (Vilassar de Mar, 1878 - Vilassar de Mar 1954)

Neix a Vilassar de Mar el 1878. Fabricant tèxtil. Fill del pilot Pau Marsal i Gelpí (1851-?) i de Maria Mir i Julià (1855-1923), passarà la infància i la joventut a la vila. Estudià de pilot al Col·legi Nàutic i Comercial de VM (curs 1892-93 i següents) on obtindrà el títol, però no s'hi dedicarà. Serà fabricant tèxtil desenvolupant, amb els seus germans (firma, “Hermanos Marsal y Cía”), la fàbrica del seu pare a les antigues quadres de “can Xauxa”. (c/ Sant Genís, antic Patronat Municipal). Fabricarà xarpellera per a la confecció de sacs. Després traslladarà els locals a les naus (741 m²) de “can Sacs” o de “can Marsal” (c/ Montserrat, c/ de l'Església, avui Rector Bartrina, i c/ de la Pau) on eren el 1894, i més tard l'any 1909 al barri de Poble Nou de Barcelona. Es casarà l'any 1901 amb Maria del Carme Caviglia i Anyé (1877-1902) de la qual enviudà aviat, sense fills. Tornarà casar-se en segones núpcies l'any 1907, amb Rosa Gelpí i Pou (1882-1964), sense fills. Va viure al c/ Sant Roc, 19. Serà alcalde de febrer de 1930 a abril de 1931, quan es proclama la 2a. República. Conti-

nuarà, però com a regidor de l'oposició durant el primer govern municipal republicà del 1931 al 1934. Més tard durant el franquisme ho tornarà a ser, de l'any 1949 al 1952, elegit en representació del terç familiar (Llei de 1945). Fou un fervent catalanista i membre destacat de la Lliga Regionalista que liderava Francesc Cambó. Fou promotor i tresorer de la junta de la Mútua de Vilassar de Mar, promotora l'any 1922-1930 de la construcció de 80 cases unifamiliars per a obrers (Cases Barates), i local social, cooperativa de consum, plaça central, parc, banys públics, etc.(barri del “Barato”). Fou membre molts anys de la junta del Casal de Curació, i de la junta d'obres de la Parròquia després de la Guerra Civil. El 1930 a un carer de les cases Barates, se li donà el seu nom en reconeixement als seus mèrits per resoldre el problema de l'habitatge dels treballadors del poble. Morí a la vila l'any 1954.

MARSAL i MIR, Joan (Vilassar de Mar, 1889 - Barcelona, 1985)

Neix a Vilassar de Mar el 1887. Fabricant tèxtil. Fill del pilot Pau Marsal i Gelpí (1851-?) i de Maria Mir i Julià (1855-1923), passarà la infància i la joventut a la vila. S'integrarà amb els seus germans (firma “Hermanos Marsal y Cía”), a la fàbrica del seu pare a les antigues quadres de “can Xauxa” (c/ Sant Genís, antic Patronat Municipal). Fabricarà xarpellera per a la confecció de sacs. Després traslladarà els locals a les naus (741 m²) de “can Sacs” o de “can Marsal” (c/ Montserrat, c/ de l'Església, avui Rector Bartrina, i c/ de la Pau) on eren el 1894, i més tard, l'any 1909 al barri de Poble Nou de Barcelona. Posteriorment la firma es denominarà “Hijos de Pablo Marsal y Cía”. Es casarà a la vila l'any 1914 amb Eulàlia Mas Creus (1889-1956), amb qui tindrà dos fills. Es traslladarà a Barcelona al barri del Poble Nou. Morirà a Barcelona, l'any 1920. Enterrat a Barcelona.

128 Veure biografia a Bas, *Damià Carrers i gent de Vilassar de Mar* VM 1997, pàgina 100.

MARSAL i MIR, Pau (Vilassar de Mar, 1881 - Barcelona, 1958)

Neix a Vilassar de Mar el 1881. Fabricant tèxtil. Fill del pilot Pau Marsal i Gelpí (1851-?) i de Maria Mir i Julià (1855-1923), passarà la infància i la joventut a la vila. S'integrarà amb els seus germans (firma, "Hermanos Marsal y Cía"), a la fàbrica del seu pare a les antigues quadres de "can Xauxa" (c/ Sant Genís, antic Patronat Municipal). Fabricarà xarpellera per a la confecció de sacs. Després traslladarà els locals a les naus (741 m²) de "can Sacs" o de "can Marsal" (c/ Montserrat, c/ de l'Església, avui Rector Bartrina, i c/ de la Pau) on eren el 1894, i més tard l'any 1909 al barri de Poble Nou de Barcelona. Posteriorment la firma es denominarà "Hijos de Pablo Marsal y Cía". Es casarà a la vila l'any 1905 amb Felipa Abril i Abril (1882-1945), amb la qual tindrà quatre fills. Es traslladarà a Barcelona al c/ Casp, 110. Morirà a Barcelona, l'any 1958. Enterrat a Barcelona al cementiri de Sant Andreu.

MARTÍ i MURTRA, Joaquim (Vilassar de Mar, 1900 - Vilassar de Mar, 1965)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1900. Fabricant i teòric tèxtil. Membre de la tercera generació de la família Murtra propietària de la fàbrica de "can Civil". Fill de Vicenç Martí i Oliver (a) "Vicentó" de "can Contramestre" (1874-1963), i de Leonor Murtra i Cuquet (1874-1963). Passarà la infància i la joventut al domicili familiar del c/ Montserrat. Farà estudis de teòric tèxtil i direcció. S'incorporarà a la fàbrica de can Civil¹²⁹ de la família de la seva mare de la qual serà amb el temps, membre de l'equip directiu. En aquesta època, la fàbrica ocupava una superfície d'uns 10.000 metres quadrats, ocupava 300 tre-

balladors i funcionava amb electricitat exceptuant la secció de vaporitzat. Tindrà despatx a Barcelona al c/ Ausiàs Marc, 24. Produïa teixits de lli i cotó i exportava a Amèrica, Turquia, i Japó. La fàbrica era part d'un complex de propietats de la família Murtra integrat per una sènia, la fàbrica i més tard un bloc de pisos per allotjar alguns dels treballadors. L'any 1936 durant la Guerra Civil la fàbrica serà col·lectivitzada i l'equip directiu destituït, la família Murtra no recuperarà la propietat fins l'any 1939. Als anys cinquanta succeirà als seu pare Vicenç Martí i Oliver (a) "Vicentó" en la direcció de la fàbrica en què col·laboraran els seus cosins fills dels altres socis. Va morir l'any 1965 a la vila.

MARTÍ i OLIVER¹³⁰, Vicenç (a) "Vicentó"¹³¹ de "can Contramestre" (Mataró, 1874 - Vilassar de Mar, 1963)

Nascut a Mataró l'any 1874. Fabricant i director de fàbrica. Fill del mataroní Joaquim Martí i Fornaguera (a) "Quimet contramestre"

(1851-1919, i de Maria Filomena Oliver i Leonart de Llavaneres, passa la infància i la joventut a la vila on féu els estudis. Entrarà a treballar com aprenent de teixidor a la fàbrica de can Civil propietat del que serà el seu sogre Inocenci Murtra i Esmandia. Poc després ascendí a teòric tèxtil. Arran del seu casament amb Dolors Murtra i Cuquet treballarà a la fàbrica de nova planta que el seu pare construeix a la zona de les Boades (can Civil). El 1901 a la mort del seu sogre esdevindrà soci i treballarà de directiu portant la direcció tècnica i la gestió amb el seu cunyat Alfons Murtra i Cuquet, mentre que la direcció administrativa i comercial la

¹²⁹ *Ibidem* "Can Civil" Lacol, *Vilassar de Mar fabril...* Pàgines 180 a 195; i article: Serrano, Alexis *La fàbrica de Can Civil en imatges* pàgines 151 a 158 a *Jornada sobre La Industrialització al Maresme* Vilassar de Dalt 2010.

¹³⁰ Veure Bas, Damià *Carrers i gent de Vilassar de Mar* VM 1997, pàgina 103.

¹³¹ *Ibidem* "Vicentó" a Bas, Damià, *"Galeria de penja-ases"...* Pàgina 256.

portaven el seus cunyats Salvador Murtra i Cuquet i Jaume Amat i Lloveras. Del 1904 al 1911 ampliaren la fàbrica amb la construcció de noves naus i una nova xemeneia, que doblen la superfície inicial que inclouen la màquina de vapor, una gran caldera, l'assegador, i els tallers i disposava de 420 telers. També per aquesta època la societat fa el canvi de nom a "A. Murtra y Cia". El 1921 la fàbrica ocupava una superfície d'uns 10.000 metres quadrats, ocupava 300 treballadors i funcionava amb electricitat exceptuant la secció de vaporitzat. Tindrà despatx a Barcelona al c/ Ausiàs Marc, 24. Produïa teixits de lli i cotó i exportava a Amèrica, Turquia, i Japó. La fàbrica era part d'un complex de propietats de la família Murtra integrat per una sènia, la fàbrica i més tard un bloc de pisos per allotjar alguns dels treballadors. El 1927 a la mort del seu cunyat Alfons s'encarregarà de la direcció de la fàbrica. El 1930 figurava al llistat dels majors contribuents del poble. L'any 1936 durant al Guerra Civil la fàbrica serà col·lectivitzada i l'equip directiu destituït, la família Murtra no recuperà la propietat fins l'any 1939. Després de la guerra prosseguirà a la direcció de la fàbrica fins als anys cinquanta que cedirà al seu fill Joaquim, amb el qual col·laboraran els fills del altres socis. Vicenç Martí i Oliver va implicar-se en la vida social i política de la vila, ser nomenat regidor i alcalde (1913) en diverses etapes, membre de la junta directiva del Casal de Curació, junta de la Mútua de Vilassar de Mar (promotora cases del Barato), etc. Com hem dit s'havia casat l'any 1899 amb Leonor Murtra i Cuquet (1874-1963) amb qui va tenir dos fills. Morí a la vila l'any 1963 al seu domicili del c/ Montserrat. Persona de prestigi al poble, el municipi li dedicà l'any 1960 un espai urbà al barri del "Barato", la plaça Vicenç Martí.

MAS i BARNET, Artur (Barcelona, 1927 - Barcelona 2012)

Neix a Barcelona l'any 1927. Enginyer industrial i fabricant d'ascensors. Fill del vilassarenc Jeroni Mas Creus (1882-1964), i de la mataronina Adela Barnet i Domingo (1898-1979). Passarà la infància i la joventut a Barcelona amb estades a la casa de Vilassar. Farà els estudis primaris i secundaris i es titularà en enginyeria en l'Escola Superior d'Enginyeria de la Universitat de Barcelona (avui la UPC), obtenint més tard el doctorat. Fou membre del Col·legi d'Enginyers (núm. 944). S'iniciarà professionalment al negoci fundat pel seu pare i altres socis "Mas, Goberna y Mosso, Ing. SL"¹³² (i que després es denominarà MAGOMO) especialitzat en ascensors, elevadors i muntacàrregues per a edificis, empreses, hospitals, etc. A la mort del seu pare l'any 1964 heretarà i dirigirà el negoci que tindrà un fort desenvolupament fins arribar a tenir 300 treballadors en nòmina, i va aprofitar la bonança per construir nombrosos edificis i equipaments de la ciutat i àrea metropolitana i a la resta de l'Estat. Cap als últims anys de la dècada dels setanta entrarà en crisi, i farà suspensió de pagaments, fets que en causaran el tancament l'any 1979. La venda d'actius va concloure l'any 1984 amb la venda de l'edifici fabril del c/ Pamplona a un grup de la indústria editorial de la ciutat. Artur Mas Bernet va tenir diversos problemes fiscals amb l'Agència Tributària que finalment va regularitzar. S'havia casat l'any 1955, amb Montserrat Gavarró i Miralles (1933) de família sabadellenca amb la qual va tenir quatre fills, un d'ells, Artur, esdevindrà President de la Generalitat. Artur Mas i Barnet fou du-

¹³² "Catàleg de Mas Goberna y Mosso any 1928". Veure: <https://www.todocoleccion.net/libros-antiguos/antiguo-catalogo-mas-goberna-mosso-barcelona-1928-ascensores-montacargas~x37167038>

rant els anys 1993 -1997 president de la societat vilassarenca Aigües de la Mina Vella. A més del domicili de Barcelona, mantenia la casa de la vila, al c/ de Sant Genís. Morirà a Barcelona l'any 2012. És enterrat al panteó familiar del cementiri municipal de Vilassar de Mar.

MAS i CREUS, Jeroni (Vilassar de Mar, 1882 - Vilassar de Mar, 1964)

Neix a Vilassar de Mar, l'any 1882. Pèrit industrial i fabricant d'ascensors. Fill del capità de navili Artur Mas i Reig (1852-1932), i de Tecla Creus i Roldós (1858-1936). Passa la infància i la joventut a la vila. Es graduarà com a pèrit industrial a Barcelona. L'any 1924 amb altres socis crearan a Barcelona l'empresa "Mas, Goberna, y Mosso, Talleres de Construcciones Mecánicas y Eléctricas" amb fàbrica i oficines al c/ Castillejos, 95-97, que traslladaran uns anys després al c/ Pamplona del Poble Nou. L'any 1960 tenia delegació a Madrid a la carretera del Pardo, núm. 19. S'especialitzarà en ascensors, elevadors i muntacàrregues per a edificis, empreses, hospitals, etc. i tindrà un fort desenvolupament amb la construcció de nombrosos d'edificis i equipaments als diferents barris de la ciutat de Barcelona, àrea metropolitana, i a la resta de l'Estat. A la seva mort continuarà el projecte empresarial el seu fill Artur. Jeroni Mas s'havia casat l'any 1926 amb la mataronina Adela Barnet i Domingo (1898-1979), amb la qual tindrà un fill. L'any 1930 un any abans de la proclamació de la República, havia estat nomenat regidor de l'ajuntament de la vila. Traslladarà el domicili a Barcelona a la travessera de Gràcia, 68, mantenint la casa de la vila. Morirà a Vilassar de Mar l'any 1964. És enterrat al panteó familiar del cementiri municipal.

MATAMALA i MARGENAT, Andreu (Santa Maria de Gaià (Bages) ? - Vilassar de Mar, 1877)

Neix a Santa Maria de Gaià, comarca del Bages. Fabricant tèxtil. Fill de Josep Matamala, i de Rosa Margenat. Establert a Vilassar de Mar, l'any 1850 és documentat¹³³ com a titular d'una fàbrica de teixits que disposava de 15 telers simples i donava feina a 24 treballadors. No es troben més dades. Es casarà en primeres núpcies amb Maria Roig i Moragas amb qui va tenir un fill, en segones núpcies a la vila l'any 1863 amb Teresa Puig i Reig (1827-?), amb la qual tingué dos fills més, i en terceres núpcies l'any 1866 amb Josepa Puig i Reig. Morirà a la vila l'any 1877.

MATEU ALSINA i COMAS, Joan (a) "Roig de can Xixet" (Vilassar de Mar, 1790 - Vilassar de Mar, ?). Alcalde: 1849.

Neix a Vilassar de Mar l'any 1790. Fabricant tèxtil. Era fill de Francisco Mateu Alsina i Vehil (1754-?) i de Maria Esperança Comas i Guardiola. Serà un dels socis de "Juan Mateu y Cía." empresa participada pels comerciants barcelonins "Nadal y Ribó", i el fabricant vilassarenc Bonaventura Alsina i Badia. La seva fàbrica situada al c/ Sant Roc als locals de la vídua Safont (can Safont) fou la primera a la vila a instal·lar una màquina de vapor (1844). Inicialment de filats i teixits, passa a ser tan sols de teixits. Els socis decideixen segregar la producció: filats a la fàbrica de Bonaventura Alsina del c/ Sant Andreu. El fil que un cop manufacturat passa a la fàbrica de teixits de "Juan Mateu y Cía"¹³⁴. L'excedent s'enviava als socis barcelonins "Nadal y Ribó". L'any 1850 tenia un màxim de 43 treballadors. La fàbrica funcionà fins aproximadament el 1862. Poc abans, el 1860 Joan Mateu Alsina es ven la seva part de la

133 *Ibidem Estadística de 1850 (Junta de Fábricas de Cataluña).*

134 *Ibidem Oliva (1999) pàgines 433 a 438.*

societat per 803 duros, 634 de capital i 169 per beneficis. El 1861 se li assignava un capital de 188.000 rals, amb 6 cardes, 2040 fusos mecànics, 44 telers comuns i 60 operaris. Joan Mateu Alsina contraurà matrimoni a la vila l'any 1812 amb Maria Gelpí i Mir (1796-?) amb la qual tindrà nou fills. Tenia el domicili familiar al mateix carrer de Sant Roc. Era primer tinent d'alcalde quan el 1849 serà nomenat alcalde en substitució del batlle Josep Francesc Carrau i Gelpí segrestat i mort violentament en una incursió dels carlistes. Morí el 1849 a la vila.

MIR i BOROTAU, Jacint (Vilassar de Mar, 1844 - Barcelona 1919)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1844. Enginyer industrial i fabricant del ram elèctric. Fill del fabricant Jacint Mir I Sust (1816-1882), i de Josepa Borotau Pou (1818-1847). Passarà la infància i la joventut a la vila on s'iniciarà als negocis de la fàbrica de teixits del seu pare. Farà estudis d'enginyeria industrial a l'Escola Superior d'Enginyeria de la Universitat de Barcelona (avui la UPC). A la mort del seu pare continuarà amb l'empresa "José Mir, Sociedad. en Comandita". Estarà relacionat amb diverses empreses CORESA, CINASA, i PEM, VIVOMIR SA, aquesta última fundada l'any 1917, i que després continuarà el seu fill, Jacint. Casarà a Barcelona amb Carme Llorens i Domingo. Aniran a viure a Barcelona al c/ Muntaner, 231 i faran estades estiuenques a Vilassar i Banyoles on el seu pare havia traslladat la fàbrica de teixits. Morirà l'any 1919 a Barcelona. Fou enterrat al panteó familiar de Vilassar de Mar.

MIR i BOROTAU, Llorenç de "ca la Droga"¹³⁵ (Vilassar de Mar, 1804 - Vilassar de mar, 1863)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1804. Fabricant tèxtil. Fill de Pere Mir i Català

135 *Ibidem* "Ca la Droga" a Bas, Damià, "Galeria de penja-ases"...Pàgines 50 i 51.

(1777-1842), i de Madrona Borotau i Badia (?-1737) Passa la infància i la joventut a la vila al domicili familiar del c/ de Sant Andreu. Sobre els anys trenta crea amb el seu cosí Jaume Alsina i Mir i el seu oncle Nicolau Mir i Català la societat "Jaume Alsina y Cía", que aixeca una fàbrica del Petit"¹³⁶ amb una màquina de vapor de 8CV al c/ del Roser, núm. 7, i que el 1849 passa a denominar-se "Lorenzo Mir y Cía". El 1850 comptava amb 24 màquines de preparació, 2.880 fusos "Mule-genny" i 60 treballadors a més d'una secció de telers. Segons el "Registro Fiscal"¹³⁷ de Edificios de 1894" la fàbrica ocupava una superfície de 4.402 m2. Es casarà l'any 1834 amb Madrona / Sebastiana Julià i Serra amb la qual tindrà vuit fills. Morirà a la vila l'any 1863.

MIR i CATALÀ, Nicolau (Vilassar de Mar, 1783 - Vilassar de Mar, 1833)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1804. Fabricant tèxtil. Fill de Jaume Mir i Vehil (1739-1795), i de Maria Català i Barri (1743-1808). Passa la infància i la joventut a la vila, al domicili familiar del c/ de Sant Andreu. Sobre els anys trenta crea amb el seu cosí Jaume Alsina i Mir i el seu nebot Llorenç Mir i Borotau la societat "Jaume Alsina y Cía", que aixeca una fàbrica del Petit" amb una màquina de vapor de 8CV al c/ del Roser, núm. 7. Morirà l'any 1833 i la seva participació passarà amb el temps al seu cosí Nicolau Mir Julià. La fàbrica citada l'any 1850 comptava amb 24 màquines de preparació, 2.880 fusos "Mule-genny" i 60 treballadors a més d'una secció de telers. Es casarà l'any 1809, amb Rita Sust i Cisa de "can Nicolau"(1792-1867) amb la qual tindrà quatre fills. Morirà com s'ha indicat a la vila l'any 1833.

136 *Ibidem* "Can Nyol Xic" Lacol, *Vilassar de Mar fabril...* Pàgina 160

137 Registro Fiscal de Edificios y Solares Vilassar de Mar 1894". *Arxiu de la Corona d'Aragó*

MIR i CATALÀ Maria veure VIUDA PUIG

MIR i JULIÀ, Nicolau de “ca la Droga” (Vilassar de Mar, 1839 - Vilassar de Mar, 1911)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1839. Capità de navili, navilier i fabricant de teixits. Fill de Llorenç Mir i Borotau (1804-1863), i de Madrona (Sebastiana) Julià i Serra (1812-1891). Estudiarà nàutica, i esdevindrà 3r. Pilot, l'any 1856. S'embarcarà amb la pollacra “Delícia” en què navegarà en nombrosos viatges a ultramar als ports de les Antilles, Martinica, Puerto Rico, Santo Domingo, L'Havana, Nova Orleans, Montevideo, i Buenos Aires. El 1866 obtindrà el títol de capità i farà nombrosos viatges i acumularà capital que el permetrà constituir amb el seu germà la naviliera vilassarenca “Nicolás Mir y Cía”¹³⁸ amb oficines a Barcelona. Aquesta companyia serà propietària dels vaixells “Pisogas”, “Ataúlfo”, “Lorenzo”, “Paula”, “Vilasar I”, “Vilasar II”, “Sebastiana”, i “Alfredo”. Com a fabricant tèxtil rebrà del seu pare la participació de la societat “Llorenç Mir i Cia” (amb els socis Jaume Alsina i Mir, Llorenç Mir i Borotau, Jacint Alsina i Castells) propietaris de la fàbrica de can Petit que l'any 1883 llogaran¹³⁹ a la societat “Murtra y Compañía” d'Inocenci Murtra, i de Lepold Vilaregut. Al Registre Fiscal¹⁴⁰ d'edificis de 1894 l'edifici de la fàbrica de 4.402 m2 figurava a nom de “Lorenzo Mir y Cía”. Nicolau Mir i Julià havia contret matrimoni l'any 1867 amb Dolors Batllori i Perpunter de “cal Xocolater” amb qui tindrà set fills. Viuran al c/ Sant Andreu en una casa de doble cos reformada, “ca la Droga”. Més tard s'instal·laran amb tota la família a Barcelona a la Gran Via, 647 (Casa Fradera). Va

138 Veure article de la Gavina, “Nicolás Mir y Cía” a la revista *Singladures* núm. 5.

139 *Ibidem* Oliva (1999), pàgines 401 i 402, i nota peu de pàgina núm. 60.

140 Registro Fiscal de edificios y solares Vilassar de Mar 1894”. *Arxiu de la Corona d'Aragó*.

formar part de les juntes directives de les principals societats navilieres catalanes (“Asociación de Navieros de Barcelona”, “Liga Marítima”), i de diverses entitats econòmiques de la ciutat comtal, entre d'elles del Banc de Barcelona com accionista (director el 1911), la Cambra de Comerç (1893, i el 1901) i la Llotja de Mar (1902). Va morir a Barcelona l'any 1911. És enterrat a Vilassar al panteó familiar del cementiri municipal.

MIR i LLORENS, Jacint (Barcelona, ? - Barcelona, 1944)

Neix a Barcelona on els seu pares s'havien establert. Enginyer industrial i fabricant del ram elèctric, i empresari. Fill del vilassarenc Jacint Mir i Borotau, (1844-1919), i de Carme Llorens i Domingo. Passarà la infància i la joventut a Barcelona, amb estades a Vilassar de Mar i Banyoles. Es titularà com enginyer industrial a l'escola tècnica d'Enginyers Industrials de la Universitat de Barcelona (avui la UPC). Heretà les empreses del seu pare CORESA CINASA, i crearà VIVOMIR S en C, una empresa de ram elèctric –metal·lúrgic de la qual fou gerent amb el seu soci Àngel Vivó i Bertran (?-1865), també enginyer industrial. El 1920 decideixen subsumir les dues empreses familiars “José Mir, S en C”, i “Vivó y Mir S en C” en la societat “Productos Electrometalúrgicos VIVOMIR S.A.”¹⁴¹, amb seu al c/ Muntaner, 231 una empresa especialitzada en aïllants per a construccions i reparacions elèctriques, porcellana per electricitat, tela, paer i cinta amb oli, cinta de bobinatge, fibra vulcanitzada en fulls i barres, fil de resistència per a màquines, fill coure, lingots de ferro per foneria, etc. Amb el temps l'empresa traslladarà la seva seu social a Madrid al c/ Montalvo, 9 i amb sucursal a Barcelona a l'Av. de la Gran Via de les Corts Catalanes, 630. Jacint Mir i Llorens va estar relacionat també

141 Veure empresa “PEM VIVOMIR SA” a <http://hemeroteca.lavanguardia.com/previ-ew/1920/10/15/pagina-18/33302873/pdf.html?search=angel%20vivo%20bertran>

M

amb les empreses Cominsa i Vikalita S.A.¹⁴². (laminats i revestiments plàstics). S'havia casat amb Mercè Plet i Domingo del Pont de Vilomara, amb la qual no tindrà fills. Morirà a la ciutat de Madrid l'any 1944. Fou enterrat al panteó familiar del cementiri municipal.

MIR i PUIG, Pere (Vilassar de Mar, 1920 - Barcelona- 2017)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1920. Enginyer, fabricant, empresari i mecenes. Fill de Pere Mir i Farreras de "can Xoi" (1887-1974), i d'Antònia Puig i Carrau de (1892-

1964). Passa la infància a Vilassar de Mar, i més tard es trasllada amb la família a Barcelona, al passeig de Sant Joan, 13. Farà els estudis primaris i secundaris, i es llicenciarà en Ciències Químiques i després obtindrà el doctorat. Fou professor a l'Escola d'Enginyers Tècnics de la Universitat Politècnica de Catalunya. Es va dedicar a la investigació, síntesi i fabricació de productes químics, i a la promoció de diverses empreses i patents. Als anys vuitanta era la 84 fortuna espanyola amb 1.410 milions de pessetes. L'any 2002, va crear la fundació Cellex, que ha liderat en els darrers anys les aportacions¹⁴³ del sector privat al progrés científic de Catalunya. Alguns projectes que ha finançat són l'Institut de Ciències Fotòniques, el Centre de Recerca Biomèdica de la Universitat de Barcelona, l'Institut d'Investigacions Biomèdiques August Pi i Sunyer (IDIBAPS), l'Institut d'Oncologia Vall d'Hebron, i el programa CiMs + CELLEX de beques per a alumnes de batxillerat especialitzats en ciències i matemàtiques. L'aportació a l'ICFO va ser la donació de mecenatge

142 Veure "Vikalita SA ". <https://patentados.com/empresa/vikalita-s-a/>

143 Veure "Mor Pere Mir Puig el mecenes del món científic català" "El Nacional". 13 de març de 2017: https://www.elnacional.cat/ca/societat/mor-pere-mir_144189_102.html

científic més gran feta a Espanya, va permetre de construir l'edifici Nest, que es va inaugurar el juny de 2012. De perfil molt discret, es calcula que, entre 2004 i 2010, la seva fundació va finançar amb 62 milions d'euros diferents instituts científics. Va contraure matrimoni amb Núria Pàmies i Gibert, amb qui no va tenir fills. Va alternar els últims anys la residència a Catalunya, al c/ de Ganduxer, i a Suïssa. Va mantenir sempre la vinculació amb la vila a la qual mantenia la casa familiar del c/ Sant Magí 24, i era benefactor de la "Casa Pairal". Fou també fundador del Centre d'Estudis Catalans de la Sorbona (París). El 1993 va rebre la Creu de Sant Jordi en reconeixement a la seva tasca. El 2011 va obtenir el Premi Nacional de Recerca, en la categoria de mecenatge científic. I el 2013 se li atorgà la medalla d'or de l'Ajuntament de Barcelona, amb el guardó al Mèrit Científic per la seva implicació en el mecenatge en recerca física, química i biomèdica. Va morir a Barcelona l'any 2017. La premsa catalana es féu ressò de la seva trajectòria¹⁴⁴. Els funerals es feren a la parròquia de la vila. És enterrat al panteó familiar del cementiri municipal.

MIR i SUST, Josep (Vilassar de Mar, 1816 - Vilassar de Mar, 1882)

Neix a Vilassar de Mar, l'any 1816. Fabricant. Fill de Nicolau Mir i Català (1783-1833), i de Rita Sust i Cisa (1792 - 1867). De professió inicialment marí s'havia graduat de

3r. Pilot a l'Escola Nàutica de Mataró l'any 1836, però a principis dels anys cinquanta es donarà de baixa de la matrícula de marina. A mitjans del anys seixanta després de la mort de la seva tia Maria Mir Català (vídua Puig), i del seu fill Joan Puig Gelpí, és farà càrrec

144 "Un senyor de Barcelona. Pere Mir Puig (1919-2017)". Veure diari "La Vanguardia": <https://www.pressreader.com/spain/la-vanguardia-catal%3%A0/20170315/282372629420761>

de la fàbrica de teixits Cal Bisbe (c/ de la Duana- c/ Sant Josep), i creant conjuntament amb els comerciants barcelonins "Nadal y Ribó", la firma "José Mir y Cía"¹⁴⁵. El cotó el proporciona "Nadal y Ribó", i l'edifici i la direcció la firma vilassarenca. La fàbrica de la vila estava valorada l'any 1862 en 227.600 reials, i tenia 4 telers comuns i operaven 54 treballadors. La fàbrica restarà a la vila fins l'any 1871, quan els socis majoritaris fan un canvi d'estratègia canviant les fàbriques litorals a les conques fluvials de municipis de l'interior per combinar l'energia hidràulica amb el vapor. La fàbrica de Vilassar de "José Mir y Cía" es traslladarà a Banyoles Gironès). L'edifici retornarà a "Hereus i germans de Pau Puig i Roig". Josep Mir i Sust contraurà matrimoni l'any 1840 amb Josepa Borotau Pou (1818-1867), amb la qual tindrà set fills, i en segones núpcies amb Carme Ginabreda i Vehí, de Banyoles. L'any 1854 serà nomenat alcalde de la vila. El mandat coincidirà en ple bienni progressista (1854-56) en un període de forta convulsió social i política que afectarà també la vila i comportarà la destitució de tot el consistori pel governador civil. Amb tot, Mir Sust serà nomenat per a un segon mandat anys més tard, el 1871. Va morir l'any 1882 a la vila.

MIR, Francisco

Fabricant de teixits que segons la documentació conservada de l'any 1850 era propietari d'una quadra de telers de teixits. És documentat¹⁴⁶ amb 10 telers simples que donaven feina a 17 treballadors. No es disposa de més dades sobre l'establiment, ni el seu funcionament.

(del) MOLINO i MATEUS, Luís (Aranda de Duero, 1917 - Barcelona 1990)

Neix circumstancialment a Aranda de Duero l'any 1917. Editor i industrial de

les arts gràfiques. Fill del registrador de la propietat Pablo del Molino Martín i de la catalana Concepció Mateus i Massana, cosina germana i hereva del fundador de l'Escola d'Art Massana. Passarà la joventut a Barcelona on farà estudis de comerç. S'iniciarà en l'ofici a l'Editorial Joventut¹⁴⁷ que la seva família havia fundat conjuntament amb altres socis i la família Zendrera. El 1933 la família del Molino ven la part de les seves accions de l'Editorial Joventut, i el seu germà gran, Pablo, funda l'Editorial Molino¹⁴⁸, especialitzada en literatura popular (novel·la d'aventures, policiaques, de països llunyans, de "capa i espada", "del Oeste", etc.), amb tirades i col·leccions d'èxit com "Biblioteca Oros", "Revista Mikey", etc.) Portarà la direcció administrativa de l'editorial que tindrà la seu al c/ Comte d'Urgell, 245 de Barcelona. La família havia adquirit una casa al c/ Sant Pau de la vila a principis de la dècada dels anys trenta. Allà passarà la Guerra Civil, desplaçant-se a Barcelona per cuidar de l'editorial, mentre el seu germà Pablo s'establia el 1938 a l'Argentina per muntar la branca sud-americana de l'editorial. Durant la postguerra es recuperen els projectes paralitzats i se'n desenvolupen de nous. El 1947, el seu germà Pablo el fa soci i es regularitzarà jurídicament la societat en què tindrà el 45% de les accions. El 1952, es va liquidar la branca de l'editorial a l'Argentina i es desenvoluparan col·leccions d'èxit (Biblioteca Oro amb autors Agatha Christie, d'Emilio Salgari, Julio Verne, Karl May i del Guillermo de Richmal Crompton, etc. El 1962 van traslladar la seu al carrer Calàbria 166. L'editorial cultivarà altres gèneres, literatura infantil i

147 Veure tesis doctoral "Les edicions infantils i juvenils de l'Editorial Joventut (1923-1969) presentada l'any 2005 de Mònica Baró Llambias, pàgines 73 i 74. Veure: https://www.tdx.cat/bitstream/handle/10803/761/03.MBL_CAPITOL_3.pdf?sequence=4

148 Veure "Editorial Molino". A l'Enciclopèdia Viquipèdia .web: https://es.wikipedia.org/wiki/Editorial_Molino

145 *Ibidem* Oliva (1999), pàgines 437 i 438.

146 *Ibidem* Estadística de 1850 (Junta de Fábricas de Cataluña)

juvenil, etc. i incorporarà el català a les seves edicions. Els socis aniran també deixant la direcció a mans de les noves generacions. Luís del Molino Mateus s'havia casat a Barcelona amb la vilassarenca Juana Jover i Vives (1917-2009), amb la qual va tenir quatre fills, un d'ells va morir a l'any. Va estiuejar sempre a la casa del seu sogre del c/ Sant Pau on passava els estius. Morirà a Barcelona l'any 1990, i els funerals es celebraren a la vila. Fou enterrat al panteó familiar del cementiri municipal.

MURTRA i CARRAU, Alfons de “can Civil” (Vilassar de Mar, 1904 - Barcelona, ?)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1904. Fabricant. Membre de la tercera generació de la família Murtra propietària de la fàbrica de “can Civil”. Fill d'Alfons Murtra i Cuquet (1860-1927), i de Rosa Carrau i Pérez de “cal Pep” (1867-1942). Passarà la infància i la joventut a la vila on farà els estudis i viurà al domicili familiar del c/ Sant Roc. Treballarà a la fàbrica de nova planta que el seu avi havia construït a la zona de les Boades (can Civil). A la mort del seu pare l'any 1927 s'incorporarà a la direcció de la fàbrica que dirigirà el seu oncle Vicenç Martí i Oliver i altres parents. El 1921 la fàbrica ocupava una superfície d'uns 10.000 metres quadrats, donava feina a 300 treballadors i funcionava amb electricitat exceptuant la secció de vaporitzat. Tindrà despatx a Barcelona al c/ Ausiàs Marc, 24. Produïa teixits de lli i cotó i exportava a Amèrica, Turquia, i Japó. La fàbrica era part d'un complex de propietats de la família Murtra integrat per una sènia, la fàbrica i més tard un bloc de pisos per allotjar alguns dels treballadors. L'any 1936 durant la Guerra Civil la fàbrica serà col·lectivitzada i l'equip directiu destituït, la família Murtra no recuperarà la propietat fins l'any 1939. Després de la guerra prosseguirà a la direcció de la fàbrica que dirigirà fins als anys cinquanta el

seu oncle Vicenç Martí i Oliver, i després el seu cosí germà Joaquim Martí i Murtra que l'any 1965 el succeirà en la direcció de la fàbrica com a gerent i president del consell d'administració fins l'any 1973 que es tancarà en el context de la crisi econòmica d'aquell any. S'havia casat amb Carme Balcells, amb la qual va tenir dos fills. Va morir en data i lloc indeterminats.

MURTRA i CARRAU, Santiago de “can Civil” (Vilassar de Mar, 1896 - Barcelona, 1963)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1904. Fabricant. Membre de la tercera generació de la família Murtra propietària de la fàbrica de “can Civil”. Fill d'Alfons Murtra i Cuquet (1860-1927), i de Rosa Carrau i Pérez de “cal Pep” (1867-1942). Passarà la infància i la joventut a la vila al domicili familiar del c/ Sant Roc. Farà part dels estudis al Col·legi Nàutic i Mercantil. Treballarà a la fàbrica de nova planta que el seu avi havia construït a la zona de les Boades (can Civil). A la mort del seu pare l'any 1927 s'incorporarà a la direcció de la fàbrica que dirigirà el seu oncle Vicenç Martí i Oliver i altres parents. El 1921 la fàbrica ocupava una superfície d'uns 10.000 metres quadrats, i donava feina a 300 treballadors. Funcionava amb electricitat exceptuant la secció de vaporitzat. Tindrà despatx a Barcelona al c/ Ausiàs Marc, 24. Produïa teixits de lli i cotó i exportava a Amèrica, Turquia, i Japó. La fàbrica era part d'un complex de propietats de la família Murtra integrat per una sènia, la fàbrica i més tard un bloc de pisos per allotjar alguns dels treballadors. L'any 1936 durant la Guerra Civil la fàbrica serà col·lectivitzada i l'equip directiu destituït, la família Murtra no recuperarà la propietat fins l'any 1939. Es casarà a la vila l'any 1921 amb Teresa Guardiola i Ventura (1900-1986), residirà al c/ Doctor Masriera. Més tard anirà a viure a Barcelona, al c/ Balmes 171. Morirà l'any 1963 a Barcelona.

MURTRA i CUQUET, Alfons (a) “Alfonso Civil” (Vilassar de Mar, 1860 - Vilassar de Mar, 1927).

Neix a Vilassar de Mar l'any 1860. Fabricant tèxtil. Membre de la segona generació de la família Murtra propietària de la fàbrica de “can Civil”. Fill d'Inocenci Murtra i Esmandia (1837-1901), i d'Engràcia Cuquet i Ponsiarenas (?-1919). Passarà la infància i la joventut a la vila on estudiarà. Treballarà des del 1891 a la fàbrica de nova planta que el seu pare construeix a la zona de les Boades (can Civil). El 1901 a la mort del seu pare es farà càrrec de la indústria com a director conjuntament amb els seus cunyats Vicenç Martí i Oliver (a) “Vicentó” de “can Contramestre”, i Jaume Amat i Lloveras i els seu germà Sebastià. Del 1904 al 1911 ampliaran la fàbrica amb la construcció de noves naus i una nova xemeneia, que doblen la superfície inicial on inclouen la màquina de vapor, una gran caldera, l'assegador, i els 420 tallers de què disposava. També per aquesta època la societat fa el canvi de nom a “A. Murtra y Cía”. El 1921 la fàbrica ocupava una superfície d'uns 10.000 metres quadrats, donava feina a 300 treballadors i funcionava amb electricitat exceptuant la secció de vaporitzat. Tindrà despatx a Barcelona al c/ Ausiàs Marc, 24. Produïa teixits de lli i cotó i exportava a Amèrica, Turquia, i Japó. La fàbrica era part d'un complex de propietats de la família Murtra integrat per una sènia, la fàbrica i més tard un bloc de pisos per allotjar alguns dels treballadors. Alfons Murtra es casarà l'any 1887 a Vilassar de Mar amb Rosa Carrau i Pérez de “cal Pep” (1867-1942), amb la qual tindrà set fills. Viuran al c/ Sant Roc, 33 (Can Murtra). A la seva mort, la vídua es traslladarà a viure a Barcelona al c/ Diputació, 285. Alguns dels seus fills treballaran també a la fàbrica. De conviccions catalanistes s'implicarà en la vida social (festa dels Macips i les Enramadores, etc.), i política serà membre de l'Agrupació Catalanista de Vilassar de Mar, i es

presentarà a les eleccions municipals a la llista de Jaume Sust Alsina, amb Felip Mir i Carrau, Miquel Pou i Amat, Francesc Carrau i Mir. Morirà a la vila l'any 1927.

MURTRA i CUQUET, Sebastià (Vilassar de Dalt?, 1872 - Barcelona, 1938)

Neix l'any 1872. Fabricant i directiu tèxtil. Membre de la segona generació de la família Murtra propietària de la fàbrica de “can Civil” Fill d'Inocenci Murtra i Esmandia (1837-1901), i d'Engràcia Cuquet i Ponsiarenas (?-1919). Passarà la infància i la joventut a la vila on cursarà els estudis. Treballarà a la fàbrica de nova planta que el seu pare construeix a la zona de les Boades (can Civil). El 1901 a la mort del seu pare treballarà de directiu portant la direcció administrativa i comercial amb el seu cunyat Jaume Amat i Lloveras mentre la gerència i la direcció tècnica eren a càrrec del seu germà Alfons i del seu cunyat Vicenç Martí i Oliver (a) “Vicentó” de “can Contramestre”. Del 1904 al 1911 ampliaran la fàbrica amb la construcció de noves naus i una nova xemeneia, que doblen la superfície inicial i hi inclouen la màquina de vapor, una gran caldera, l'assegador, i els 420 tallers de què disposava. També per aquesta època la societat fa el canvi de nom a “A. Murtra y Cía”. El 1921 la fàbrica ocupava una superfície d'uns 10.000 metres quadrats, i donava feina a 300 treballadors. Funcionava amb electricitat exceptuant la secció de vaporitzat. Tindrà despatx a Barcelona al c/ Ausiàs Marc, 24. Produïa teixits de lli i cotó i exportava a Amèrica, Turquia, i Japó. La fàbrica era part d'un complex de propietats de la família Murtra integrat per una sènia, la fàbrica i més tard un bloc de pisos per allotjar alguns dels treballadors. L'any 1936 durant la Guerra Civil la fàbrica serà col·lectivitzada i l'equip directiu destituït, la família Murtra no recuperarà la propietat fins l'any 1939, quan en Sebastià Murtra ja havia mort. Sebastià

es casarà amb la barcelonina Àngela Cisqueuella i Vilalta, i es farà construir l'any 1922 per l'arquitecte Josep Pujol i Brull una finca palauet al c/ Legallitat, núm. 10, ("Palauet Murtra" edifici catalogat) al barri de Gràcia. Morirà a Barcelona l'any 1938.

MURTRA i ESMANDIA, Inocenci (a)
"Civil"¹⁴⁹ (Barcelona, 1837 - Vilassar de Mar, 1901)

Neix a Barcelona al barri de Gràcia l'any 1837. Tècnic i fabricant tèxtil. Fill de Josep Murtra, i de Josepa Esmandia, nascuts a Madrid i d'origen mataroní, establerts primer al barri de Gràcia i després a Vilassar de Dalt a "can Murtra de la Plaça" on passarà la infància i s'introduirà en el ram tèxtil fent estudis de tècnic tèxtil. El 1860 contraurà matrimoni a Vilassar de Dalt amb Engràcia Cuquet i Ponsiarenas (?-1919), filla d'un fabricant. S'establiran a Vilassar de Mar on tindran sis fills. A partir de 1883¹⁵⁰ constituirà la societat "Murtra y Cía" per un valor de 50.000 pts. a parts iguals amb el soci barceloní Leopold Vilaregut i es farà càrrec d'una indústria al c/ del Roser - c/ del Monte que havia estat construïda per "Jaime Alsina y Cía" als anys trenta (i que després serà "can Nyol Petit"). Vilaregut es farà càrrec dels temes legals, la caixa i els temes comercials, i l. Murtra de la direcció de la fàbrica. Progressivament la propietat passarà a la família Murtra. El 1891 deixaran el c/ del Roser construirà una fàbrica de nova planta a la zona de les Boades (Av. Montevideo - c/ Narcís Monturiol), constituint una nova societat "Inocencio Murtra y Cía", coneguda com can Civil¹⁵¹ que dirigirà fins a la seva mort. Segons el Registre Fiscal d'Edificis¹⁵² de 1894 la fàbrica ocupava una superfície de 3.125 m².

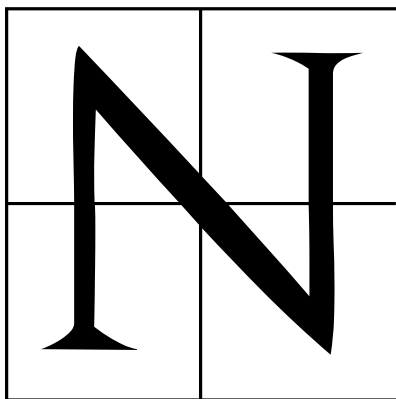
149 *Ibidem* "Ca la Droga" a Bas, Damià, "Galeria de penja-ases"...Pàgines 63 i 64.

150 *Ibidem* Oliva (1999), pàgines 401 i 402.

151 *Ibidem* "Can Civil" Lacol, *Vilassar de Mar fabril*... Pàgina 180 a 191.

152 Registro Fiscal de edificios y solares Vilassar de Mar 1894". *Arxiu de la Corona d'Aragó*.

Els seu fills Alfons, Sebastià i Josep i gendre Vicens Martí i Oliver prendran el relleu i engrandiran l'empresa. Va morir a la vila l'any 1901.

“NADAL Y RIBÓ” (1828 - 1875)¹⁵³

Fou una societat barcelonina dedicada a casa de comerç, magatzem de cotó, banc industrial encobert, i «holding»¹⁵⁴. Com altres comerciants de la ciutat comtal del segle XIX va practicar la diversificació d'inversions, i canalitzant capitals, i reinvertint els seus beneficis en iniciatives industrials diverses. Es convertí en el més gran “imperi” cotoner de la Catalunya vuitcentista. Fundada per Antoni Nadal i Pujolar el 1828 es constituí com societat familiar amb interessos en la indústria tèxtil, mineria, ferrocarrils, propietats immobiliàries, infraestructures, xarxes de comercialització etc. Com a d'altres poblacions catalanes (Vilassar de Dalt, Vilanova i la Geltrú, Sallent, Castellar del Vallès, Banyoles etc.) a Vilassar de Mar participaran com a socis¹⁵⁵ dels vapors de Bonaventura Alsina i Badia (“Buenaventura Alsina y Cía”) l'any 1838; de Joan Mateu Alsina i Comas (“Juan Mateu y Cía.”) l'any 1844; de Joan Puig i Gelpí (“Juan Puig y Cía.”), el 1850, i de Josep Mir i Sust (“José Mir y Cía.”). La societat

153 Veure article Galí, Roser *Crédito comercial e inversión fabril. El «holding» Nadal i Ribó (1828-1875)*. Al web: <https://www.raco.cat/index.php/HistoriaIndustrial/article/viewFile/63421/74963>

154 Oliva, Benet (2000), «Capital comercial i primera industrialització. La casa de comerç “Nadal i Ribó” i la industrialització catalana a mitjan segle XIX», *Estudis Històrics i Documents dels Arxius de Protocols*, XVIII, pp. 373-417.

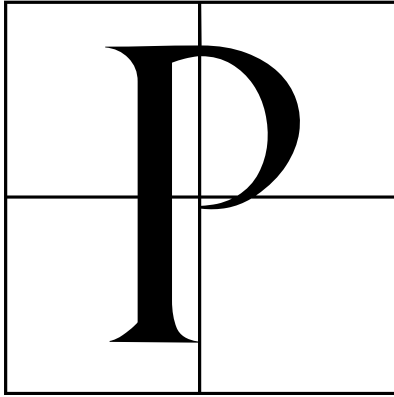
155 *Ibidem* Oliva (1999) pàgines 433 a 438.

a més de la participació en accions, facilitava el cotó, el capital circulant, la comercialització i donava les directrius de la producció. L'any, 1870 per un canvi d'estratègia (canvi del vapor a l'energia hidràulica) traslladen la fàbrica vilassarenca de Josep Mir Sust a la població de Banyoles. És llavors quan deixen de ser presents a la vila.

NOLLA, Maties

Fabricant de teixits que segons la documentació conservada de l'any 1850, era propietari d'una quadra de telers de teixits. És documentat que donava feina a onze treballadors (7 homes, 3 dones, i un nen). No es disposa de més dades sobre l'establiment, ni del seu funcionament ja que l'individu no és nat a la vila i no arrelarà.¹⁵⁶

156 Bas, D. “La indústria tèxtil a Vilassar de Mar”. *Festa Major de V M*, 2006. Pàgines 27 a 32.

PICH i SALARICH, Rossend (Barcelona, cap. 1900 - Barcelona, 1978)

Neix a Barcelona cap a l'any 1900. Empresari i industrial del ram de l'electrotècnia. Fill de Rossend Pich i Pons¹⁵⁷ (1875 - 1952), i d'Anna Salarich i Romero.

Passarà la infància i la joventut a Barcelona al domicili familiar de la Ronda de la Universitat, 26, Farà estudis universitaris, i treballarà a l'empresa del seu pare "Luminotecnica y Electricidad SL" amb seu al c/ Muntaner, 158 dedicada a aplicacions electròniques (raigs infraroigs, etc.) per a empreses laboratoris, fàbriques, etc. i que després dirigirà. Nebot de l'alcalde de Barcelona, i president de la Generalitat després dels fets d'octubre de 1934 Joan Pich i Pons, i fill de diputat de la Mancomunitat de Catalunya tingué una gran implicació¹⁵⁸ en la vida social, econòmica, religiosa i política de l'època. Serà president del "Comité Catalán de Luminotecnica" (1934) i de "l'Asociación de Electrotecnia Española"¹⁵⁹, entitat dedi-

¹⁵⁷ Web *Els diputats de la Mancomunitat de Catalunya*. Veure: <http://diputatsmancomunitat.cat/mancomunitat/content/pich-i-pon-rossend>.

¹⁵⁸ Veure "Obituari" a *l'Hemeroteca de La Vanguardia*: <http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1964/06/16/pagina-27/33760716/pdf.html?search=%20ROSENDO%20PICH%20SALARICH>.

¹⁵⁹ Veure document "Apuntes sobre la Asociación Española de Luminotecnica (1929-1948), antecedente del Comité Español de Iluminación" [https://](https://www.lucescei.com/uploads/tx_ztdownloads/Apuntes_Asociacion_Luminotecnica.pdf)

cada a la divulgació de la luminotècnia i de l'electricitat arreu de l'Estat. Fervent catòlic serà president diocesà de l'Acció Catòlica de Barcelona des d'on desenvoluparà una gran activitat, i fou elegit regidor de l'Ajuntament de Barcelona pel terç d'entitats socials durant els consistoris franquistes (anys seixanta) encarregat de la ponència de la Muntanya de Montjuïc, i del Departament de Relacions Públiques, i diputat provincial¹⁶⁰. S'havia casat l'any 1921 a la vila amb la vilassarenca Maria Roca i Mir (1898), amb qui tindrà quatre fills, un dels quals serà president del Club Nàutic de VM els anys noranta. Viuran a Barcelona, però amb una forta vinculació amb Vilassar de Mar on mantindrà casa i hi passarà els estius. El 1935 era president de la junta que promovia la construcció de l'escola catòlica de la vila. Passarà la Guerra Civil a Vilassar de Mar amb la família al c/ Sant Roc, 5, i col·laborarà amb els Pujol Borotau en la tasca d'ajuda als clergues perseguits de la vila. A la postguerra retornaran a Barcelona i continuaran mantenint el contacte amb la vila. Ell participarà activament en les activitats de la parròquia, un dels seus fills, prevere-missioner farà la seva primera missa a l'església parroquial. Ha deixat diversos llibres i articles de temàtica religiosa i professional entre ells: "Estampes de la vida de la Verge" (Barcelona 1952) amb motiu del Congrés Eucarístic de Barcelona 1952. Morirà a Barcelona l'any 1978.

PLANAS i REGORDOSA, Lluís (Barcelona, 1903 - Barcelona, 1999)

Neix a Barcelona al barri de Sants l'any 1903. Fabricant metal·lúrgic. Fill de Joan Planas i Escubós (1861-1938), i de Concepció Regordosa i Planas

www.lucescei.com/uploads/tx_ztdownloads/Apuntes_Asociacion_Luminotecnica.pdf.

¹⁶⁰ Revista "San Jorge" de la Diputación Provincial de Barcelona N°54 abril de 1964, pàgines 56 i següents.

(1862-1955). Els Planas eren¹⁶¹ una nissaga gironina i de gran tradició, primer cotonera, i després de fabricants metal·lúrgics, constructors de turbines per a fàbriques i de material elèctric entre els anys 1856 i 1949 en què entraran en decadència. Lluís passarà la infància i la joventut al barri de Sants de Barcelona. Farà els estudis i es graduarà en Enginyeria Industrial a la Universitat de Barcelona. S'iniciarà en les empreses de la seva família "Antonio Planas Escubós" i més tard "Talleres Planas S.A.", que serà col·lectivitzat durant la Guerra Civil i no que no recuperaran fins el 1939. Després de la guerra l'empresa operarà amb a la denominació de "Hijo de J. Planas" amb despatx al c/ Aragó, 367 i tallers al c/ Tassó que fabricava aspiradores industrials ventiladors, centrifugadores, bufadors d'aire i gas, compressores, bombes, i material de cremació d'escombraries. Comercialitzarà per exemple l'aspiradora industrial transportable "Marvic". Paral·lelament tindrà altres negocis com a representat a Espanya de la comercialització dels automòbils francesos "GAR" fins al tancament de la fàbrica francesa. També la fabricació i comercialització del motor d'arrencament en fred "Kalorix", etc. Contraurà matrimoni amb la vilassarenca Maria Victòria Argimon i Casanovas de "can Pesseta", amb la qual no tindrà descendència. Viuran a Barcelona al c/ Rosselló, mantindran la casa familiar de doble cos al c/ Sant Roc de la vila. Serà també la persona de confiança dels hereus vilassarencs (Berdaguer, Almera, Argimon, etc.) del llegat testamentari del capità de Joan Pou i Almera. Morirà a Barcelona l'any 1999.

PUIG i BALLESTER, Josep (Vilanova i la Geltrú, ? - Vilanova i la Geltrú, ?)

Neix a Vilanova i la Geltrú de professió comerciant¹⁶², procedia d'una família

161 Veure article de Jordi Nadal "Los Planas, constructores de turbinas y material eléctrico (1858-1949)" *Revista de Història Industrial* núm.1-1992 pàg. 63-94.

162 Veure Raimon Soler i Becerro a "Comerci-

amb interessos en el comerç i la navegació amb Amèrica. Va ser soci de la "Fàbrica de la Rambla" de Vilanova i la Geltrú. El 1833 conjuntament amb els vilassarencs Bonaventura Alsina Badia, Genís Roldós Sabater, i Magí Julià Carrau constituïran a Vilassar de Mar, la societat "Buenaventura Alsina y Cía."¹⁶³ amb la finalitat de fabricar filat i teixits de cotó. La fàbrica que havia comprat l'any 1831 era al c/ Sant Andreu. El 1833 disposava de 50 màquines de filar franceses i 400 telers de fusta. El capital de la societat era de 5.077 duros i 4 rals. L'any 1838 Josep Puig i Ballester traspasarà les seves accions al holding de comerciants barcelonins Nadal y Ribó. No hi ha evidència que residís a la vila.

PUIG i GELPÍ, Joan (Vilassar de Mar, 1796 - Vilassar de Mar, 1870)

Neix a Vilassar de Mar, l'any 1796. Pescador i fabricant de teixits¹⁶⁴. Fill de Pau Puig i Mallas (1856-1923), i de Maria Gelpí i Mir (1761-1848). Passarà la infància i la joventut a la vila. Inicialment matriculat, aixecarà una fàbrica de filats i torçats i de teixits de cotó al c/ del Carme, 24 que el 1842 ja funcionava. El 1844 participa a la "Exposició"¹⁶⁵ de productos de la Industria Española de Barcelona. A la mort del seu germà Pau, unificaran les dues fàbriques i passarà a dirigir-les, d'acord amb al seva cunyada, la vídua Puig (Maria Mir Català). El 1847 ja disposen d'un vapor al c/ de la Duana conegut com cal Bisbe¹⁶⁶ El 1850 amb la denominació "Juan Puig y Cía." disposava de 37 màquines de preparació, 1.200 fusos "Mull-Geny", 1.200 de selfactines, 2.400 de torçats, i donava feina a 49 operaris. La firma era

ants i fabricants. Una reflexió sobre l'origen comercial del capital industrial: el cas de Vilanova i la Geltrú" *Revista Recerques* núm. 36 pàgines 109-136.. Web: <file:///C:/Users/JORDI/AppData/Local/Temp/140139-192811-1-PB-4.pdf>

163 *Ibidem* Oliva (1999), pàgines 433 a 438..

164 *Ibidem* Oliva (1999), pàgines 436 a 438.

165 *Ibidem* Oliva (1999), pàgina 62.

166 *Ibidem* "Cal Bisbe" Lacol, *Vilassar de Mar fabril...* Pàgines 168 a 171.

el resultat de l'associació l'any 1847 de Joan Puig Gelpí, la vídua del seu germà Pau (Maria Mir i Català), i del comerciant barceloní Joan Serratosa i Vehí que facilitava el circulant i comercialitzava la producció. L'acord d'associació es prolongà fins el 1853. Poc després l'any 1858 canviaren de soci pel holding barceloní "Nadal y Ribó" que proporcionava el cotó i comercialitzava la producció. L'any 1862 disposava de 32 telers comuns, 2.816 fusos i 86 operaris i el capital era de 38.360 reals. A la seva mort, i la de la seva cunyada l'any 1870 la firma es dissoldrà l'any 1872, prèvia liquidació de la part corresponent al fill Pau Puig i Roig. El nebot de la vídua Puig, Josep Mir Sust que continuarà el negoci. Joan Puig i Gelpí s'havia casat a la vila l'any 1824 amb Francisca Roig i Mir (1805-1876) amb la qual tindrà 10 fills. Morirà a la vila l'any 1870.

PUIG i GELPÍ, Pau (Vilassar de Mar, 1782 - Vilassar de Mar, 1828)

Neix a Vilassar de Mar, l'any 1796. Comerciant i fabricant de teixits. Fill de Pau Puig i Mallas (1856-1923), i de Maria Gelpí i Mir (1761-1848). Passarà la infància i la joventut a la vila. El 1822 era ja un comerciant acabat (un dels contribuents més grans de la vila), amb un patrimoni d'una casa de dos cossos, quatre cases d'un cos, vint-i-una quarteres de terra, més la fàbrica de filats, es xifrava en 23.400 reals. Vivia al c/ de Sant Josep. S'havia casat l'any 1807 amb Maria Mir i Català (1781- 1870), amb la qual no tindrà fills i com s'ha indicat va morir l'any 1828 a la vila. Deixarà la seva fortuna a la seva vídua: Vídua Puig, entre els elements patrimonials hi ha la fàbrica del c/ de la Duana (Cal Bisbe) que la gestionarà amb el seu germà Joan Puig i Gelpí. el 1850 disposava de 20 màquines de preparació, 1.200 fusos de "Mull-Geny", 1.200 de selfactines, 2.400 de torçats, i donava feina a 39 operaris.

PUIG i ROIG, Pau (Vilassar de Mar, 1831 - Vilassar de Mar, 1876)

Neix a Vilassar de mar l'any 1831. Fabricant de teixits. Fill de Joan Puig i Gelpí (1796-1870, i de Francisca Roig i Mir (1805-1876). Passarà la infància i la joventut a la vila. S'iniciarà en els negocis i en la fabricació de teixits en la fàbrica del seu pare, a la fàbrica de cal Bisbe, a la firma "Juan Puig y Cía". L'any 1858 la firma havia canviat de soci pel barceloní "Nadal y Ribó" que proporcionava el cotó i comercialitzava la producció. L'any 1862 disposava de 32 telers comuns, 2.816 fusos i 86 operaris i el capital era de 38.360 reals. Durant aquests anys farà tasques de direcció amb el seu pare Joan. A la mort del pare i de la seva tia la vídua Puig, heretà les accions de la firma. L'any 1872 es vendrà les accions a "Nadal y Ribó" a l'altre soci. Al Registre Fiscal¹⁶⁷ d'edificis de l'any 1894, l'edifici de la fàbrica figura a nom de "Hermanos de Pablo Puig Roig". El nebot de la vídua Puig, Josep Mir i Sust serà qui continuarà el negoci. L'any de la Revolució de "la Gloriosa", 1868 havia estat nomenat regidor de l'ajuntament. Va morir l'any 1876 sense descendència.

PUJOL i BOROTAU, Jaume (Vilassar de Mar, 1912 - Palma de Mallorca, 1951)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1912. Comerciant i empresari. Fill de Jeroni Pujol i Ferrés (1876-1955), i de Teresa Borotau i Carrau (1832-1935). Passarà part de la infància a la vila i la resta a Barcelona a la Travessera de les Corts, 74. Estiuejava amb la família a la casa del c/ Roser, 7 (avui del Rosari, 15) de la vila. Profundament catòlic serà membre de la Federació de Joves Cristians de Catalunya (FJCC). Farà estudis de comerç a Barcelona. Treballarà a l'empresa del seu pare "Bas y Pujol",

¹⁶⁷ Registro Fiscal de edificios y solares Vilassar de Mar 1894". *Arxiu de la Corona d'Aragó*.

l'agència de duanes i de trànsit internacional de mercaderies i que es desenvoluparà progressivament. Avui és una firma centenària amb seu a Barcelona amb oficines La Jonquera, Aeroport del Prat, Tarragona y Castelló que disposa de corresponsalies a les principals capitals del món. Fins fa poc gestionada per les dues famílies Bas Roldós, i els Pujol Borotau (des de l'any 2015 fusionada amb la firma "Josa S.A." també transitaris i agència de duanes, pren la denominació "Bas & Josa". L'inici de la Guerra Civil els havia enxampat a la casa familiar del c/ del Roser de la vila alternant amb la casa del c/ Banys Nous de Barcelona. Fervent catòlic ajudarà, amb els seus germans Joan, Miquel i Josep Maria, a amagar-se (rector Mn. J. Roig Ramoneda) o a sortir del país a diversos clergues vilassarencs perseguits (mossèn Pere Ribot, etc.) mitjançant vaixells de la consignatària familiar. Restarà durant el conflicte a Catalunya. Ell i el seu germà Josep Maria entroncaran matrimonialment amb els Usandizaga la qual cosa propiciarà la creació del grup financer Pujol–Usandizaga que invertirà en diversos negocis: l'empresa fibroquímica "Aiscondel SA"¹⁶⁸ a Cerdanyola del Vallès (Vallès Occidental) fundada l'any 1943; la indústria d'alimentació "Productos Alimenticios POTAX, S.A." fundada amb la família Bas Roldós els anys quaranta. El grup, l'any 1953, entrarà en el sector de la construcció amb la fundació de la "Inmobiliaria Ciudad Condal". Jaume Pujol Borotau s'havia casat amb Mercedes Usandizaga Grasset (?-1990), a Barcelona, amb qui tindrà quatre fills. Van anar a viure a Barcelona al c/ Muntaner, 416. Morirà prematurament l'any 1951 als 39 anys a Palma de Mallorca on realitzava un projecte de construcció a la badia de Palma.

PUJOL i BOROTAU, Joan (Vilassar de Mar-1914 - Barcelona, 2009)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1914. Advocat i empresari. Fill de Jeroni Pujol i Ferrés (1976-1955), i de Teresa Borotau i Carrau (1832-1935). Passarà part de la infància a la vila i la resta a Barcelona a la Travessera de les Corts, 74. Els estius s'estava amb la família a la casa del c/ Roser, 7 (avui del Rosari, 15) de la vila. Profundament catòlic serà membre de la Federació de Joves Cristians de Catalunya (FJCC). Farà estudis universitaris i es llicenciarà en dret a la Universitat de Barcelona. L'inici de la Guerra Civil els enxampà a la casa familiar del c/ del Roser de la vila alternant amb la casa del c/ Banys Nous de Barcelona. Fervent catòlic i políticament conservador, ajudarà, amb els seus germans Jaume, Miquel i Josep Maria, a amagar-se (rector Mn. J. Roig Ramoneda) o a sortir del país a diversos clergues vilassarencs perseguits (mossèn Pere Ribot, etc.) mitjançant vaixells de la consignatària familiar. El 1937, i després gran part de la família s'exiliarà a França (Marsella), i entrarà a la zona sot llevada, i residirà a Sevilla. S'enrolarà voluntari com a Requetè al Terç de Nostra Senyora de Montserrat l'any 1938 participant en diverses ofensives (Ebre, Extremadura, etc.). Esdevindrà després de fer els cursos a Àvila, Alférez Provisional de Infanteria. Després de la guerra entrarà a treballar al grup financer Pujol–Usandizaga on ostentarà diversos càrrecs negocis diferents del grup: l'empresa fibroquímica "Aiscondel S.A." a Cerdanyola del (Vallès Occidental) fundada l'any 1943; la indústria d'alimentació "Productos Alimenticios POTAX, S.A." fundada amb la família Bas Roldós als anys quaranta, etc. L'any 1953, el grup entrarà en el sector de la construcció amb la fundació de la "Inmobiliaria Ciudad Condal S.A. (ICC)" que es dedicarà a la construcció d'habitatges. El

168 Sobre l'empresa Aiscondel SA article a l'Enciclopèdia Catalana. Veure: <https://www.enciclopedia.cat/EC-GEC-0001398.xml> També a la Viquipèdia: <https://ca.wikipedia.org/wiki/Aiscondel>

1960 que va adquirir els terrenys de la zona de la Marina (Hospitalet de Llobregat) i el 1963 amb dues empreses franceses fundaran l'empresa "Construcción Industrial de Edificios, S.A. (CIDESA)" amb fàbriques a Alcalà de Henares i Sant Andreu de la Barca. Aquesta empresa construirà els blocs de l'actual barri de Bellvitge. Joan Pujol i Borotau va tenir una dilatada trajectòria empresarial ostentant més de vint-i-cinc càrrecs directius i al consell d'administració en tretze empreses, entre elles a més de les citades, "NITROCINCA S.L.", "IBERCLOR S.L.", "MONTEGEN S.L.", "Química del Cinca SL". S'havia casat a Barcelona amb Maria Cinta Batlle i Montero (¿-1993) amb la qual va tenir cinc fills. Fou vocal, secretari, president i adjunt a president de la "Hermandad del Tercio de Requetes de Nuestra Señora de Montserrat". Va deixar un llibre de memòries¹⁶⁹ de l'etapa de la Guerra Civil. Morirà l'any 2009. El funeral fou a l'església de la Concepció seu canònica de la germandat del Terci.

PUJOL i BOROTAU, Jeroni (Vilassar de Mar, 1923 - Barcelona, 2006)

Neix a Vilassar de Mar. Industrial i empresari. Fill de Jeroni Pujol i Ferrés (1976-1955), i de Teresa Borotau i Carrau (1832-1935). Passarà part de la infància a la vila i la resta a Barcelona a la Travessera de les Corts, 74. Estiuejava amb la família a la casa del c/ Roser, 7 (avui del Rosari, 15) de la vila. L'inici de la Guerra Civil els havia enxampat a la casa familiar del c/ del Roser de la vila alternant amb la casa del c/ Banyes Nous de Barcelona. La família s'exiliarà primer a Marsella, passarà a la zona sot llevada i s'establirà a Sevilla fins al final del conflicte. Estudiarà el batxillerat a Sevilla durant la Guerra Civil. Farà estudis universitaris a Barcelona i es titularà com a enginyer industrial a l'Escola Tècnica d'Enginyeria Industrial de la Univer-

sitat de Barcelona (avui UPC), l'any 1947. Més tard obtindrà el doctorat, i cursarà el 1966 el PADE de l'IESE. Treballarà al grup financer Pujol-Usandizaga on ostentarà diversos càrrecs en diversos negocis del grup: l'empresa fibroquímica "Aiscondel SA" a Cerdanyola del (Vallès Occidental) fundada l'any 1943; la indústria alimentària "Productos Alimenticios POTAX, S.A." fundada amb la família Bas Roldós als anys quaranta, etc. L'any 1953, el grup entrarà en el sector de la construcció amb la fundació de la "Inmobiliaria Ciudad Condal S.A. (ICC)" que es dedicarà a la construcció i venda d'habitatges. El 1960 va adquirir els terrenys de la zona de la Marina (Hospitalet de Llobregat) i el 1963 amb dues empreses franceses fundaran l'empresa "Construcción Industrial de Edificios, S.A. (CIDESA)" amb fàbriques a Alcalà de Henares i Sant Andreu de la Barca. Aquesta empresa construirà els blocs de l'actual barri de Bellvitge. Tindrà una dilatada carrera empresarial com a directiu o membre del consell d'administració: gerent i president d'Aiscondel¹⁷⁰, vocal del "Banco Industrial y de la Exportación" membre de l'organització del Saló Hogarhotel, etc. De gran prestigi social i empresarial l'any 1978 era considerat un dels 100 homes forts i influents¹⁷¹ de l'economia catalana de l'època. S'havia casat a Barcelona amb Mercè Galofré Folch (1926-2013), amb qui tingué nou fills. Morirà a Barcelona l'any 2006.

PUJOL i BOROTAU, Josep Maria (Vilassar de Mar, 1908 - Barcelona, 1991)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1908. Enginyer industrial i empresari. Fill

¹⁷⁰ El 1980 va fer suspensió de pagaments. Veure article al diari *El País* del 5 del 11 de 1980: "Aiscondel, con un pasivo de 12.600 millones y 2.000 obreros, suspende pagos en Barcelona".

¹⁷¹ Veure Article al diari *El País* de 18-12-1983: "1973 - 1983: 10 años de crisis en la empresa catalana. La pérdida de liderazgo de algunos 'hombres fuertes' Web: https://elpais.com/diario/1983/12/18/economia/440550003_850215.html.

¹⁶⁹ Pujol Borotau, Joan *Apunts sobre un trienni*, (1982, edició familiar) 146 pàgines..

de Jeroni Pujol i Ferrés (1976-1955), i de Teresa Borotau i Carrau (1832-1935). Passarà la infància a la vila i la joventut a Barcelona a la Travessera de les Corts, 74. Estiujava amb la família a la casa del c/ Roser, 7 (avui del Rosari, 15) de la vila. Farà estudis universitaris a Barcelona i obtindrà el títol d'enginyer industrial a l'Escola Tècnica d'Enginyeria Industrial de la Universitat de Barcelona (avui UPC), l'any 1933. Començarà a treballar a l'empresa petrolera CAMPSA. L'inici de la Guerra Civil l'enxampà a la casa familiar del c/ del Roser de la vila alternant amb la casa del c/ Banys Nous de Barcelona. Fervent catòlic i políticament conservador, ajudarà, amb els seus germans Jaume, Joan i Josep Maria, a amagar-se el rector Mn. J. Roig i Ramoneda, o a sortir del país a diversos clergues vilassarencs perseguits (Mossèn Pere Ribot, etc.) mitjançant vaixells de la consignatària familiar. El 1937, i després gran part de la família s'exiliarà a França (Marsella), i entrarà a la zona sot llevada i residirà a Sevilla. Movilitzat per l'exèrcit franquista serà adscrit amb el grau de tinent provisional d'enginyers a CAMPSA en el servei de subministrament de combustible al front fins al final del conflicte. Ell i el seu germà Jaume entroncaran matrimonialment amb els Usandizaga la qual cosa propiciarà la creació del grup financer Pujol–Usandizaga que invertirà en diversos negocis: l'empresa fibroquímica "Aiscondel S.A." a Cerdanyola del Vallès (Vallès Occidental) fundada l'any 1943; la indústria d'alimentació "Productos Alimenticios POTAX, S.A." fundada amb la família Bas Roldós als anys quaranta. El grup, l'any 1953, entrarà en el sector de la construcció amb la fundació de la "Inmobiliaria Ciudad Condal". Tindrà una llarga trajectòria en diversos càrrecs de direcció i al consell d'administració de les empreses del grup. S'havia casat amb Carmen Usandizaga Grasset (1911-1944), amb qui tingué dues filles. Enviudarà l'any 1944. Morirà l'any 1991.

PUJOL i BOROTAU, Miquel (Vilassar de Mar, 1906 - Barcelona, 1976)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1906. Agent de duanes i empresari. Fill de Jeroni Pujol i Ferrés (1976-1955), i de Teresa Borotau i Carrau (1832-1935). Passarà la infància a la vila i la joventut a Barcelona a la Travessera de les Corts, 74. Passava els estius amb la família a la casa del c/ Roser, 7 (avui del Rosari, 15) de la vila. Farà estudis universitaris a Barcelona i obtindrà el títol oficial d'agent de duanes. Treballarà a l'empresa del seu pare "Bas y Pujol" agència de duanes i de trànsit internacional de mercaderies i que es desenvoluparà progressivament. Avui és una firma centenària amb seu a Barcelona amb oficines a La Jonquera, Aeroport del Prat, Tarragona y Castelló que disposa de corresponsalies a les principals capitals del món. Fins fa poc la gestionaven les dues famílies Bas Roldós, i els Pujol Borotau (des de l'any 2015 fusionada amb la firma "Josa S.A." també transitaris i agència de duanes, pren la denominació "Bas & Josa". L'inici de la Guerra Civil els enxampà a la casa familiar del c/ del Roser de la vila alternant amb la casa del c/ Banys Nous de Barcelona. Fervent catòlic i políticament conservador, ajudarà, amb els seus germans Jaume, Joan i Josep Maria, a amagar-se el rector Mn. J. Roig i Ramoneda o a sortir del país a diversos clergues vilassarencs perseguits (Mossèn Pere Ribot, etc.) mitjançant vaixells de la consignatària familiar. El 1937, i després gran part de la família s'exiliarà a França (Marsella), i entrarà a la zona sot llevada i residirà a Sevilla fins al final del conflicte. Després de la guerra a més de "Bas y Pujol S.A." treballarà al grup financer Pujol–Usandizaga on ostentarà diversos càrrecs en negocis diferents del grup: l'empresa fibroquímica "Aiscondel S.A." a Cerdanyola del Vallès Occidental) fundada l'any 1943; la indústria d'alimentació "Productos Alimenticios POTAX, S.A." fundada amb la família Bas Roldós als anys

quaranta, etc. L'any 1953, el grup entrarà en el sector de la construcció amb la fundació de la "Inmobiliaria Ciudad Condal S.A. (ICC)" que es dedicarà a la construcció d'habitatges. El 1960 va adquirir els terrenys de la zona de la Marina (Hospitalet de Llobregat) i el 1963 amb dues empreses franceses fundaran l'empresa "Construcción Industrial de Edificios, S.A. (CIDESA)" amb fàbriques a Alcalà d'Henares i Sant Andreu de la Barca. Aquesta empresa construirà els blocs de l'actual barri de Bellvitge. S'havia casat a Barcelona amb Montserrat Serra i Boada (1909-1995) amb la què tindrà vuit fills. Aniran a viure al c/ Escolles Pies, 49 de Barcelona. Morirà a Barcelona l'any 1977. És enterrat al panteó familiar del cementiri municipal de la vila.

PUJOL i FERRÉS, Jeroni (Vilassar de Mar, 1876 - Barcelona, 1955)

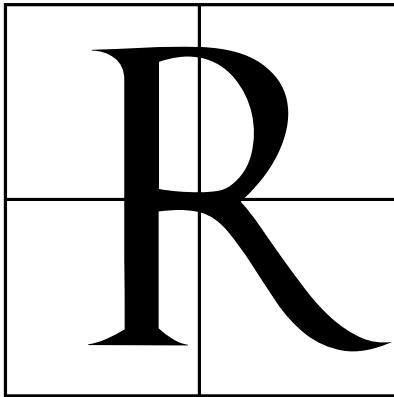

Neix a Vilassar de Mar l'any 1876. Comerciant i industrial. Fill de Jaume Pujol i Cabot (?-1866), i de Caterina Ferrés i Carrau (1836-1905). Passa la infància a la vila. Rebrà el

primer ensenyament del mestre de primeres lletres Miquel Borotau i Casanovas, parent seu. Atès la precarietat econòmica de la família anirà a viure a Vallvidrera amb el seu oncle rector de la parròquia. El primer treball serà a la Farmàcia Almera. Després treballarà a la "Compañía Mercantil de Crédito" de Barcelona i portarà la comptabilitat de diverses petites empreses. Més tard, el 1890 amb els seus parents Carrau i Ferrés a la vila, a la seva empresa "Vinos Finos Juan Carrau", i treballà un temps als magatzems de l'empresa a Calatayud. Més tard iniciarà diversos negocis i s'impli-carà en la vida social i política de la vila d'on serà nomenat regidor de l'ajuntament els anys 1910-1911. El 1908 a Barcelona s'havia associat amb Agustí Bas i Bas per fundar l'em-

presa "Bas i Pujol", hereva de "Roig y Bas" creada el 1901 també per vilassarencs. Empresa que l'any 1916 passà a ser societat anònima i actuarà com agència de duanes i de trànsit internacional de mercaderies i que es desenvoluparà progressivament. Avui és una firma centenària amb seu a Barcelona amb oficines a La Jonquera, Aeroport del Prat, Tarragona i Castelló que disposa de corresponsalies a les principals capitals del món, i que fins fa poc gestionaven les dues famílies Bas Roldós, i els Pujol Borotau (des de l'any 2015 fusionada amb la firma "Josa S A" també transitaris i agència de duanes, pren la denominació "Bas & Josa". El 1903 es casarà a la vila amb Teresa Borotau i Carrau (1832-1935). Tindran vuit fills: Cap als anys vint es traslladaren a viure a Barcelona a la Travessera de Dalt, 74 fins la Guerra Civil. Havia enviutat l'any 1935. Als inicis de la guerra (22 d'agost 1936) amb passaport facilitat per la Generalitat s'exilià a l'Uruguai a la ciutat de Montevideo a casa del seu germà Joan establert allà, al carrer Divina Comèdia, al barri de Carrasco, que continua sent propietat familiar (famílies Ruiz Pujol, i Pujol Babot). Hi restarà des del 1937 fins al 1939. Els fills i la resta de la família passaran durant un temps la guerra a la casa del c/ del Roser, núm. 7 (avui, c/ del Rosari, 15) de Vilassar de Mar. Retornarà a Catalunya, a Barcelona i viurà al c/ de Salut. Es reincorporarà a "Bas y Pujol, SA" fins al seu traspàs. Mantingué sempre la seva vinculació a la vila amb una forta implicació, com catòlic fervent, a la parròquia, i amb els seus familiars de Vilassar on mantingué la casa pairal del c/ del Roser, i amb els familiars uruguaians, especialment amb el seu germà gran Joan que li feu de conseller tota la vida des de la distància. La família retornarà durant un temps a Vilassar al c/ del Roser. Els seus fills instal·lats a Barcelona i després a Cabrera de Mar accediran a la universitat i entroncaran amb famílies de l'alta societat barcelonina (Usandi-

zaga, Batlle, Serra, Galofré, etc.). Morirà l'any 1955 a Barcelona al c/ de la Salut, 75. Es feren exèquies a l'església de Pompeia i a la parròquia de Vilassar. És enterrat al cementiri de Sant Gervasi de la ciutat comtal.

REAL i GARRIGA, Francesc (Vilassar de Mar, 1910 - ?)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1910. Industrial safraner. Era propietari d'una petita indústria situada al c/ Sant Roc, 11. Iniciada a principis dels anys quaranta es dedicava a l'empaquetat i envasat d'espècies (safrà, canyella, etc.). També envasava productes per blanquejar i netejar espartenyets. Operava amb la denominació "Real"¹⁷². Donava feina a 2/3 persones. No es disposa de més dades personals, tampoc del lloc i la data del seu traspàs.

REIG i COLOMER, Pau (a) "Pau Mèriques"¹⁷³ (? , 1893 - Barcelona, ?)

Neix en lloc indeterminat l'any 1893. Fabricant de calçat. Fill del vilassarenc Felip Reig i Bas (1860-?) (a) "Mèriques", i de Teresa Colomer i Puigdemunt. Passa la infància i la

joventut a la vila on el seu pare era comerciant. La fàbrica la crea al voltant del 1919 de forma artesanal al domicili familiar del c/ de l'Església avui Rector Bartrina). Inicialment produïen soles i talons de goma a partir de sobres de pneumàtics comprats a França sota la marca "Valls i Reig". Posteriorment quan van creixent fabriquen calçat complet amb cordons majoritàriament per a homes. L'èxit de l'empresa farà que compri un terreny prop de la zona de "can Civil" (C/ Montevideo amb c/ Colom) ja amb la denominació "Fàbrica de Calzado con piso de goma Pablo Reig"¹⁷⁴. Era un terreny de 500 m2, donaven feina a uns 10 o 12 treballadors i venien a tot Catalunya. Abans de l'any 1936 va patir un incendi. Durant la Guerra Civil la fàbrica fou col·lectivitzada sota la denominació de "Indústria Socialitzada del Calçat" (1938). Per la qual cosa Pau Reig va presentar una instància¹⁷⁵ en contra de la decisió al ple municipal. Inicialment Pau Reig es va amagar amb tota la família a Vilanova de la Roca, tot i que després va ser cridat pel mateixos treballadors atès que no sabien com fer funcionar la maquinària. La fàbrica es tancarà aproximadament a finals dels anys cinquanta pel volum d'inversió necessari previst per modernitzar-la que no va ser acceptat pels propietaris. Pau Reig s'havia casat l'any 1920 amb Àngela Valls i Picola (1899-?) amb la qual va tenir una filla. D'ideologia conservadora havia estat regidor de l'últim ajuntament abans de la proclamació de la República (1929). Després del guerra traslladà el domicili a Barcelona al c/ Trafalgar, núm. 9. Va morir a Barcelona en data indeterminada.

172 *Ibidem* "Real" Lacol, *Vilassar de Mar fabril...* Pàgina 251.

173 *Ibidem* "Mèriques", *"Galeria de penja-ases"*...Pàgines 138 i 139.

174 *Ibidem* "Calçats Reig", *Vilassar de Mar fabril...* Pàgina 251.

175 Ramon Pera, *Francesc Xavier Vilassar de Mar 1936-1939*. Pàgina, 28.

R

RIERA i RABASSA, Josep (Vilassar de Mar, 1910 - Vilassar de Mar, 1998)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1910. Fabricant espècies i perfums. Fill de Joan Riera i Abril (1881-1947), i de Marià Mercè Rabassa i Roig (1889- 1993). Passa la infància i la joventut a la

vila on farà els estudis. L'any 1935 funda l'empresa, dedicada a la importació, manufactura i envasament de les Espècies Burriac, el 1947 opera amb el nom de "J. Riera Rabassa"¹⁷⁶ al c/ Sant Sebastià núm.13 com indústria de fabricació d'espècies i safrans on té instal·lat un molí triturador dels productes. L'empresa operarà amb diverses marques registrades "Burriach", "Consermatol", LSC (conservas), "Lym", SIMY, etc. Als anys setanta es traslladarà al polígon Els Garrofers, i s'hi incorporaran els fills del fundador Joan (+), i Josep. Es convertirà en referència al mercat espanyol, i l'any 1976 iniciarà l'exportació a Europa i crearà pel mercat de safrà, la firma "Safronsa". L'any 1985 opera com Riera Rabassa, S.A.¹⁷⁷ L'any 1995 ampliarà el camp d'activitat amb l'adquisició de l'empresa "Sánchez Carracedo S.A." d'importació de conserves i fruits secs. Josep Riera i Rabassa s'havia casat l'any 1942 amb la també fabricant Agnès Artigas i Xifré (1923- 2012), amb qui tingué dos fills, els citats Joan i Josep. Va morir l'any 1998. Després del seu traspàs l'empresa continuarà la seva expansió amb noves marques i productes de qualitat (exemple: "That's Tea", una gama de te i infusions). La firma avui exporta a més de 27 països d'arreu del món. I ja ha integrat en la gestió la tercera generació de la família que porten a terme el projecte del fundador.

176 *Ibidem* "Riera Rabassa", *Vilassar de Mar abril...* Pàgina 250.

177 Diari "La Vanguardia" article: Riera Rabassa, SA Veure:

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/previ-ew/2013/06/22/pagina-15/92129772/pdf.html?se-arch=safrosna>

ROIG i CARRAU, Andreu (a) "Xoixa d'en Feliu"¹⁷⁸ (Vilassar de Mar, 1793 - Vilassar de Mar, 1864)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1793. Fill de Feliu Roig Mas (1756-1827), i de Teresa Carrau Girbau (1765-1836) pescador, i fabricant. Passa la infància al c/ Sant Roc, de la vila. Inicialment pescador i després patró pescador, més tard serà fabricant. Amb una casa, dues quarteres i mitja de terres i una fàbrica possiblement adquirida al propietari del mateix carrer Roc Batllori (a) "de can Roc". L'any 1862 és documentat amb una fàbrica de vapor amb dos pedres i que dona feina a 4 operaris i valorada en 80.000 reals. Posteriorment aquesta fàbrica esdevindrà una farinera i forn de pa (c/ Sant Roc, 41), "Can Feliu del Pa" que serà regentada per diverses generacions de la família Roig fins aproximadament 1950. Andreu Roig i Carrau es casarà l'any 1816 amb Rosa Carrau Borotau (1797-1866) de "can Palangre" amb la qual tindrà tretze fills. Va viure al mateix c/ Sant Roc. Morirà a la vila l'any 1864.

ROIG PUIG, Joan de "can Josep Feliu" (Vilassar de Mar, 1866 - Vilassar de Mar, 1909)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1866. Fill de Josep Roig i Carrau (a) "Lleig" de "can Feliu del Pa"¹⁷⁹(1831-1893), i de Felipa Puig i Roig (?-1897), de "can Miraies". Capità

de navili, navilier, i empresari. Passa la infància a la vila. Farà estudis de nàutica i es graduarà de 3r. Pilot. Després dels preceptius viatges a ultramar obtindrà el títol de 2n. Pilot, i amb el temps esdevindrà capità. Comandarà indistintament amb el seu germà Pau la corbeta "Tuya" de 276 tones fent durant molts anys la "Ruta

178 *Ibidem* "Xoixa" a Bas, Damià, "Galeria de penja-ases"...Pàgines 66 i 67.

179 *Ibidem* "Can Feliu del Pa" . Bas, Damià "Galeria de penja-ases" ... pàgines 89-90.

del Tasajo". Posteriorment deixaran la navegació activa i els dos germans fundaran l'any 1901 amb Agustí Bas i Bas l'empresa "Roig i Bas" (1904) amb 2.000 pts. de capital. una agència de duanes i consignatària (precursora de l'actual i centenària "Bas i Pujol SA" de les famílies vilassarenques Bas Roldós i Pujol Baratau) que es dissoldran l'any 1908. Adquiriran la corbeta "José Roig" de 774 tones dedicada també a la "Ruta del Tasajo" i comandada per altres capitans (el 1905 en un viatge de Marsella al Carib, la nau desaparegué amb tota la tripulació). Foren també copropietaris de la corbeta "Port Sonachan" de 1.171 tones el de més capacitat de propietat vilassarenca i bandera uruguaiana. És citat profusament pel cronista dels vilassarencs a Montevideo Joan Pujol i Ferrés en les seves "Cartas (1881-1904)", i al llibre de Gustavo Ferrés "De Vilassar de Mar al Río de la Plata". Va contraure matrimoni l'any 1894 a la vila amb Llorença Ferrés i Mir (1872-1940) de "cal Cosí", amb la qual tindrà cinc fills: Morirà a la vila l'any 1909. És enterrat a Vilassar, al panteó familiar del cementiri municipal.

ROIG i PUIG, Pau de "can Josep Feliu" (Vilassar de Mar, 1870 - Vilassar de Mar, 1941)

Fill de Josep Roig i Carrau (a) "Lleig" de "can Feliu del Pa" (1831-1893), i de Felipa Puig i Roig (?-1897), de "can Miraies". Capità de navili, navilier, i empresari. Neix a Vilassar de Mar on passa la infància. Farà estudis de nàutic i es graduarà de 3er. Pilot. Farà els preceptius viatges a ultramar i obtindrà el títol de 2n. Pilot, i amb el temps esdevindrà capità. Comandarà indistintament amb el seu germà Joan la corbeta "Tuya" de 276 tones fent durant molts anys la "Ruta del Tasajo". Posteriorment deixaran la navegació activa i els dos germans fundaran l'any 1901 amb Agustí Bas i

Bas l'empresa "Roig i Bas" (1904) amb 2.000 pts. de capital. una agència de duanes i consignatària (precursora de l'actual i centenària "Bas i Pujol S.A." de les famílies vilassarenques Bas Roldós i Pujol Baratau) que dissoldran l'any 1908. Adquiriran la corbeta "José Roig" de 774 tones dedicada també a la "Ruta del Tasajo" i comandada per altres capitans (el 1905 en un viatge de Marsella al Carib, la nau desaparegué amb tota la tripulació). Foren també copropietaris de la corbeta "Port Sonachan" de 1.171 tones el de més capacitat de propietat vilassarenca i bandera uruguaiana. És citat profusament pel cronista dels vilassarencs a Montevideo Joan Pujol i Ferrés en les seves "Cartas" (1881-1904), i al llibre de Gustavo Ferrés "De Vilassar de Mar al Río de la Plata". L'any 1895 va rebre el reconeixement oficial i l'obsequi (botons de puny gravats) de la Reina Victòria d'Anglaterra per haver salvat uns naufragats britànics. Va contraure matrimoni l'any 1902 a Vilassar amb Maria Cahué i Alsina (1883-1968). Amb la qual va tenir tres fills. Va viure al c/ Sant Josep, 39. Va morir a la vila, l'any 1941. És enterrat a Vilassar, al panteó familiar del cementiri municipal.

ROLDOS i SABATER, Genís (Vilassar de Dalt, 1788 - Vilassar de Mar, 1835)

Neix a Vilassar de Dalt l'any 1799. Sastre i fabricant tèxtil. Fill d'Agustí Roldós i Masiques (1742-1813), i d'Engràcia Sabater i Bergay (?-?). Va passar la infància i la joventut a Vilassar de Dalt. Aprenderà l'ofici de sastre. S'establirà a Vilassar de Mar. El 1833 conjuntament amb Bonaventura i el seu germà Jaume Alsina i Badia, Magí Julià i Carrau, i Josep Puig i Ballester constituirà la societat "Buenaventura Alsina y Cía."¹⁸⁰ amb la finalitat de fabricar filat i teixits de cotó. La fàbrica es va situar al c/ Sant Andreu, que s'havia comprat l'any 1831. El 1833 disposava de 50 màquines de filar

180 *Ibidem* Oliva (1999) pàgines 433 a 438.

franceses i 400 telers de fusta. El capital de la societat era de 5.077 duros i 4 rals. El 1835 vendrà la seva participació accionarial a Joan Castells i Costa, i a "Jaime Alsina y Cía." per 900 duros. S'havia casat a la vila l'any 1810 amb Maria Roig i Feliu (?-1826) amb qui va tenir 6 fills, i en segones núpcies l'any 1826 amb Francisca Mir i Lladó (1789-1854) amb la qual tindrà vuit fills més. Morirà a la vila l'any 1835.

que la fàbrica de Vilassar era una de les tres fàbriques de fils de cosir que disposava aquest fabricant. Les altres situades a Martorell i a Barcelona.

ROSAL, Ramon

Fabricant de teixits de cotó que segons la documentació¹⁸¹ conservada de l'any 1842 era propietari d'una fàbrica de teixits situada al c/ de Sant Francisco núm. 16 de la vila. No es disposa de més dades sobre l'establiment ni la seva duració en el temps del seu funcionament. Probablement es tracta d'un membre de la família Rosal¹⁸² de la ciutat de Berga que anirà primer a Mataró i després s'estableix a Vilassar de Mar. Més tard, el 1859 retorna a Berga. No hi ha rastre del personatge ni de la família als registres parroquials que confirmaria l'abandonament de la vila.

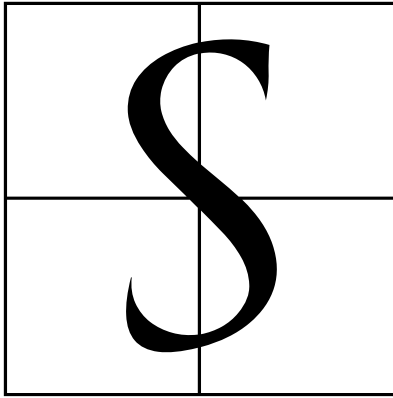
ROVIRA, Narcís

Es desconeix el lloc i la data de naixement d'aquest fabricant tèxtil no vilassarenc emparentat amb la família Sastre Aldrufeu. Fou propietari de la nau de la fàbrica de l'anomenada can Carbassa (després "Els Rodetets") que havia estat propietat de la família Julià al c/ Maria Vidal, Via Octaviana, i Torrent de la Santa. Operà amb la denominació societat "Narciso Rovira y Cía."¹⁸³ Fabricava fil per cosir. Tenia despatx a Barcelona al c/ Roger de Llúria, 44. Funcionà fins al 1921 en què l'edifici i el despatx passa a ser propietat de "Hilaturas Labor" dels Bisa i Sastre Aldrufeu. Tot fa pensar

181 *Ibidem* Oliva (1999) pàgina 95.

182 Veure: h Oliva, B. "La recerca sobre el cotó al Maresme" a *Jornada sobre La Industrialització al Maresme*. Vilassar de Dalt 2010.pàgina 34.

183 *Ibidem* "Els Rodetets", *Vilassar de Mar fabril...* Pàgines 218 a 227.

SABATER, Josep (? , 1775 - Vilassar de Mar, ?)

Neix l'any 1775. Fabricant de teixits de cotó que segons la documentació¹⁸⁴ conservada de l'any 1842 era propietari d'una fàbrica de teixits situada al c/ de Sant Pau, núm. 22 de la vila. Casat amb Maria Castells tindrà quatre filles. No es disposa de més dades sobre l'establiment ni la seva duració en el temps del seu funcionament. Tampoc sobre l'individu que podria ser nat a Vilassar de Mar.

SABATES, Eulàlia

Fabricant de teixits que segons la documentació¹⁸⁵ conservada de l'any 1857 era propietària d'una quadra de telers de teixits. No es disposa de més dades sobre l'establiment, ni del seu funcionament ja que no és nascuda a la vila i no hi ha evidència que hi arrelés.

SAFONT, Jaume

No es coneixen dades sobre aquest fabricant de teixits i els seus descendents. El 1827 Jaume Safont compra¹⁸⁶ al fabricant Joan Castells i Costa

184 *Ibidem* Oliva (1999), pàgina núm. 61.

185 Bas, D."La indústria tèxtil a Vilassar de Mar". *Festa Major de V M*, 2006. Pàgines 27 a 32

186 *Ibidem* "Jaume Safont- Can Gasòliba". Lacol, *Vilassar de Mar fabril...* Pàgines 120 a 127.

una fàbrica de teixits de cotó aixecada aquell mateix any. El 1849 és documentat¹⁸⁷ que els hereus són propietaris ("Herederos de Jaime Safont") d'un vapor al c/ Sant Roc llogat a "Joan Mateu i Cia". Però no hi ha constància als registres que, com a llinatge familiar, arrelés a la vila.

SALA i MALET, Joan (Berga, ? - Vilassar de Mar, 1865?)

Neix a Berga, en data indeterminada. Teixidor, fabricant de teixits. Fill de Ramon Sala, i de Josepa Malet. Aprendre l'ofici de teixidor a Berga i s'estableix a Vilassar de Mar on l'any 1850 està documentat¹⁸⁸ com a titular de dues quadres de telers, una de 16 telers que dona feina a 24 treballadors i una altra de 15 telers que dona feina a 30 treballadors. Casat amb Rita Carrau Parera, amb la qual tindrà tres fills. Morirà cap al 1865 a la vila.

SÁNCHEZ i SIMÓN, Daniel (Barcelona, 1920 - Vilassar de Mar, 2002)

Establert a Vilassar de Mar. Fabricant tèxtil i industrial de l'alimentació. S'inicia l'any 1946¹⁸⁹ com a representant d'espècies i conserves. A partir del 1970¹⁹⁰ la seva empresa passa, de la distribuïció a envasar amb la marca "DS" i el 1975 l'empresa compra la marca "DANI" i inauguren la importació des de l'Àsia, a (Tailàndia). Als anys vuitanta amplien la importació a productes d'Amèrica, obrint una fàbrica a Ancud, (al sud de Xile). Als anys noranta del segle XX continuen amb l'expansió a l'Àsia i obren una fàbrica a la Xina per importar cloïsses. L'empresa es va

187 Bas, D."La indústria tèxtil a Vilassar de Mar". *Festa Major de V M*, 2006. Pàgines 27 a 32

188 *Ibidem* *Estadística de 1850 (Junta de Fàbricas de Cataluña)*.

189 *Ibidem* "Daniel Sánchez", *Vilassar de Mar fabril...* Pàgines 251 i següents.

190 Veure web de l'empresa "DANI": <http://www.dani.es/empresa>

convertir en una petita multinacional que dona feina a quasi 500 treballadors i exporta a cinquanta països. Liderada per ell i posteriorment el seu fill, Daniel que el succeirà a la seva mort. S'estendrà al segle XXI, penetrant el mercat britànic i anglosaxó amb les escopinyes (DANI FOODS, Ltd, i SELWYN'S Ltd.) i reforçant el mercat americà amb una línia de congelats (Xile) i l'adquisició de vaixells per engrandir la flota. Daniel Sánchez i Simón paral·lelament va desenvolupar altres negocis, com a soci en l'empresa "Barrosan", d'Eloy Barros dedicada a la fabricació de mitjons, calçotets, calces i roba interior en general situada al c/ Sant Feliu, 16. Es casarà amb la vilassarenca Carme Llibre i Clemente (1939-2002), amb qui tindran dos fills: Daniel (1950), i Josep (1949). Els dos fills adquiriran notorietat al país. Daniel, que desenvoluparà el negoci, serà president del RCD Espanyol de Barcelona del 1997 al 2011. Josep dedicat a la política, fou diputat al Parlament de Catalunya, (1988-1993), senador (1992-1993), i diputat al Congrés de Diputats (1993-2016). L'any 2018 serà elegit president de la patronal catalana Foment del Treball. Daniel Sánchez i Simón, morirà a la vila l'any 2002, i és enterrat al panteó familiar del cementiri municipal de la vila.

SASTRE i ALDRUFEU, Antoni (Barcelona, ? - Barcelona, 1959)

Neix a Barcelona. Directiu i fabricant tèxtil. Cunyat de Francesc Bisa i Roig. Entrarà com a directiu i soci a l'empresa dels seus parents Sastre, i Bisa "Hilaturas Labor SA"¹⁹¹, on era en el moment de l'inici de la Guerra Civil. Participaven com a socis i directius Francesc Bisa i Roig, el seu germà Francesc Sastre i Aldrufeu i Ignasi Berenguer i Janer. La fàbrica "Els Rodetets"¹⁹² s'especialitzarà en productes de rodets de fil per a merceri-

191 *Ibidem* "Hilaturas Labor", Lacol, Vilassar de Mar *fabril...* Pàgines 218-a 227.

192 *Ibidem* "Els Rodetets", Lacol, Vilassar de Mar *fabril...* Pàgines 218-a 227.

es. El 1927 aixecaran una nova nau paral·lela a la inicial. Donava feina a uns 200 treballadors. Durant la Guerra Civil la fàbrica fou col·lectivitzada i els directius abandonaren la vila. En aquell moment hi treballaven 116 dones i 17 homes. Els germans Sastre passaren al bàndol dels revoltats. L'empresa no fou retornada als propietaris fins a l'acabament de la Guerra Civil l'any 1939. Després de la guerra l'empresa disposava de dues fàbriques, la del c/ Roger de Llúria, 44 on era la gerència i l'equip directiu que s'encarregava de les tasques administratives, les vendes, comercialització, etc. La fàbrica era gestionada per un director. Antoni traslladarà el domicili a Barcelona i es casarà amb Sofia Rojas Ortega, amb la qual tindrà un fill. Morirà a Barcelona l'any 1959.

SASTRE i ALDRUFEU, Francesc (Barcelona, ? - Barcelona, 1947)

Neix a Barcelona. Directiu i fabricant tèxtil. Entrarà com a directiu i soci a l'empresa dels seus parents Sastre, i Bisa "Hilaturas Labor SA", on era en el moment de l'inici de la Guerra Civil. Participaven com a socis i directius Francesc Bisa Roig, el seu germà Antoni Sastre i Aldrufeu i Ignasi Berenguer i Janer. La fàbrica "Els Rodetets" s'especialitzarà en productes de rodets de fil per a merceries. El 1927 aixecaran una nova nau paral·lela a la inicial. Donava feina a uns 200 treballadors. Durant la Guerra Civil la fàbrica fou col·lectivitzada i els directius abandonaren la vila; en aquell moment hi treballaven 116 dones i 17 homes. El germans Sastre passaren al bàndol dels sot llevats. L'empresa no fou retornada als propietaris fins a l'acabament de la Guerra Civil l'any 1939. Després de la guerra l'empresa disposava de dues fàbriques, la de Vilassar (2.090 m²), i una altra a Súria (Bages), i despatx a Barcelona primer al c/ Casp 33, i després al c/ Roger de Llúria, 44 on era la gerència i l'equip directiu que s'encarregava de les tasques adminis-

tratives, les vendes, comercialització, etc. La fàbrica la gestionava un director. Francesc Sastre traslladarà el domicili a Barcelona i es casarà amb Angelina Bisa i Roig de "can Bisa". Morirà a Barcelona l'any 1947.

SAURI, Bonaventura

No es coneixen dades sobre aquest fabricant i els seus descendents. El 1928 és documentat com a propietari d'una fàbrica de gèneres de punt a l'"Anuario de industrias textiles, sus derivados y auxiliares 1928"¹⁹³ publicat per la direcció de la Mútua Fabril de Terrassa en què apareixen les principals fàbriques de VM ("Casanovas Hnos.", "Hilaturas Labor", "Jubany Hnos.", "Murtra y Cía", "M. Textiles Casanovas"). Però no s'han conservat més dades sobre aquest fabricant.

SENDRA i CASTELLS, Bartomeu, (Barcelona, ? - Barcelona ?)

Fabricant tèxtil de Barcelona que l'any 1864 compra¹⁹⁴, amb el seu germà Ramon una quadra de telers¹⁹⁵ de teixits situada c/ de l'Església de la vila (avui rector Bartrina) al fabricant Pere Manté. Constava d'una nau de 35 metres de llargària, i 12 metres d'amplada i altres construccions. Disposava de 25 telers compostos, 25 telers Jacard i donava feina a 70 treballadors. No es disposa de més dades d'aquet individu que abandonarà la vila.

SENDRA i CASTELLS, Ramon (Barcelona, ? - Barcelona ?)

Fabricant tèxtil de Barcelona que l'any 1864 compra amb el seu germà Bartomeu una quadra de telers de teixits situada c/ de l'Església de la vila (avui rector Bartrina) al fabricant Pere Manté. Constava d'una nau de 35 metres de llargària, i 12 metres d'amplada i

altres construccions. Disposava de 25 telers compostos i 25 telers Jacard i donava feina a 70 treballadors. No es disposa de més dades d'aquest individu que abandonarà la vila.

SERRA i ABRIL, Jaume (Vilassar de Mar, 1854 - Vilassar de Dalt 1888)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1854. Fabricant tèxtil. Fill de Josep Serra i Roldós (1819-1875), i de Maria Abril i Xicoy (1829-?). Passarà la infància i la joventut a la vila, i s'integrarà a la fàbrica del seu oncle Joan Serra i Roldós, i del seu pare Josep. Una fàbrica¹⁹⁶ que els anys seixanta era valorada en 10.000 reals i disposava de 18 telers comuns i donava feina a uns 30 operaris. Un cop mort el seu progenitor, el seu oncle es farà càrrec de l'empresa, però la crisi farà que la fàbrica a finals del setanta tanqui i retorni a Vilassar de Dalt a l'antiga fàbrica familiar al c/ Comerç, 12. S'havia casat l'any 1879 amb Rosa Pons Batlle (1858-?). Morirà prematurament a Vilassar de Dalt, l'any 1888.

SERRA i ROLDÓS, Joan (Vilassar de Dalt, 1853 - Vilassar de Mar, 1883)

Neix a Vilassar de Dalt l'any 1815. Fabricant tèxtil. Fill de Jaume Serra i Vives (1871-1844), fabricant, i de Maria Àngela Roldós i Mas (1787-1871). Passa la infància i la joventut a Vilassar de Dalt on aprendrà l'ofici de teixidor amb el seu pare. L'any 1840 pare i fill són socis en una quadra de telers al c/ Comerç, 12. A la mort del pare haurà de fer front a diversos deutes. En la dècada dels anys cinquanta trasllada la fàbrica a Vilassar de Mar. El 1861 disposava de 18 telers comuns amb un capital de 10.000 rals, i donava feina a 30 treballadors. Viurà en un moment conflictiu perquè és documentat l'any 1856 una multa del Ministeri d'Hisenda per donar de baixa 18 telers sense permís del govern. Quan es retira el seu nebot Jaume Serra Abril es farà càrrec de la fàbrica

193 Dipositat a Biblioteca i Arxiu del Foment Nacional del Treball (AFTN).

194 Veure entrada "Pere Manté", d'aquest Diccionari.

195 *Ibidem* Estadística de 1850 (Junta de Fábricas de Cataluña).

196 *Ibidem* Oliva (1999) pàgines 293 a 296.

que durà pocs anys més. Morirà a la vila l'any 1883.

SERRA i ROLDÓS, Josep (Vilassar de Dalt, 1819 - Vilassar de Mar, 1875)

Neix a Vilassar de Dalt l'any 1819. Fabricant tèxtil. Fill de Jaume Serra i Vives (1871-1844), fabricant, i de Maria Àngela Roldós i Mas (1787-1871). Passarà la infància i la joventut a Vilassar de Dalt, aprendrà l'ofici de teixidor amb el seu pare. L'any 1840 treballà amb el seu pare i el seu germà en una quadra de telers de propietat familiar al c/ Comerç, 12. En la dècada dels anys cinquanta es trasllada a la fàbrica a Vilassar de Mar que aixeca el seu germà Joan. La quadra l'any 1861 disposava de 18 telers comuns amb un capital de 10.000 rals, i donava feina a 30 treballadors. Es casarà a la vila l'any 1854 amb Maria Abril i Xicoy (1829-?), amb la qual tindrà dos fills. Un dels fills, Joan, a la seva mort i a la retirada del seu germà s'encarregarà de la fàbrica. Morirà a Vilassar de Mar l'any 1875.

SERRATOSA i VEHÍ, Joan (Barcelona, ? - Barcelona ?)

Comerciant barceloní de qui es desconeixen dades personals. Fou accionista de la fàbrica "La España Industrial"¹⁹⁷ de Barcelona. El 1847 consta com a soci de Joan Puig i Gelpí, la viuda del seu germà Pau (Maria Mir Català) a la firma amb la denominació "Juan Puig y Cía"¹⁹⁸ que disposava de 37 màquines de preparació 1.200 fusos "Mull-Geny", 1.200 de selfactines, 2.400 de torçats, i donava feina a 49 operaris. Ell facilitava el circulant i comercialitzava la producció. L'acord d'associació es prolongà fins al 1853. Poc després els Puig, l'any 1858 canviaren de soci pel holding barceloní "Nadal y Ribó". Totes les dades fan

197 Veure pàgina 136 de la tesi doctoral *La "España Industrial" 1847- 1853, un modelo de innovación tecnológica.*

198 *Ibidem* "Cal Bisbe" Lacol, *Vilassar de Mar fabril...* Pàgina 168 a 171.

pensar que Serratosa abandona la població.

SITJAR i SOLER, Pere (Mendoza, Argentina, 1907 - Barcelona, 1974)

Neix a la ciutat de Mendoza, Argentina l'any 1907. Fabricant i empresari. Fill de Josep Sitjar i de Joaquina Soler que emigraren a Amèrica i s'establiren a la ciutat

de Mendoza, a l'Argentina, i després retornaren a Catalunya. El pare fundarà a Barcelona una fàbrica de productes d'oficina concretament de cintes de màquina d'escriure, llapis, bolígrafs, paper carbó per a còpia, etc. amb el nom comercial de Rolán S.A. i que dirigirà després de la seva mort el seu fill Pere amb el nom "Productos Rolán S.A. - Vda. e Hijos de J. Sitjar" Com a director general de la firma li donarà un fort impuls amb campanyes publicitàries innovadores, perfeccionant els sistemes de producció i aconseguint l'excel·lència (1968: obtenció del certificat de qualitat empresarial de la Fundació Calitax). L'empresa tenia 10 patents registrades¹⁹⁹. Home de prestigi, serà entre altres càrrecs, president de la Cambra de Comerç Argentina²⁰⁰ a Espanya durant el període 1957-1959. Contraurà matrimoni amb la vilassarenca Berta Argimon i Casanovas (1909-1994) de "can Pesseta" amb qui tindrà tres fills. Viuran al passeig de Sant Joan de Barcelona i continuaran vinculats a la vila on passaven els estius a la torre del c/ Colom. Morirà a Barcelona l'any 1974.

199 Veure: "10 patentes, modelos y diseños de Sitjar Soler, Pedro. Web: <https://patentados.com/empresa/sitjar-soler-pedro>.

200 Veure: Diari *La Vanguardia* del 25 de maig 1958. Web: <http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2014/05/19/pagina-22/32747578/pdf.html?search=pedro%20sitjar>

SUST i CISA, Josep “de can Josepet” (Vilassar de Mar, 1801 - Vilassar de Mar, 1871)

Neix a Vilassar de Mar el 19 de setembre de 1801. Pescador i mestre d'aixa, calafat, i constructor de vaixells. Fill de Josep Feliu Sust i Sayol (1762-1821), i Gertrudis Cisa i Amat (1766-1833). Aprendre l'ofici de la mestrança del seu pare. Va construir el bergantí “Magin” de 247 tones (1857) i “Ataúlfo” del mateix tonatge (1858). Amb el mestre d'aixa Almera construïren el “Moralidad” de 208 tones. Segons Lluís Guardiola Prim fou també el constructor dels bergantins “Amable Teresa” de 215 tones 1855, “El Príncipe” de 219 tones 1856, i la pollacra “Pubilla” de 225 tones 1857. Juntament amb el mestre d'aixa Francesc Segarra participà en la construcció del “Segundo Emilio” any 1841. La seva producció de velers es concentra entre els anys 1855 i 1858, a partir d'aquestes dates es concentra en la construcció de barques de pesca i tràfic fins l'any 1867. La seva participació com a fabricant és documentada l'any 1850²⁰¹ com a titular d'una fàbrica de 30 telers simples que donaven feina a 45 treballadors. Contraurà matrimoni l'any 1828 amb Maria Borotau i Roig (1806-?), i en segones núpcies el 1842 amb Rosa Pou i Serra amb la qual tindrà tres fills. Morirà a la vila el 9 de setembre de 1871.

SUST i CISA, Francesc de “can Calafat” (Vilassar de Mar, 1790 - Vilassar de Mar, 1864)

Neix a Vilassar de Mar el 19 de maig de 1790. Mestre d'aixa i fabricant de teixits. Fill de Josep Feliu Sust i Sayol (1762-1821), i Gertrudis Cisa i Amat (1766-1833). Hereu. Aprendre l'ofici de la mestrança del seu pare. Serà actiu en l'ofici durant anys, més tard serà

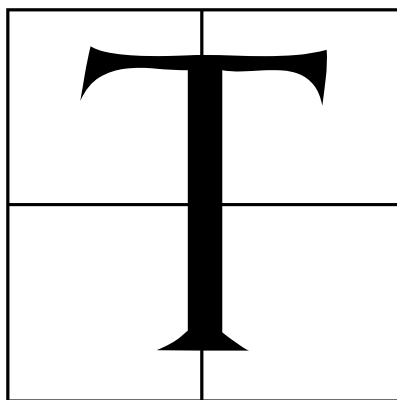
201 *Ibidem Estadística de 1850 (Junta de Fábricas de Cataluña).*

fabricant de teixits. El 1844 ja participa a la “Exposición de Productos de la Industria Española de Barcelona”.²⁰² L'any 1850 és documentat²⁰³ com a titular d'una fàbrica de 40 telers simples que donaven feina a 52 treballadors al c/ Sant Pau, núm. 2. Contraurà matrimoni l'any 1817 amb Teresa Carrau i Badia (1793-1842), amb la qual tindrà nou fills. I en segones núpcies l'any 1842 amb Maria Rosa Roldós i Mas (1799-1872). Hi ha un expedient matrimonial al bisbat de Barcelona referent al segon casament molt complex (informació Joan Maria Sust). Testament Notari E. Castellar Olivera 22-juliol de 1851 (Arxiu Comarcal de Mataró). Fou nomenat regidor de l'ajuntament 1848. Morirà a la vila l'1 d'abril de 1864.

SUST i GELPÍ, Rosa, veure “VIUDA FRANCISCO CARRAU”

202 *Ibidem* Oliva (1999) pàgines 62.

203 *Ibidem Estadística de 1850 (Junta de Fábricas de Cataluña).*

TÀPIAS i RIERA, Joan (Vilassar de Mar, 1924 - Vilassar de Mar, 2012)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1924. Taverner i empresari del ram de l'alimentació (conserves, vermut, etc.). Fill d'Oleguer Tapias i Roselló (1887- ?) d'Arenys de Mar, i de Francisca Riera i Fornells (1881-1971) de Mataró. Passarà la infància i la joventut a la vila. L'any 1946 es farà càrrec de la Taverna Espinaler²⁰⁴ del c/ de Sant Joan, oberta el 1896 pel seu avi matern Miquel Riera i Prat (1862-1928) nat a la masia d'Argentona "ca l'Espinal" (que donà nom a l'establiment vilassarenc), i va començar a vendre, a més de vi i tabac, vermut i conserves. Amb la seva esposa Ventura Roldós, crearà la coneguda Salsa Espinaler l'any 1950 que els va permetre expandir el seu negoci més enllà de la pròpia taverna. Amb el nom de Ca l'Espinaler S.L. als anys setanta el seu fill Miquel Tàpias i Roldós, actual gerent, li donarà una nova embranzida embotellant i distribuint el producte arreu. Amb els anys van arribar a comercialitzar els seus productes bàsicament per tot el territori català, fins que el 2004 van iniciar una expansió a la resta de l'estat. El 2012 van començar a exportar a nivell europeu i actualment (2015) també distribueixen

204 Veure història i cronologia de l'Espinaler.
Web: <http://www.espinaler.com/ca/qui-som/historia/>

productes a l'Àsia (Tòquio i Hong Kong i als Estats Units). En total disposen d'unes 300 referències d'articles en el seu catàleg, dividits en les marques comercials Espinaler i Pepus. A Catalunya, tenen tres tavernes-botigues: dues a Vilassar de Mar i una altra a Badalona. L'any 2012 va ser guardonada com la "Millor Botiga Gourmet Especialitzada d'Espanya". Joan Tàpias i Riera s'havia casat l'any 1952 a la vila amb Ventura Roldós i Noguera (1932), amb qui tindrà dos fills: Miquel (1953), i Montserrat (1955). Joan Tapias Riera va morir a la vila l'any 2012. Actualment els seus nets David i Miquel són la cinquena generació que dirigeix el negoci.

TERRADES i TREMOLERAS, Pau (Vilassar de Dalt, 1814 - Vilassar de Dalt, ?)

Neix a Vilassar de Dalt, l'any 1814. Fabricant tèxtil. Fill de Salvador Terrades i Boquet, fuster i de Gertrudis Tremoleras i Coll (1792-?) una família²⁰⁵ de menestrals i mestres de cases de Vilassar de Dalt. Passa la infància i la joventut a la vila natal on aprèn l'ofici de teixidor. Més tard s'estableix a Vilassar de Mar com a fabricant de teixits. Es casarà amb Josepa Parera i Piferrer, amb la qual tindrà una filla. Morirà a la vila en data indeterminada.

TERRADES i CASAS, Manuel (Barcelona ?, Vilassar de Dalt, ?)

Neix circumstancialment a Barcelona. Fabricant tèxtil. Fill de Manuel Terrades i Boquet (1792-?) fuster de Vilassar de Dalt, i de Francisca Casas, una família de menestrals i mestres de cases de Vilassar de Dalt. Passa la infància i la joventut a la vila natal dels pares on aprèn l'ofici. Cap als anys cinquanta s'estableix a Vilassar de Mar amb una fàbrica de teixits²⁰⁶. L'any 1861 comptava amb 18 telers comuns, 2 de mescla, i 24 operaris

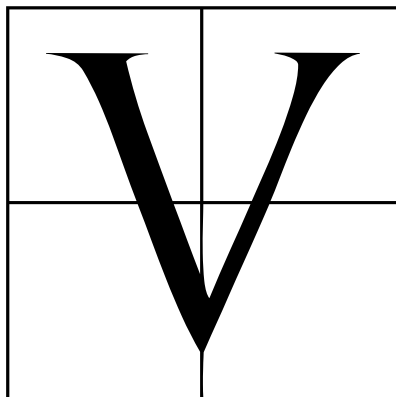
205 *Ibidem* Oliva (1999). Pàgina 413.

206 *Ibidem*: F Giménez, F.1862 *Guia fabril e Industrial...*

amb un capital assignat de 8.400 reals. Era cosí germà de Pau Terrades i Tremoleras, també fabricant instal·lat a Vilassar de Mar. Es casarà a la vila amb Josepa Canyelles i Casas amb qui tindrà dos fills. Morirà en data i lloc indeterminat.

TOTUSAUS, Joan

Fabricant de teixits de cotó que segons la documentació²⁰⁷ conservada de l'any 1842 era propietari d'una fàbrica de teixits situada c/ de Sant Pau núm. 23 de la vila. No es disposa de més dades sobre l'establiment, la seva duració en el temps, ni del seu funcionament. Tampoc sobre l'individu que no era nat a Vilassar de Mar i no arrelarà a la vila.

VIDAL i CAPELLA, Antoni (Barcelona, 1908 - Barcelona, 1975)

Neix a Barcelona l'any 1908. Fabricant. Fill de Francesc Vidal i Figuerola (1875-1959), i d'Antònia Capella i Esteve (1880-1955). Passarà la infància i la joventut i farà els estudis a Barcelona. Treballarà a l'empresa fundada pel seu pare que posteriorment passarà a denominar-se "Antonio Vidal Capella" dedicada a representacions comercials. L'any 1944 contraurà matrimoni a Barcelona amb la vilassarenca Maria Dolors Argimon i Casanovas (1909-?) de "can Pesseta", amb qui no tindrà descendència. Viuran a la ciutat comtal al passeig de Sant Joan. Mantindran la vinculació amb la vila amb estades a la casa pairal dels Argimon. Aficionat al teatre i catalanista és documentat com a membre actiu de l'Agrupació Dramàtica de Barcelona i de la comissió per la commemoració del vint-i-cinquè aniversari de la mort del pintor i escriptor Santiago Rusiñol. Morirà a Barcelona l'any 1975.

207 *Ibidem* Oliva (1999), pàgina n° 61

“VILAREGUT HERMANOS”

Societat formada a mitges pels germans Leopold i Miquel Vilaregut i Duran. Empresaris barcelonins descendents de la nissaga de fabricants fundada pel seu avi Miquel Vilaregut i Padró²⁰⁸ originària de Sallent que fou el principal fabricant de teixits de la Barcelona dels anys vint. L'any 1873 arrendaran al vilassarenc Pau Puig i Roig el seu vapor del c/ Sant Josep núm. 38 que s'allargà fins l'any 1883. Després, el mateix any constituïran amb Inocenci Murtra i Esmandia la societat "Murtra y Cía"²⁰⁹ per un valor de 50.000 pts. a parts iguals. La societat es farà càrrec d'una indústria al c/ del Roser - c/ del Monte que havia estat construïda per "Jaime Alsina y Cía" als anys trenta (i que després serà "can Nyol Petit"). Vilaregut es farà càrrec dels temes legals, la caixa i els temes comercials, i Inocenci Murtra de la direcció de la fàbrica. Amb el temps els Vilaregut van vendre les accions a la família Murtra, i abandonaren la població.

“VIUDA DE FRANCISCO CARRAU”
Rosa SUST i GELPÍ, de “can Calafat” (Vilassar de Mar, 1867- Colón, Uruguai, 1938)

Neix a Vilassar de Mar l'any 1867. Empresària i industrial vinatera. Passarà la infància i la joventut a la vila. Filla de Pau Sust i Carrau (1935-1894), i de Rosa Gelpí i Alsina (1939-1906). L'any 1888 contraurà matrimoni a la vila amb Francisco Carrau i Mir amb el qual tindrà vuit fills dels quals sobreviuran dos nois i tres noies. El seu marit Francisco Carrau i Mir (1860-1902) era el fill de Joan Carrau i Ferres propietari de l'empresa “Vinos Finos Juan Carrau” amb dos magatzems del c/ del Roser i del c/ Sant Francesc, i un altre a l'Aragó, a

la localitat de Calatayud. L'empresa²¹⁰ comercialitzarà i exportarà vins de marques registrades pròpies (“San Javier”, “Espada”, “Bandera Española” i “Calatayud”) a la península i als països americans. El seu marit Francisco a la mort del seu pare la gestionarà juntament amb els seus germans. A la mort del seu marit, Francisco, mort prematurament, ella portarà l'empresa (que passarà a dir-se “Viuda de Francisco Carrau”) amb el seu fill Joan Carrau Sust. El 1930 acompanyarà al seu fill Joan amb tota la família per establir-se definitivament a l'Uruguai on morirà a la població de Colón l'any 1938.

“VIUDA PUIG”, Maria MIR i CATALÀ
(Vilassar de Mar, 1781 - Vilassar de Mar 1870)

Neix a Vilassar de Mar, l'any 1781. Fabricant tèxtil. Filla de Jaume Mir i Vehil (1739-1795), i de Maria Català i Barri (1743-1808). Passa la infància i la joventut a la vila al domicili familiar del c/ de Sant Andreu. Era germana de fabricants. Restarà vídua de Pau Gelpí i Puig l'any 1828 i heretarà la seva fàbrica situada al c/ de la Duana, coneguda com la firma “Viuda Puig”. La fàbrica²¹¹, el 1850 disposava de 20 màquines de preparació, 1.200 fusos de “Mull-Geny”, 1.200 de selfactines, 2.400 de torçats, i donava feina a 39 operaris. La gestionarà amb el seu cunyat Joan Puig i Gelpí. S'havia casat a la vila l'any 1807 amb Pau Gelpí i Puig (1782-1828), amb qui no tingué fills. Morirà a la vila l'any 1870.

VIVES i BARNILS, Carme de “can Pèsol”²¹² (Vilassar de Mar, 1854 - Barcelona, 1931)

Neix a Vilassar de Mar, l'any 1854. Propietària de fàbrica tèxtil. Filla de Salvador Vives i Muntanyà, (1799-?)

208 Sobre la nissaga dels Vilaregut veure Sola Montserrat, Roser Joan *Vilaregut i Albafull, industrial progressista Barcelona 1800-1854* Editorial Publicacions de l'Abadia de Montserrat Barcelona 2001.

209 *Ibidem* Oliva (1999), pàgines 401 i 402.

210 Veure Faldin Christopher, “*In Vino Veritas. La família Carrau i el vino*, Montevideo 2014.

211 *Ibidem* Estadística de 1850 (Junta de Fàbricas de Catalunya).

212 *Ibidem* “Pèsol” a Bas, Damià, “*Galeria de penja-ases*”...Pàgina 184.

de Mataró, mestre de cases, i de Carme Barnils i Pardell (1820-?), també de Mataró. Passa la infància i la joventut a la vila. L'any 1894²¹³ al registre fiscal és documentada com a titular de l'edifici de la fàbrica de teixits de 525 m2 situada al c/ Sant Genís, 32, Can Xauxa²¹⁴ amb la ctra. de Verdaguer (actual c/ de Buenos Aires) que havia aixecat el seu pare Salvador Vives Muntanyà mestre de cases i fabricant. Produïa teixit de mocador de fer farcells. El 1890 l'edifici havia estat llogat pel fabricant Pau Marsal i Gelpí que el mantindrà en ús fabril fins l'any 1909. Més tard el 1918 passarà a ser el Patronat Parroquial. L'any 1895 al Registre Fiscal d'Edificis, Carme Vives figurava com a propietària de força cases i edificis a la vila heretats del seu pare. Es casarà a la vila l'any 1878 amb Josep Roqueta i Verdaguer (1847-1907), amb el qual tindrà cinc fills. Després de la mort del marit es trasllada a Barcelona on morirà a la Gran Vía de les Corts Catalanes, 504, l'any 1931.

VIVES i MUNTANYA, Salvador (a)
"Pèsol" (Mataró, 1799 - Vilassar de Mar, 1874)

Neix a Mataró l'any 1799. Mestre de cases i fabricant tèxtil. Fill de Josep Vives, i de Teresa Muntanyà. Membre d'una família de mestres de cases i paletes que s'estableix a Vilassar de Mar i que realitzà moltes construccions i obres públiques al municipi. Fou també fabricant tèxtil. Aixeca cap al 1868 la fàbrica de "can Xauxa" a la carretera de Verdaguer (actual c/ de Buenos Aires) amb Sant Genís. Un edifici de dues naus que va arribar a tenir una superfície màxima de 525 m2. Construï també, en dues fases, 10 cases per als treballadors. El 1890 la fàbrica serà llogada pel fabricant Pau Marsal i Gelpí que restarà allà fins el 1909. Més tard el 1918 es convertirà en la seu del Patronat Parroquial. Produïa teixit de

mocador de fer farcells. Salvador fou també propietari de la quadra de telers del c/ Sant Joan entre d'altres. Els seus fills Salvador i Carme Vives i Barnils continuaren els seus negocis. Salvador Vives i Muntanyà s'havia casat el 1823 en primeres núpcies amb Magdalena Mir i Lladó (1800-?) amb la qual tingué quatre fills, i en segones núpcies amb Carme Barnils i Pardell (1820-?) amb la qual tingué tres fills més. Va morir a Vilassar de Mar, l'any 1874.

213 "Registro Fiscal de edificios y solares Vilassar de Mar 1894". *Arxiu de la Corona d'Aragó*

214 *Ibidem* "Can Xauxa", Lacol, *Vilassar de Mar fabril...* Pàgines 212 a 217

ÍNDEX ALFABÈTIC:

Index alfabètic de fabricants, industrials i empresaris Vilassarencs de Mar

		Pàg.
ABRIL VALLS Antoni	? - 1850	25
ALMERA MIR Jeroni	1800 -1850	25
ALSINA BADIA Bonaventura	1799 -1867	25
ALSINA BADIA Jaume	1793 -?	26
ALSINA CASTELLS Jacint	1823 -1895	26
ALSINA CODINA Jaume	? - ?	26
ALSINA DURAN Alfred	1910 -1970	26
ALSINA MIR Jaume	1780 -1853	27
ALSINA SERRA Francesc	1875 -1926	27
AMAT LLOVERAS Jaume	1859 -1929	27
AMAT MURTRA Alfons	1893 -1959	28
AMAT PUIG Alfons	1922 - ?	29
AMAT PUIG Jaume	1917 - 1997	29
ARGIMON BARRAU Pere	1869 -1929	29
ARGIMON CASANOVAS Bart.	1904 -1978	30
ARGIMON CASANOVAS Pere	1902 - 1981	30
ARTIGAS XIFRÉ Agnès	1923 - 2012	31
ARUMÍ GIRONÈS Joaquim	? - ?	31
ARUMÍ MOSCORDA Francisco	? - 1871	31

BAIXERAS DOMEUS Jaume	? - ?	31
BALLESTER GONZÁLEZ Joan	1899 -1877	32
BARATAU CABOT Delmir	1909 -1952	32
BARROS SANMILLÁN Eloy	? - ?	32
BAS BAS Agustí	1867 - 1939	33
BAS CAMPELLO Agustí	? - 1999	33
BAS PORTELL Joan	? - ?	34
BAS ROLDÓS Antoni	1907 - 1972	35
BAS ROLDÓS Ignasi	1898 - 1980	34
BAS ROLDÓS Joan	1895 - 1974	34
BAS ROLDÓS Lluís	1906 - 1965	36
BAS ROLDÓS Roman	1902 - 1974	35
BATALLA ALSINA Antoni	? - 1822	36
BATALLA REIG Joan	1875 - 1968	36
BATLLORI Roc	1770 - 1840	36
BERENGUER JANER Ignasi	? - ?	37
BISA ROIG Francesc	? - 1969	37
BOIX AGUER Joan	1899 - 1974	38
BOIX Andreu	? - ?	38
BOROTAU Família	1819 - ?	38
BOROTAU GELPÍ Bart.	1807 - 1884	38
BOROTAU REVERTER Pau	1885 - 1938	39
BOROTAU ROSSELLÓ Pau	1919 - 1993	39
BRASÓ PASTOR Onofre	? - ?	40
BRUGUERA GELPÍ Joan	1818 - 1890	40
BRUGUERA Francisco	? - ?	40
BUSCARONS PUJADAS Gaietà	1802 - ?	40
BUSCARONS Llorenç	? - ?	40

CAHUÉ RIBAS Enric	1896 - ?	41
CAHUÉ RIBAS Salvador	1902 - 1971	41
CAMPOS CASTELL Antoni	1803 - ?	41
CAMPOS ESCANDELL Jaume	? - 1872	41
CARRAU FERRÉS Joan	1822 - 1897	42
CARRAU GELPÍ Josep Llorenç	1808 - 1849	43
CARRAU MIR Francisco	1860 - 1902	44
CARRAU MIR Llorenç	1868 - ?	44
CARRAU MIR Àngel	1874 - ?	45
CARRAU SUST Joan P.	1889 - 1959	45
CASANOVAS FELIU Jaume	1787 - 1841	46
CASANOVAS GONZÁLEZ Jacint	1903 - 1940	48
CASANOVAS GONZÁLEZ Josep	1895 - 1979	47
CASANOVAS GUARDIOLA Jaume	1879 - 1919	50
CASANOVAS GUARDIOLA Josep	1866 - 1939	49
CASANOVAS NADAL Jacint	1906 - 1977	51
CASANOVAS NADAL Jaume	1894 - 1933	50
CASANOVAS NADAL Josep	1904 - 1996	51
CASANOVAS RIBAS Josep	1811 - 1889	52
CASANOVAS VILLÀ Jacint	1862 - 1914	54
CASANOVAS VILLÀ Joan	1851 - ?	53
CASANOVAS VILLÀ Joaquim	1856 - 1901	53
CASANOVAS VILLÀ Miquel J.	1839 - 1928	53
CASÒLIVA Pere	? - ?	55
CASÒLIVA MILÀ Esteve	1858 - ?	55
CASÒLIVA MILÀ Pere	? - 1914	55
CASTELLS COSTA Joan	1784 - ?	56
CASTELLTORT GUARRO Joan	? - ?	56

CLAVELL DURAN Josep A.	? - ?	56
COLOM Josep	? - ?	56
COMAS FERRÉS Gracià	1789 - 1851	56
COMAS FERRÉS Pere Màrtir	1802 - 1885	56
COMPTE FÀBREGAS Ramon	1809 - ?	57

F

FEBRES Manuel	? - ?	57
FELIU CARRAU Miquel	1812 - ?	57
FERRER CALZADA Miguel	1933 - 2012	58
FLOREJACS Climent	? - ?	58
FONT FELIU Miquel	1833 - 1875	58
FONT FONT Salvador	1896 - 1973	59
FONT PLANAS Sebastià	1809 - ?	58
FONT VERDAGUER Salvador	1863 - 1939	59

G

GARCIA BOSCH Climent	1931 - ?	60
GARCIA BOSCH Jordi	1928 - 2010	60
GARCIA VIVES Josep	1900 - ?	61
GUARDIOLA ROIG Jaume	1860 - 1922	61
GUARDIOLA VENTURA Jaume	1892 - 1958	62
GUARDIOLA VENTURA Josep	1896 - 1958	62
GUARDIOLA VENTURA Pere	? - ?	63
GUARDIOLA ZANON Jaume	1929 - ?	63
GUELTÍ Agustí	? - ?	64

J

JOVER BAÑERAS Joaquim	1845-1912	64
JOVER CASTELLS Lluís	1869-1937	65

JOVER FERRÉS Joaquim	1876-1951	66
JOVER FERRÉS Pau	1882-1955	66
JOVER VIVES Pau	1920-2012	67
JUBANY BOSCH Josep	1859 - 1933	67
JUBANY MAÑÉ Josep	? - 1939	68
JUBANY MAÑÉ Salvador	? - 1942	68
JUBANY SOCAS Josep M.	1916 - 2004	68
JULIÀ BATLLORI Enric	1878 - 1919	69
JULIÀ BATLLORI Ernest	1874 - 1945	69
JULIÀ CARRAU Magí	1789 - 1862	70
JULIÀ CARRAU Pere	1798 - 1836	70
JULIÀ FERRÉS Jaume	1840 - 1896	70

MANTÉ Pere		71
MARSAL GELPÍ Pau	1851 - ?	72
MARSAL MIR Jacint	1887 - 1920	72
MARSAL MIR Jeroni	1878 - 1954	72
MARSAL MIR Joan	1889 - 1985	73
MARSAL MIR Pau	1891 - 1958	73
MARTÍ MURTRA Joaquim	1900 - 1965	73
MARTÍ OLIVER Vicenç	1874 - 1963	74
MAS BARNET Artur	1927 - 2012	75
MAS CREUS Jeroni	1882 - 1964	75
MATAMALA MARGENAT And.	? - 1877	76
MATEU ALSINA COMAS Joan	1790 - 1849	76
MIR BOROTAU Jacint	1804 - 1863	76
MIR BOROTAU Llorenç	1844 - 1919	76
MIR CATALÀ Maria		77
MIR CATALÀ Nicolau	1783 - 1833	77

MIR JULIÀ Nicolau	1839 - 1911	77
MIR LLORENS Jacint	? - 1944	78
MIR PUIG Pere	1920 - 2017	78
MIR SUST Josep	1816 - 1882	79
MIR Francisco	? - ?	79
MOLINO (del) MATEUS Luis	1917 - 1990	79
MURTRA ESMANDIA Inocenci	1837 - 1901	82
MURTRA CARRAU Alfons	1904 - ?	80
MURTRA CARRAU Santiago	1896 - 1963	81
MURTRA CUQUET Alfons	1860 - 1927	81
MURTRA CUQUET Sebastià	1872 -1938	82

N

NADAL Y RIBÓ	1828 - 1875	83
NOLLA Maties	? - ?	83

P

PLANAS REGORDOSA Lluís	1903 - 1999	84
PICH SALARICH Rossend	1900 - 1978	84
PUIG BALLESTER Josep	? - ?	85
PUIG GELPÍ Joan	1796 - 1870	85
PUIG GELPÍ Pau	1782 - 1828	86
PUIG ROIG Pau	1831 - 1876	86
PUJOL BOROTAU Jaume	1912 - 1951	86
PUJOL BOROTAU Joan	1914 - 2009	87
PUJOL BOROTAU Jeroni	1923 - 2006	88
PUJOL BOROTAU Josep M.	1908 - 1991	88
PUJOL BOROTAU Miquel	1906 - 1976	89
PUJOL FERRÉS Jeroni	1876 - 1955	90

R

REAL GARRIGA Francesc	1910 - ?	91
REIG COLOMER Pau	1893 - ?	91
RIERA RABASSA Josep	1910 - ?	92
ROIG CARRAU Andreu	1793 - 1864	92
ROIG PUIG Joan	1866 - 1909	92
ROIG PUIG Pau	1870 - 1941	93
ROLDÓS SABATER Genís	1788 - 1835	93
ROSAL Ramon	? - ?	94
ROVIRA SASTRE Narcís	? - ?	94

S

SABATER Josep	? - 1775	95
SABATES Eulàlia	? - ?	95
SAFONT Jaume	? - ?	95
SALA MALET Joan	? - 1865	95
SÁNCHEZ SIMÓN Daniel	? - 2002	96
SASTRE ALDRUFEU Antoni	? - 1959	96
SASTRE ALDRUFEU Francesc	? - 1947	96
SAURÍ Bonaventura	? - ?	97
SENDRA CASTELLS Bartomeu	? - ?	97
SENDRA CASTELLS Ramon	? - ?	97
SERRA ABRIL Jaume	1854 - 1888	97
SERRA ROLDÓS Joan	1853 - 1883	97
SERRA ROLDÓS Josep	1819 - 1875	98
SERRATOSA VEHÍ Joan	? - ?	98
SITJAR SOLER Pere	1907 - 1974	98
SUST CISA Josep	1801 - 1871	99
SUST CISA Francesc	1790 - 1864	99

SUST GELPÍ Rosa

99

TÀPIAS RIERA Joan	1924 - ?	100
TERRADES CASAS Manuel	? - ?	100
TERRADES TREMOLERAS Pau	1814 - ?	100
TOTUSAUS Joan	? - ?	101

VIDAL CAPELLA Antoni	1908 - 1975	101
VILAREGUT HERMANOS		102
VIUDA F. CARRAU (SUST GELPÍ R.)	1867 - 1938	102
VIUDA PUIG (MIR CATALÀ, M.)	1781 - 1870	102
VIVES BARNILS Carme	1854 - ?	102
VIVES MUNTANYA Salvador	1799 - 1874	103